

gł

POLSKA GOSPODARCZA TYGODNIK

1 9 3 4

**POLSKIE
KOPALNIE SKARBOWE**

NA GÓRNYM ŚLĄSKU

SPÓŁKA DZIERŻAWNA
SPÓŁKA AKCYJNA
SOCIÉTÉ FERMIERE DES MINES
FISCALES DE L'ÉTAT POLONAIS
EN HAUTE-SILÉSIE.

CHORZÓW I G. ŚL.

RYNEK, L. 915.

TELEFON 409-01

SPRZEDAŻ

WĘGLA, KOKSU, BRYKIETÓW I SIARCZ. AMONU

Z KOPALNÍ „KRÓL, BIELSZOWICE, KNURÓW”

ADR. TELEGR. SKARBOFERME CHORZÓW

POLSKA GOSPODARCZA

TYGODNIK, WYDAWANY PRZY POPARCIU MINISTERSTWA PRZEMYSŁU I HANDLU
ORAZ MINISTERSTW: SKARBU, ROLNICTWA I REF. ROLN., KOMUNIKACJI, POCZT I TELEGRAFÓW

WYCHODZI W SOBOTY

TREŚĆ ZESZYTU

	STR.		STR.
KONWERSJA I UPORZĄDKOWANIE DŁUGÓW ROLNICZYCH — DR. J. PAWLAK	1293	CLA ORAZ REGLAMENTACJA HANDLU ZEWNĘTRZ-NEGO	1311
NOWA ROLA BANKU AKCEPTACYJNEGO — ST. ŻURAWSKI	1296	KOMUNIKACJA I TRANSPORT	1313
ZAGADNIENIE FINANSÓW SAMORZĄDOWYCH — M. K.	1298	ŻEGLUGA I SPRAWY MORSKIE	1313
ŻYCIE GOSPODARCZE		KRONIKA BIEŻĄCA:	
Centralizacja walki z bezrobociem — J. R.		PRZEGLĄD USTAW I ROZPORZĄDZEŃ	1314
		TERMINY OGÓLNYCH ZEBRAŃ W SPÓLKACH AKCYJNYCH	1314
GÓRNICTWO I PRZEMYSŁ:		SKARBOWOŚĆ I FINANSE:	
GÓRNICTWO WĘGLOWE	1303	PODATKI I OPŁATY	1315
HUTNICCTWO ŻELAZNE	1305	FINANSE SAMORZĄDOWE	1316
PRZEMYSŁ WŁÓKIENNICZY	1305	KREDYT	1316
PRZEMYSŁ KONFEKCYJNY	1306	RYNEK DEWIZ I PAPIERÓW PROCENTOWYCH	1317
ROLNICTWO	1306	Z POCZTOWEJ KASY OSZCZĘDNOŚCI	1319
HANDEL		PRZEGLĄD ZAGRANICZNY:	
TRAKTATY I KONWENCJE	1308	KRONIKA ZAGRANICZNA:	
HANDEL ZAGRANICZNY	1309	CZECHOSŁOWACJA	1320
KRAJOWE RYNKI TOWAROWE	1309	WĘGRY	1320
RYNEK AKCYJNY	1310	WŁOCHY	1321
		Z RYNKÓW ZAGRANICZNYCH	1321

KONWERSJA I UPORZĄDKOWANIE DŁUGÓW ROLNICZYCH

SPOŚRÓD uchwalonych przez Radę Ministrów w dn. 19 października r. b. projektów rozporządzeń Prezydenta Rplitej, dotyczących oddłużenia rolnictwa, na szczególne wyróżnienie zasługuje rozporządzenie o konwersji i uporządkowaniu długów rolniczych. Rozporządzenie to składa się z 8 rozdziałów: rozdział pierwszy podaje przepisy ogólne, drugi dotyczy zapłaty długów rolniczych papierami wartościowymi, trzeci reguluje konwersję tych długów na kredyt długoterminowy w listach zastawnych, czwarty podaje przepisy szczególne, dotyczące inwestycji kredytu długoterminowego, piąty reguluje rozłożenie spłaty i oprocentowanie długów rolniczych z mocy samego prawa, szósty przewiduje ulgi, które mogą być przyznane rolnikom przez urzędy rozjemcze, siódmy przewiduje postępowanie układowe i likwidacyjne, wreszcie ostatni obejmuje przepisy końcowe.

W przepisach ogólnych określa rozporządzenie przede wszystkim, jaki dług trzeba uważać za dług

rolniczy. Długiem rolniczym jest dług posiadacza gospodarstwa wiejskiego — pozostający w związku z nabyciem, rozporządzeniem czy prowadzeniem takiego gospodarstwa, lub też dług, pochodzący z tytułu indosu, poręczenia bez względu na formę prawną ich udzielenia. W ustawodawstwie, obowiązującym dotychczas, określenie, dotyczące tej sprawy, znalazło pewien wyraz w przepisach ustawy o urzędach rozjemczych, które podają zakres działania tych urzędów. Wspomniany jest tam związek ekonomiczny z gospodarstwem wiejskim.

Poza powyższym określeniem ustala rozporządzenie domniemanie następującej treści: domniemywa się, że każdy dług, obciążający posiadacza gospodarstwa wiejskiego, którego głównym zawodem jest prowadzenie tego gospodarstwa, jest długiem rolniczym. Wierzyciel, który chce wyłączyć swą wierzytelność spod działania rozporządzenia, musi przeprowadzić dowód przeciwny, obalający domniemanie.

Wprowadzenie tego domniemania ułatwia w dużym stopniu rolnikom korzystanie z ulg, przewidzianych rozporządzeniem.

Obok pojęcia długu rolniczego, zajmuje się rozporządzenie określeniem gospodarstwa wiejskiego i jego posiadacza. Za gospodarstwo wiejskie uważa się gospodarstwo rolne, leśne, ogrodowe, nasienne, hodowlane, pszczelne i rybne, za posiadaczy — właścicieli, użytkowników i dzierżawców. Ponadto zakłady i warsztaty przemysłowe, prowadzone w zakresie gospodarstw wiejskich, uważa się za ich część składową.

Ponieważ rozporządzenie zawiera szereg ulg, które mają być stosowane w zależności od różnego rodzaju gospodarstw w sposób jednolity, przeto już w przepisach ogólnych podaje podział gospodarstw wiejskich na 3 grupy, oznaczając je kolejno jako grupy: A, B, i C. Punktem wyjścia podziału jest wielkość obszaru: do grupy A należą gospodarstwa o obszarze do 50 ha względnie gospodarstwa, określone w drodze rozporządzeń Ministrów. Skarbu oraz Rolnictwa i Reform Rolnych — o obszarze do 100 ha (w niektórych okręgach), do grupy B — gospodarstwa o obszarze do 500 ha (względnie 1 000 ha) i wreszcie do grupy C — o obszarze, przekraczającym normy, wyznaczone dla gospodarstw grupy B.

Rozporządzenie dalej przeprowadza zasadę, że ulgi stosują się tylko do długów, powstałych przed dniem 1 lipca 1932 r. Od powyższej zasady istnieją wyjątki. Wspomnieć można choćby o wyjątku, przewidzianym przy konwersji długów rolniczych na kredyt długoterminowy w listach zastawnych, jeżeli długi, powstałe po tej dacie, uniemożliwiają zapisanie pożyczki w listach zastawnych na pierwszym miejscu hipoteki. W formie przepisu, wysuniętego na czoło, istnieje wyraźnie zasada objęcia ulgami nie tylko dłużnika-posiadacza gospodarstwa wiejskiego, który pobrał walutę w zawartem zobowiązaniu, lecz również wszystkich współzobowiązanych.

Ze względu na zasadnicze interesy gospodarcze wyłączone są spod działania przepisów rozporządzenia osoby prawa publicznego (Skarb Państwa i t. p.) oraz instytucje kredytowe (banki, komunalne kasy oszczędności i t. p.). Dla instytucji kredytowych istnieje odrębny tryb porządkowania długów rolniczych, zawarty w znowelizowanej ustawie z dn. 24/III 1933 r. o ułatwieniach dla instytucji kredytowych, przyznających dłużnikom ulgi w zakresie wierzytelności rolniczych. Na podstawie tej ustawy — jak wiadomo — rozwinął działalność Bank Akceptacyjny, powołany do udzielania kredytu akceptacyjnego na podkład układów konwersyjnych, zawartych przez dłużnika z instytucją kredytową. Podobnie długi rolnicze, pozostające w bankach państwowych, są uregulowane uchwalonym przez Radę Ministrów w dn. 19/X r. b. rozporządzeniem o ulgach kredytowych z tytułu zadłużeń w bankach państwowych. Wreszcie, co się tyczy długów wobec Skarbu Państwa i instytucji prawa publicznego rozporządzenie zawiera upoważnienie dla Rady Ministrów, która ustali zasady, jakimi będą się kierowali właściciele Ministerstwie przy udzielaniu ulg w zakresie wierzytelności prywatno-prawnych.

Powyższe uwagi wyraźnie wskazują na drogi, jakimi potoczy się działalność władzy publicznej w uporządkowaniu długów rolniczych różnego typu.

Z przepisów ogólnych, zasługujących na uwagę, wspomnieć można o kompetencji urzędu rozjemczego. Do niego należy orzekanie, czy dług jest rolniczy, do jakiej grupy zalicza się gospodarstwo wiejskie, dalej stwierdzanie daty powstania długu i kto pobrał walutę. W ten sposób skoncentrowane zostało w jednym organie ustalenie zasad, od określenia których należy wykorzystanie uprawnień ustawowych przez dłużników.

Po przepisach ogólnych rozporządzenie podaje normy poszczególnych ulg. Przedewszystkiem mówi o zapłacie długów rolniczych papierami wartościowymi. Zasady tej zapłaty są następujące: w ciągu 3 lat można spłacać długi od zł 500 wwyż papierami wartościowymi, których rodzaj i kurs, po których wierzyciele będą je przyjmować, oznaczy Minister Skarbu w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa i Reform Rolnych. Papierem oznaczonym można spłacić kapitał długu, odsetki, prowizje, koszty i inne należności uboczne z tytułu długu, należne za czas do dn. 1/XI 1934 r. Przedterminowa spłata również może być uskuteczniiona papierami wartościowymi. Ponadto Minister Skarbu otrzymał upoważnienie do określania papierów wartościowych, którymi będą mogły być spłacane długi wobec instytucji kredytowych. Zdarzyć się jednak mogą przypadki, które zmuszają do wyeliminowania tego sposobu zaspokojenia pretensyj. Takimi przypadkami są: dług z tytułu odszkodowania, zdolność płatnicza oraz położenie majątkowe dłużnika, które pozwala mu uiścić dług gotówką. O tych przypadkach orzeka urząd rozjemczy.

Z przytoczonych zasad wynika, że dłużnik może, nabywając papier wartościowy, zapłacić dług większy, niż wynosi kwota, wydana na zakup papieru, a z drugiej strony zapłatę rozciągnąć na koszty, narosłe od daty powstania długu aż po dzień 1/XI 1934 r.

Drugą skolei ulgą, przewidzianą w rozporządzeniu, jest konwersja długów rolniczych na kredyt długoterminowy w listach zastawnych. Długi rolnicze, zabezpieczone hipotecznie na nieruchomościach ziemskich, mogą być w ciągu 3 lat od dnia wejścia w życie rozporządzenia skonwertowane na długi w 4½%-owych listach zastawnych. Należność wierzycieli będzie spłacana listami, pochodzącymi z tej konwersji, po kursie *al pari*. Konwersja może być zastosowana w gospodarstwach grupy A i B — do długów, mieszczących się w 50% szacunku nieruchomości, do gospodarstw grupy C o obszarze, nieprzewyższającym 2 000 ha — w 40% szacunku i do gospodarstw o obszarze powyżej 2 000 ha — w 30% szacunku nieruchomości. Minister Skarbu może dla grupy C podwyższyć procent szacunku do wysokości 50% szacunku nieruchomości. Konwersja może nastąpić na wniosek dłużnika lub wierzyciela; wierzyciel może złożyć wniosek instytucji kredytu długoterminowego tylko wówczas, jeżeli należność jego jest zabezpieczona hipoteką umowną lub sądową i ujawniona jest czystym wpisem (intabulacja). Udziela pożyczki instytucja, którą określi Minister Skarbu na podstawie swobodnego uznania. Jeżeli są zhipotekowane długi, które uniemożliwiają zapisanie pożyczki na pierwszym miejscu hipotecznym, wówczas wierzyciele e takich hipotek mają do wyboru albo poddać wierzytelność konwersji albo ustąpić pierwszeństwo hipoteczne.

Ustąpienie pierwszeństwa istnieje w takim zakresie, aby wierzytelności pozostały w granicach bez-

pieczeństwa prawnego (50% szacunku nieruchomości, ustalonego przez instytucję kredytu długoterminowego). Ustąpienie pierwszeństwa hipotecznego przez osoby prawa publicznego i instytucje kredytowe jest uzależnione od zawarcia układu konwersyjnego, przewidzianego w ustawie z dn. 24/III 1933 r. o ułatwieniach dla instytucji kredytowych, przyznających dłużnikom ulgi w zakresie wierzytelności.

Podkreślić należy, że konwersją można objąć również długi rolnicze, hipotecznie niezabezpieczone. Jeżeli konwersja tego rodzaju następuje na wniosek dłużnika, wówczas jest ona uzależniona od udzielenia takiego zabezpieczenia hipotecznego, jakie wymagane jest przez statut instytucji, konwertującej dług; jeżeli natomiast wniosek o konwersję пода wierzyciel, wówczas należność jego musi być ustalona prawomocnym orzeczeniem sądu lub urzędu rozjemczego, przyczem zapisaniu pożyczki w listach zastawnych nie mogą stać na przeszkodzie inne wpisy hipoteczne.

Z krótkiego podania uwag na temat konwersji wynika, że rozporządzenie przekształca długi hipoteczne lub możliwe do zahipotekowania na długi w listach zastawnych. Instytucje kredytu długoterminowego otwierają dla tych celów emisję listów zastawnych, którymi wierzyciele posiadaczy gospodarstwa wiejskiego będą zaspokojeni.

Rozdział IV rozporządzenia zawiera upoważnienia dla Ministra Skarbu, na podstawie których ureguluje szereg spraw, wchodzących w sferę dotychczasowej działalności instytucji, emitujących listy zastawne.

Rozdział następny (V) podaje przepisy, regulujące rozłożenie spłaty i obniżenie oprocentowania długów rolniczych z mocy samego prawa. Ulgi polegają na tem, że długi rolnicze posiadaczy gospodarstw wiejskich grupy A i B rozkłada się na 28 równych rat, płatnych w dniach: 1 kwietnia i 1 października każdego roku. Płatność pierwszej raty przypada na dz. 1/IV 1935 r.

Rozłożeniu ulega kapitał długu oraz należności, powstałe z tytułu tego długu do dn. 1/XI 1934 r. Od tego terminu obniża się odsetki do 3% w stosunku rocznym. Jeżeli w ciągu 3 lat od dnia wejścia w życie rozporządzenia posiadacze gospodarstw wiejskich grupy A spłacają długi przedterminowo, przysługuje im z mocy samego prawa bonifikata. Przewodniczący urzędu rozjemczego lub jego zastępca przy bezspornych długach będą wydawali zaświadczenia o wysokości rat i odsetek, płatnych w myśl przepisów, obejmujących ulgi z mocy samego prawa. Istnieją jednak od działania tych przepisów wyjątki, podyktowane szczególnymi przypadkami. Jeżeli, mianowicie, urząd rozjemczy uzna, że zdolność płatnicza i możliwości gospodarcze dłużnika pozwalają uiścić mu dług gotówką, lub jeżeli dług powstał z tytułu odszkodowania, lub też dłużnik pogarsza zabezpieczenie rzeczowe, czy też umniejsza w inny sposób bezpieczeństwo wierzytelności — wtedy urząd rozjemczy może: orzec natychmiastową spłatę całego długu, ustalić spłatę w terminach krótszych, podwyższyć oprocentowanie, nie wyżej jednak niż do 4% w stosunku rocznym, wreszcie może umniejszyć lub uchylić bonifikatę, przewidzianą przy spłatach przedterminowych.

Jeżeli 2 kolejno po sobie następujące raty nie będą zapłacone, dług staje się natychmiast płatnym w ca-

łości. Aczkolwiek więc ustawodawca rozkłada długi na termin ok. 14 lat, przewiduje jednak rygory.

Wspomnieć trzeba również o tem, że dla posiadacza gospodarstwa wiejskiego grupy B istnieje ponadto pewien bardziej zwężony zakres ulg, przewidzianych w omawianym rozdziale, niż dla grupy A. Ścieśniający zakres ulg polega na tem, że przy zadłużeniu tej kategorii posiadaczy, przewyższającym 75% zrewidowanego szacunku gospodarstwa, urząd rozjemczy — na wniosek osoby interesowanej — uchyli zastosowanie przepisów rozdziału V.

Rozdział VI podaje przepisy, obejmujące ulgi, przyznawane przez urzędy rozjemcze. Urząd rozjemczy może stosować ulgi co do rozłożenia na spłaty i obniżenia oprocentowania na zasadach, analogicznych do wyżej przedstawionych. Trudno byłoby omawiać cały zakres działalności urzędów rozjemczych, można tylko podkreślić, że urząd rozjemczy może obniżać długi z tytułu działów rodzinnych i spadkowych, dokonanych w okresie od dn. 1/I 1926 r. do dn. 1/VII 1932 r., oraz długi z tytułu reszty ceny kupna nieruchomości ziemskich. Wreszcie urząd rozjemczy może orzekać o pozorności czynności prawnej, która stanowi tytuł zabezpieczeń hipotecznych na nieruchomości ziemskiej, oraz zarządzić wykreślenie z wykazu hipotecznego odpowiednich wpisów. Podobnie orzeka o pozorności umowy dzierżawy nieruchomości ziemskiej.

Dodać trzeba, że urząd rozjemczy orzeka także w przypadkach, gdy dług nie jest jeszcze płatny.

Rozdział VII rozporządzenia obejmuje przepisy o postępowaniu układowem i likwidacyjnym. Przepisy powyższe odnoszą się do posiadaczy gospodarstw wiejskich grupy B i C w tych przypadkach, w których zadłużenie w stosunku do wartości ich majątku przewyższa: w gospodarstwach grupy B — 75%, w gospodarstwach grupy C o obszarze 500 ÷ 1 000 ha — 50%, o obszarze 1 000 ÷ 2 000 ha — 40% i o obszarze powyżej 2 000 ha — 30%. Postępowanie układowe obejmuje cały majątek dłużnika, natomiast postępowanie likwidacyjne obejmuje tylko gospodarstwo wiejskie. W sprawach, zarówno dotyczących układu, jak i likwidacji, orzeka urząd rozjemczy w specjalnym zespole. Postępowanie układowe może nastąpić na wniosek dłużnika, wierzyciela lub władzy skarbowej. Wniosek może być złożony tylko w okresie 3 lat od daty wejścia w życie rozporządzenia. W orzeczeniu o otwarciu postępowania układowego urząd rozjemczy wyznaczy dłużnikowi i wierzycielom okres nie dłuższy niż 6-miesięczny do powzięcia uchwały w sprawie zawarcia układu pod rygorem zarządzenia likwidacji gospodarstwa wiejskiego dłużnika. Równocześnie z otwarciem postępowania układowego następuje mianowanie jednego lub kilku nadzorców, do których należy nadzór nad zarządem majątku dłużnika oraz przeprowadzenie czynności wstępnych, a w szczególności sprawdzenie wierzytelności, sporządzenie listy wierzytelności i projektu układu z wierzycielami. Układ dochodzi do skutku na mocy uchwały, powziętej większością $\frac{3}{5}$ oddanych głosów, jeżeli wypowie się za nim co najmniej $\frac{1}{4}$ obecnych wierzycieli.

Likwidacja gospodarstwa wiejskiego nastąpi w drodze przymusowej, jeżeli w terminie wyznaczonym układ nie został zawarty, bądź jeżeli nie został zatwierdzony, bądź też jeżeli układ został unieważniony

Likwidacja odbywa się przez sprzedaż nieruchomości, wchodzących w skład gospodarstwa wiejskiego, w drodze egzekucji według przepisów Kodeksu Postępowania Cywilnego z pewnymi zmianami. Podkreślić trzeba, że wysokość ceny wywołania powinna obejmować należności uprzywilejowane oraz należności instytucji kredytu długoterminowego; cena ta nie może być jednak niższa od sumy, stanowiącej 50% szacunku gospodarstwa, będącego przedmiotem likwidacji w pierwszym terminie licytacji, a 30% tegoż szacunku — w drugim terminie licytacji. Jeżeli licytacja w pierwszym terminie nie dochodzi do skutku, Minister Rolnic-

stwa i Reform Rolnych może w ciągu miesiąca od dnia licytacji orzec przejęcie na własność Państwa całości likwidowanych nieruchomości ziemskich dłużnika.

Wreszcie, rozdział VII uchwalonego w dn. 19/X rozporządzenia obejmuje przepisy końcowe, przewidujące zakres działania Centralnego Bura do Spraw Finansowo-Rolnych, i wprowadza zmiany do ustawy z dn. 28/III 1933 r. o utworzeniu urzędów rozjemczych do spraw majątkowych posiadaczy gospodarstw wiejskich.

Dr. J. Pawlak

NOWA ROLA BANKU AKCEPTACYJNEGO

W CAŁEJ operacji konwersji kredytu rolniczego w Polsce dział może najbardziej trudny do uregulowania stanowiły zobowiązania rolnicze krótkoterminowe wobec aparatu kredytowego. Nie można ich było wyłączać z konwersji — wartość jej bowiem byłaby wówczas iluzoryczna — a przeprowadzając ją, trzeba było nieustannie pamiętać o losach aparatu kredytowego, którego rolą przecież jest właściwie przede wszystkim pośrednictwo pomiędzy dłużnikami i olbrzymią masą wkladców. Jeśli więc Polska od kilku lat prowadzi politykę wybitnie prokapitalizacyjną, to sytuacja, w jakiej mogły się — skutkiem konwersji swych wierzytelności rolniczych — znaleźć poszczególne banki, kasy oszczędności i spółdzielnie kredytowe — nie mogła być Państwu obojętna.

To też na wiosnę 1933 r. ustawodawca ujął zagadnienie konwersji wierzytelności rolniczych wobec aparatu kredytowego w ramy specjalnej ustawy z dn. 24/III 1933 r. o ułatwieniach dla instytucji kredytowych, przyznających dłużnikom ulgi w zakresie wierzytelności rolniczych. Ustawa ta m. in. powołała do życia nową instytucję kredytową pod nazwą Banku Akceptacyjnego. O instytucji tej i zasadach jej działalności pisaliśmy już w swoim czasie na łamach tygodnika.

Bank Akceptacyjny rozpoczął od lipca r. ub. swoją działalność. Po pierwszym okresie organizacyjnym przystąpił do właściwego wypełniania zadań, do których został powołany. Rezultaty jego pracy na dz. 10/X 1934 r. wyglądały następująco: 67 141 zatwierdzonych układów na sumę zł 111 527 424,57. W stosunku do oczekiwań niektórych liczby te były zbyt nikłe. Że nie osiągnęły one wyższyh rozmiarów — na to złożył się cały szereg przyczyn. I tak, przede wszystkim dobrowolność zawierania układów. Przecież Bank Akceptacyjny był bezsilny wobec dłużnika, który — z tych czy innych powodów — opóźniał zawarcie układu. Również trudna była rola Banku Akceptacyjnego wobec instytucji kredytowej, nieskierowującej pewnej wierzytelności rolniczej (lepiej zabezpieczonej lub łatwiej ściąganej) do Banku Akceptacyjnego.

Miesiące ubiegłe przyniosły Bankowi Akceptacyjnemu cały szereg spostrzeżeń i doświadczeń. Wszystkie one zostały zużytkowane przy pracach, jakie toczyły się w ostatnim czasie i które znalazły swój wyraz w projekcie rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej w sprawie zmiany ustawy z dn. 24/III 1933 r. o ułatwieniach dla instytucji kredytowych,

przyznających dłużnikom ulgi w zakresie wierzytelności rolniczych.

Poniżej postaramy się przedstawić i uzasadnić zmiany, jakim ulegnie ustawa z dn. 24/III 1933 r. Zmiany te podzielić można na dwie grupy. Pierwszą stanowią przepisy, wprowadzone jako konsekwencja nowego rozszerzonego sformułowania systemu konwersji wierzytelności rolniczych, przyjętego przede wszystkim przez projekt rozporządzenia Prezydenta Rzplitej o konwersji i uporządkowaniu długów rolniczych. Drugą zaś grupę stanowią zmiany, będące „doświadczeniem życiowym” Banku Akceptacyjnego z dotychczasowej działalności; należą tutaj uzupełnienia wszelkich luk, jakie w praktyce dały się zauważyć w postanowieniach ustawowych, odnoszących się do Banku Akceptacyjnego.

W pierwszej grupie zmian, związanej z rozszerzeniem akcji konwersyjnej, znajdujemy przede wszystkim podniesienie granicy pomocy Skarbu Państwa (art. 2) z zł 75 miljn. do zł 150 miljn. Łączy się to ściśle z przymusem konwersji, przewidzianym dla pewnych kategorii gospodarstw, w wyniku którego zwiększyć się muszą znacznie rozmiary działalności Banku Akceptacyjnego.

Celem lepszego sprostania tym nowym czekającym go zadaniom Bank Akceptacyjny uzyskuje prawo emisji własnych obligacji, które służyć mają do przejmowania wierzytelności rolniczych instytucji kredytowych. Obligacje te są poręczone przez Skarb Państwa. Ogólna suma obligacji Banku Akceptacyjnego nie może przekroczyć zł 100 miljn. Obligacji tych nie zalicza się do ogólnej sumy zobowiązań Banku Akceptacyjnego, za które to zobowiązania Skarb Państwa bierze porękę do zł 120 miljn.

Powyższy przepis o prawie emitowania obligacji ma dla przyszłych losów Banku Akceptacyjnego bardzo duże znaczenie. Pozwala on bowiem w przyszłości pójść tej instytucji w nowym kierunku. Uzależnione to będzie naturalnie od wielu innych okoliczności, a przede wszystkim od rozwoju stosunków na rynku pieniężnym w Polsce.

Rozporządzenie przewiduje również, że w przypadkach, gdy dłużnikami instytucji wierzycielskich są posiadacze gospodarstw wiejskich grupy A (gospodarstwa do 50 ha) i B (gospodarstwa do 500 ha), określonych w art. 3 rozporządzenia Prezydenta Rzplitej o konwersji i uporządkowaniu długów rolniczych — na instytucji wierzycielskiej ciąży obowiązek zawarcia układu, jednak w stosunku do posiadaczy gospodarstw wiejskich grupy B obowiązek ten ciąży

na instytucji wierzycielskiej tylko wówczas, jeżeli zadłużenie tych posiadaczy nie przewyższa 75% zrewidowanego szacunku instytucji ziemskiego kredytu długoterminowego.

Druga grupa przepisów rozporządzenia załatwia wszystkie luki czy niedomówienia, jakie istniały odnośnie Banku Akceptacyjnego w dotychczasowych przepisach ustawowych, a które to braki utrudniały niejednokrotnie działalność Banku.

Rozporządzenie przewiduje, że układy konwersyjne winny być zawierane na piśmie. Wierzytelności, stanowiące przedmiot układu, winny być wyrażone w złotych. Zawarcie układu, późniejsza zmiana warunków układu, zmiana podstawy prawnej zobowiązań, objętych układami, oraz zmiana wierzycieli lub dłużników zobowiązań, objętych układami — nie powodują odnowienia pierwotnych zobowiązań.

Pomoc Skarbu Państwa wyniesie 50% strat, poniesionych przez instytucję lub przedsiębiorstwo na kapitale wierzytelności rolniczych, objętych układami konwersyjnymi. Pomoc Skarbu Państwa w związku z obniżeniem dłużnikom odsetek przy zawieraniu układów konwersyjnych ustali Minister Skarbu w drodze rozporządzenia.

Przy Banku Akceptacyjnym istnieje Komitet Konwersyjny, badający i opiniujący układy konwersyjne.

Powstanie Komitetu Konwersyjnego przewidywało rozporządzenie Ministra Skarbu z dn. 26/VI 1933 r. Obecnie ustawodawca doszedł do przekonania, że wobec powierzenia Komitetowi Konwersyjnemu nowych zadań należy wzmocnić podstawę prawną jego istnienia i dlatego w noweli do ustawy z dn. 24/III 1933 r. zamieścił ustęp, przewidujący istnienie Komitetu.

Sprawa zabezpieczeń należności Banku Akceptacyjnego była dla tej instytucji problemem nadzwyczaj istotnym i dlatego znalazła obszernie omówienie w noweli.

I tak, przewiduje ona, że wierzytelności i ich zabezpieczenia łącznie z zabezpieczeniami hipotecznymi, służące za podkład kredytów akceptacyjnych, będą wpisywane przez instytucje wierzycielskie do osobnego rejestru Banku Akceptacyjnego, którego sposób prowadzenia określi Minister Skarbu w drodze rozporządzenia. Z chwilą wpisania powyższych wierzytelności do rejestru Bankowi Akceptacyjnemu służyć będzie prawo zastawu na tych wierzytelnościach oraz na zabezpieczeniach osobistych i rzeczowych tych wierzytelności. Prawo zastawu, służące Bankowi Akceptacyjnemu, w niczem nie narusza praw i obowiązków instytucji wierzycielskiej i dłużnika, wynikających z układu.

Wierzytelności i ich zabezpieczenia, wpisane do rejestru, jak również wpływy na spłatę kapitału i odsetek tych wierzytelności stanowiąc będą w majątku instytucji, która uzyskała kredyt, osobną masę, służącą na zaspokojenie należności Banku Akceptacyjnego. Wierzytelności te i ich przynależności nie mogą być przedmiotem przelewu, potrącania z wzajemnym roszczeniem dłużnika, ani przedmiotem egzekucji ze strony osób trzecich oraz nie mogą być wciągnięte do masy upadłości instytucji wierzycielskiej.

Przy wierzytelnościach i zabezpieczeniach hipotecznych prawa Banku Akceptacyjnego, wynikające z wpisu wierzytelności do rejestru, winny być na żądanie Banku Akceptacyjnego ujawnione w księ-

dze hipotecznej przez wpisanie wzmianki, że wierzytelność hipoteczna wpisana jest do rejestru Banku Akceptacyjnego. Wzmianka ta będzie wpisana do wykazu hipotecznego na jednostronny wniosek instytucji wierzycielskiej lub Banku Akceptacyjnego. Wykreślenie wzmianki może nastąpić tylko na wniosek Banku Akceptacyjnego lub na wniosek instytucji wierzycielskiej — za zezwoleniem Banku Akceptacyjnego, wyrażonym na piśmie. Żadne przeszkody, wynikające z obowiązujących przepisów lub treści księgi hipotecznej, nie tamują skutecznienia wpisu lub wykreślenia wzmianki.

Księgi Banku Akceptacyjnego, wypisy z nich, podpisane w sposób, statutem przewidziany, i zaopatrzone w pieczęć Banku, wszelkie pisemne oświadczenia Banku zawierające decyzje, pełnomocnictwa, zobowiązania lub zwolnienia od zobowiązań albo zrzeczenia się praw, w ten sam sposób przez Bank Akceptacyjny wystawiane — mają moc dowodową dokumentów publicznych oraz aktów, na których podstawie mogą być wnoszone wpisy do hipoteki; wykazy zaległości oraz wypisy z rejestru, o ile są opatrzone stwierdzeniem, że należność prawnie dojrzała do egzekucji — mają moc prawną tytułów wykonawczych, bez potrzeby wyjednywania dla nich sądowych klauzul wykonalności.

Bankowi Akceptacyjnemu służy prawo prowadzenia egzekucyj zarówno z majątku instytucji wierzycielskiej, jak i z majątku dłużnika, który zawarł z tą instytucją układ. Egzekucja należności odbywać się będzie według uznania Banku Akceptacyjnego — bądź w trybie Kodeksu Postępowania Cywilnego bądź w trybie egzekucji administracyjnej. O ile należności te będą ściągane w trybie egzekucji administracyjnej, do egzekucji takiej będą stosowane przepisy ustawy o przejęciu egzekucji administracyjnej przez władze skarbowe.

W razie sprzedaży nieruchomości przez Bank Akceptacyjny nie będą stosowane żadne ograniczenia, dotyczące nabywców ziemskich z wyjątkiem ograniczeń, stosowanych względem cudzoziemców.

Jeżeli przy udzielaniu kredytu akceptacyjnego pośredniczy między instytucją wierzycielską, która zawarła układ z dłużnikiem, i Bankiem Akceptacyjnym inna instytucja wierzycielska (instytucja pośrednicząca), wówczas wszelkie uprawnienia i przywileje Banku Akceptacyjnego służą Bankowi zarówno w stosunku do instytucji pośredniczącej, jak i instytucji wierzycielskiej, zawierającej układ, jak i do dłużnika.

Bank Akceptacyjny jest wolny od wszelkich podatków państwowych i samorządowych, jakoteż od opłat stemplowych od pokwitowań oraz podań i świadectw, z wyjątkiem podatku od nieruchomości i podatku gruntowego. Ponadto nowela przewiduje cały szereg ulg i zwolnień od opłat stemplowych aktów, związanych z działalnością Banku Akceptacyjnego.

Również zawiera nowela upoważnienie dla Ministra Sprawiedliwości do zwolnienia — w drodze rozporządzenia — całkowicie lub częściowo od wszelkich opłat sądowych (hipotecznych) czynności, które pozostają w związku z wykonaniem przepisów ustawy z dn. 24/III 1933 r., jak również do obniżenia przewidzianego w obowiązujących przepisach wynagrodzenia notariuszów i pisarzy hipotecznych za te czynności.

Pozatem znajdujemy w noweli pewne przepisy wspólne dla obu zaznaczonych we wstępie grup zmian. Dotyczy to zwłaszcza pewnych specjalnych uprawnień Komitetu Konwersyjnego, jak również wpływu zawarcia układu na postępowanie egzekucyjne, prowadzone wobec dłużnika z innych tytułów.

I tak, w przypadkach, gdy na instytucji wierzycielskiej ciąży obowiązek zawarcia układu, urzędy rozjemcze będą mogły na wniosek dłużnika wydać postanowienie, na podstawie którego postępowanie egzekucyjne, prowadzone przez instytucję wierzycielską z majątku dłużnika, będzie mogło ulec zawieszeniu. W razie zawieszenia egzekucji dłużnik będzie jednak obowiązany dokonywać spłaty długu i odsetek w takiej wysokości, jaka ustalona będzie dla układów, zawieranych przez instytucje wierzycielskie z określonymi kategoriami dłużników.

W przypadkach, gdy na instytucji wierzycielskiej ciąży obowiązek zawarcia układu, a zawarcie tego układu nie dochodzi do skutku, Komitet Konwersyjny orzekać będzie na wniosek dłużnika lub instytucji wierzycielskiej, z czyjej winy nie zawarto układu. W razie ustalenia, że układ nie doszedł do skutku z winy instytucji wierzycielskiej będą miały zastosowanie do dłużnika i instytucji wierzycielskiej przepisy rozdziału V rozporządzenia Prezydenta Rzplitej o konwersji i uporządkowaniu długów rolniczych. W razie stwierdzenia, że układ nie doszedł do skutku z winy dłużnika, Komitet Konwersyjny może go pozbawić dobrodziejstw, wypływających z ustawy.

Nowela wprowadza również artykuł, mówiący, że żadne postanowienia umów lub innych tytułów, powstałych przed wejściem w życie tej ustawy, nie stoją na przeszkodzie zastosowaniu jej przepisów. Postanowienia takie są nieważne, co nie powoduje jednak nieważności pozostałych postanowień tych umów lub innych tytułów.

Rozporządzenie omawiane, nowelizujące ustawę z dn. 24 III 1933 r., którego najważniejsze przepisy przedstawił — jest z natury rzeczy aktem, wyty-

czającym jedynie kierunek akcji konwersyjnej odnośnie aparatu kredytowego. Właściwe jednak opracowanie wszystkich szczegółów technicznych, związanych z przeprowadzeniem tej akcji, zawierać będzie dopiero rozporządzenie Ministra Skarbu, które ustali technikę całej pracy.

Przepisy przejściowe rozporządzenia, nowelizującego ustawę z dn. 24 III 1933 r., przewidują, iż wszelkie wzmianki, wpisane w księgach hipotecznych na rzecz Banku Akceptacyjnego przed dniem 1/XII 1934 r., będą miały ten sam skutek prawny, co wpisy wzmianki, dokonane na podstawie rozporządzenia. Również wpisy wierzytelności i ich zabezpieczeń, dokonane przed dniem 1/XII 1934 r. w rejestrze Banku Akceptacyjnego, prowadzonym przez instytucje wierzycielskie na podstawie ustawy z dn. 24 III 1933 r., będą miały wszelkie skutki prawne, określone rozporządzeniem nowelizującym.

Minister Skarbu określi w drodze rozporządzenia zmiany warunków układów, zawartych przez instytucje wierzycielskie z dłużnikami i zatwierdzonych przez Bank Akceptacyjny przed dniem 1/XII 1934 r., jak również zmiany warunków umów, zawartych przed tym dniem przez Bank Akceptacyjny z instytucjami wierzycielskimi.

Nowela przewiduje jako datę wejścia w życie rozporządzenia dzień 1/XII 1934 r. Data ta została wybrana ze względów technicznych w związku z tokiem pracy Banku Akceptacyjnego.

Nowela powyższa ma dla dalszych losów Banku Akceptacyjnego poważne znaczenie, dając mu wielkie pole do pracy. W związku z tą nowelą będzie musiał ulec poważnej zmianie także regulamin kredytowy Banku Akceptacyjnego, jak również i jego statut. Należy się spodziewać, że przepisy, wprowadzane obecnie, dadzą możliwość całkowitego rozwiązania procesu konwersji wierzytelności rolniczych aparatu kredytowego. A znaczenia właściwej likwidacji tego problemu nie trzeba chyba podkreślać.

St. Żurowski

ZAGADNIENIE FINANSÓW SAMORZĄDOWYCH

WPŁYW depresji na gospodarkę związków samorządowych najsilniej uzewnętrznia się w kompresji budżetów.

Ogólna suma dochodów samorządu terytorjalnego obniżyła się z zł 1 179'2 miljn. w roku 1928/29 do zł 648'6 miljn. w roku 1932/33, czyli o 44%. Silniej znacznie — o 79'1% — obniżyły się dochody nadzwyczajne, gdy równocześnie dochody zwyczajne spadły o 24%. W dochodach zwyczajnych decydującym elementem są wpływy z danin komunalnych. Orientacyjnie obniżyły się one w stosunku do roku 1928/29 o 1/3. Inne pozycje dochodów zwyczajnych wykazały spadek mniejszy, a nawet wpływy z przedsiębiorstw są w roku 1932/33 większe niż w roku 1931/32. Ten stan rzeczy jest wywołany dwiema przyczynami: z jednej strony uruchomieniem budowanych w latach wysokiej konjunktury przedsiębiorstw komunalnych, a z drugiej — położeniem większego nacisku przez samorządy na zwiększenie dochodów eksploatacji, m. in. przez utrzymywanie wysokich cen za świadczenia przedsiębiorstw.

W zakresie dochodów nadzwyczajnych zasadniczą pozycję w latach wysokiej konjunktury stanowiły wpływy z pożyczek. Spadek tej pozycji o 84% zacydował o tak niezwykle silnym zmniejszeniu dochodów nadzwyczajnych.

Wydatki samorządu terytorjalnego obniżyły się z zł 1 175'1 miljn. w 1928/29 r. do zł 719'1 miljn. w 1932/33 r., t. zn. o 38'8%. O ile eliminować z sumy wydatków bezwzględnie sztywną pozycję — obsługi długów, otrzymamy jeszcze większą różnicę, a mianowicie spadek wydatków o 44'4%. W dalszym ciągu otrzymamy, że prelimitowane wydatki na ub. rok budżetowy były niższe o 42'3% od rzeczywistych w roku 1928/29, a z wykluczeniem sztywnej pozycji długów — o 46'4%. Rzeczywiste wydatki w ub. roku budżetowym nie osiągnęły poziomu prelimitowanych, a zatem praktycznie spadek wydatków jest większy od wykazanego powyżej.

Kompresja poszczególnych kategorii wydatków samorządowych nie jest równomierna. Przedewszystkiem więc wzrosły wydatki na obsługę zobowiązań

z Z 96,3 miljn. w 1928/29 r. do Z 118,5 miljn. w 1932/33 r. Udział procentowy wydatków na ten cel wzrasta dwukrotnie — z 8,3% w 1928/29 r. do 16,5% ogółu wydatków w 1932/33 r., co deformuje budżety komunalne.

Równocześnie wykazują wzrost wydatki na opiekę społeczną — z Z 61,7 miljn. w 1928/29 r. do Z 73,6 miljn. w 1932/33 r. Przyczyna powyższego zjawiska jest jasna. Bezrobocie uniemożliwia kompresję wydatków na opiekę społeczną. Jeśli uwzględnić przytem, że wzrost obowiązkowego zakresu działania związków samorządowych narzuca konieczność zwiększenia niektórych kategorii wydatków, że szeregiem pozycji tylko w ograniczonym zakresie może być redukowany, i że wreszcie wydatki na admi-

nistrację, mimo znacznej kompresji, stanowiły w 1932/33 r. większy udział w ogólnej sumie wydatków niż w 1928/29 r. — otrzymamy, że w pozostałym zakresie działania wydatki wykazały spadek szczególnie silny.

Ten stan rzeczy uniemożliwia samorządowi terytorjalnemu wypełnianie najistotniejszych jego zadań, budzi w szerokich sferach społeczeństwa niechętny stosunek do organizacji samorządowej i w konsekwencji prowadzi do deficytu budżetowego. Znaczna bowiem kompresja wydatków samorządowych nie ściągnęła jeszcze ich do poziomu faktycznych dochodów; w rezultacie powstają deficyty, wykazane w poniższym zestawieniu.

Dochody i wydatki związków samorządowych
w latach 1928/29 ÷ 1933/34¹⁾

Rodzaj związku samorządowego	1928/29			1929/30			1930/31			
	dochody	wydatki	nadw. ÷ nied. —	dochody	wydatki	nadw. ÷ nied. —	dochody	wydatki	nadw. ÷ nied. —	
Gminy wiejskie . . .	{ miljn. Z wskaznik	152,5 100,0	153,1 100,0	— 0,6 —	179,4 117,6	183,7 120,0	— 4,3 —	154,4 101,2	160,9 105,1	— 6,5 —
Gminy miejskie . . .	{ miljn. Z wskaznik	777,5 100,0	766,6 100,0	+ 10,9 —	658,4 84,7	662,5 86,4	— 4,1 —	603,4 77,6	631,3 82,3	— 27,9 —
Powiatowe zw. kom. .	{ miljn. Z wskaznik	218,4 100,0	225,8 100,0	— 7,4 —	215,3 98,6	228,0 101,0	— 12,7 —	187,1 85,7	205,1 89,9	— 16,0 —
Wojewódzkie zw. kom.	{ miljn. Z wskaznik	30,8 100,0	30,4 100,0	+ 0,4 —	34,0 110,4	34,3 112,8	— 0,3 —	25,3 82,1	25,4 83,5	— 0,1 —
Ogółem . . .	{ miljn. Z wskaznik	1179,2 100,0	1173,9 100,0	+ 3,3 —	1087,1 92,2	1108,5 94,3	— 21,4 —	970,2 82,3	1020,7 86,8	— 50,5 —

Rodzaj związku samorządowego	1931/32			1932/33			1933/34 ²⁾			
	dochody	wydatki	nadw. ÷ nied. —	dochody	wydatki	nadw. ÷ nied. —	dochody	wydatki	nadw. ÷ nied. —	
Gminy wiejskie . . .	{ miljn. Z wskaznik	125,2 82,1	135,1 88,2	— 9,9 —	109,8 72,0	121,1 79,1	— 11,3 —	110,1 72,2	111,7 72,9	— 1,6 —
Gminy miejskie . . .	{ miljn. Z wskaznik	458,8 59,0	491,0 64,0	— 32,2 —	407,3 52,4	457,0 59,6	— 49,7 —	402,7 51,8	413,5 53,9	— 10,8 —
Powiatowe zw. kom. .	{ miljn. Z wskaznik	137,8 63,1	147,5 65,3	— 9,7 —	116,5 53,3	125,2 55,4	— 8,7 —	126,8 58,0	128,0 56,7	— 1,2 —
Wojewódzkie zw. kom.	{ miljn. Z wskaznik	14,8 48,0	18,0 59,2	— 3,2 —	15,0 48,7	15,8 52,0	— 0,8 —	22,3 72,4	24,9 81,9	— 2,6 —
Ogółem . . .	{ miljn. Z wskaznik	736,6 62,5	791,6 67,3	— 55,0 —	648,6 55,0	719,1 61,1	— 70,5 —	661,9 56,1	678,1 57,7	— 16,2 —

Deficyt w gospodarce komunalnej, wziętej jako całość, występuje po raz pierwszy w roku 1929/30 i rośnie w ciągu następnych 3 lat budżetowych.

Dla ścisłości zaznaczyć należy, że deficyt w 1932/33 r., ze względu na zmienione przepisy budżetowe, obejmuje częściowo niewykazywane w latach poprzednich niedobory; stąd też nie należy wnioskować, że rzeczywisty niedobór rośnie z roku na rok.

Dalsza analiza pozwala stwierdzić, że rzeczywiste niedobory w gospodarce komunalnej są większe od wykazanych w powyższym zestawieniu. Wykazuje ono bowiem wyłącznie deficyty rachunkowe, a więc tylko te, które nie znalazły pokrycia w zaciąganych pożyczkach. Celem wprowadzenia poprawek w tym

względnie, do sumy deficytów w poszczególnych latach dodać należałoby różnicę między sumami zaciągniętych kredytów i sumami, zużytymi na inwestycje. Niestety, brak jest w tym zakresie danych ścisłych. Co najwyżej możemy sumy te ustalić orientacyjnie:

	1929/30	1930/31	1931/32	1932/33
Ogółem wpływ z kredytu	155,1	103,7	58,4	60,5
Orientacyjne zużycie na inwestycje	95,1	65,1	50,7	19,2
Różnica	60,0	38,6	55,0	70,5
Deficyty rachunkowe	21,4	50,5	62,7	111,8
Rzeczywiste deficyty	81,4	7,7	89,1	75,0

Uwzględniając powyższe poprawki, otrzymamy, że rzeczywisty deficyt za 4 lata budżetowe 1929/30 ÷ 1932/33 wyniósł ok. Z 345,0 miljn., a zatem około 50% wydatków, preliminowanych na

¹⁾ Bez województwa śląskiego.

²⁾ Preliminarz.

ub. rok budżetowy. O tę sumę wzrosły zobowiązania komunalne, czyli obciążone zostały na cele konsumpcyjne przyszłe budżety samorządowe.

Oczywiście, powyżej podane dane, charakteryzujące deficyty komunalne, nie są ściśle. Tem niemniej zdają się one nie odbiegać od prawdy. Tak więc, rachunki zamknięcia obrotów pozabudżetowych miast na dz. 31/III 1933 r. wykazywały niedobór zł 178·5 miljn., powiatowych zaś związków samorządowych zł 38·2 miljn.; łącznie zatem te dwa typy związków komunalnych wykazują zł 216·7 miljn. niedoboru, co należy zmniejszyć o zł 10·4 miljn. nadwyżki. Jeśli uwzględnić gminy wiejskie i wojewódzkie związki samorządowe, dla których brak bliższych danych, niewątpliwie suma ciężącego na samorządzie i wykazanego niedoboru wyniesie ok. zł 300 miljn.

Istnieją podstawy do mniemania, że proces dostosowywania się wydatków związków samorządowych do obniżonych dochodów posuwał się w latach ostatnich, a zwłaszcza poczynając od 1932 r., znacznie szybciej. Oddziaływały na to potrzeby gospodarki komunalnej, zrozumienie sytuacji przez kierowników związków samorządowych i wreszcie podjęta na mocy rozporządzenia Prezydenta Rzplitej z dn. 21/X 1932 r. w sprawie obniżenia kosztów administracji komunalnej akcja oszczędnościowa. Tem niemniej sytuacja w omawianym zakresie nie została jeszcze ostatecznie opanowana. Wyrazem powyższego zjawiska jest deficytowość preliminarzy budżetowych na ubiegły rok budżetowy.

Nie ulega zaś najmniejszej wątpliwości, że deficyty budżetowe związków samorządowych są zjawiskiem niedopuszczalnym; dezorganizują gospodarkę samorządów, powodują narastanie niepokrytych zobowiązań — tej najuczławszej formy zobowiązań natychmiast płatnych, obciążają budżety przyszłe. Dlatego też konieczne jest zrównoważenie wydatków z dochodami.

Osiągnąć powyższy cel można bądź przez zwiększenie dochodów, bądź zmniejszenie wydatków, bądź przez jednoczesne stosowanie obu tych środków. Niestety, sytuacja wyklucza rozwiązanie pierwsze — najłatwiejsze. Nie można bowiem liczyć na poważniejszy wzrost wydajności dotychczasowych źródeł dochodowych samorządu, z drugiej zaś strony nie jest możliwe wprowadzanie nowych obciążeń na rzecz samorządu terytorjalnego. Rozwiązania zatem szukać należy w dalszym zmniejszeniu wydatków. Jest to droga trudna, eksploatowana od szeregu lat, dlatego też poważniejsze oszczędności wiążą się ze zmianą metod pracy komunalnej, mającą na celu ich potaniecie, chociażby kosztem prymitywizacji. Możliwości w tym zakresie istnieją dość duże; dla przykładu wskazać można w dziedzinie opieki zastąpienie zamkniętej opieki (zakłady opiekuńcze) tańszym systemem opieki otwartej, stosowanym szeroko na Zachodzie.

Równocześnie z jaknajszerszą pojętą oszczędnością wysuwa się problem obniżenia kosztów obsługi zobowiązań komunalnych. Jest on tem bardziej istotny, że w latach ostatnich, mimo stały wzrost tej pozycji wydatków, obsługa zobowiązań wykonywana była tylko częściowo; przerastała bowiem zdolność płatniczą związków samorządowych.

Orientacyjna ogólna suma zadłużenia samorządu, wynosi blisko zł 1·4 milj., z czego ok. zł 1 milj. przypada na zobowiązania długoterminowe, pozostawała zaś część — na zobowiązania krótkoterminowe i natychmiast płatne.

stała zaś część — na zobowiązania krótkoterminowe i natychmiast płatne.

Zadłużenie samorządu wykazuje nadal tendencję zwykłą, przede wszystkim naskutek narastania deficytów budżetowych i niepokrywania niektórych należności, w związku z czem wzrasta suma zobowiązań wymagalnych. Niezależnie od powyższego rośnie suma zadłużenia na skutek przyznawania związkom komunalnym nowych kredytów. Przyrost sumy kredytów, udzielonych samorządom, jest w porównaniu z okresem wysokiej konjunktury powolny, tem niemniej wyniósł zł 58·4 miljn. w 1931/32 r. i zł 60·5 miljn. w 1932/33 r. Coprawda, dopływ środków z wykazanego kredytu był w dużym stopniu fikcyjny. Uzewnętrznia się to szczególnie jasno w roku 1932/33, w którym na zł 60·5 miljn. wpływu z kredytów orientacyjnie zł 19·2 miljn. zużyto na inwestycje; zatem ok. zł 41 miljn. wydatkowano na pokrycie bieżącej obsługi zobowiązań. Zdaje się zatem, że znaczna część kredytu, udzielonego związkom samorządowym w omawianym roku, polegała na konwertowaniu i przypisaniu do sumy dłużnej bieżącej i zaległej obsługi długów.

Potwierdzenie powyższego znajdujemy w tem, że w omawianym roku 1932/33 na spłatę zobowiązań uruchomiono zł 22·3 miljn. z budżetu nadzwyczajnego, czyli z wpływów pożyczkowych.

Z powyższych względów suma rzeczywistych wydatków na obsługę długów jest mniejsza od wykazywanej w zamknięciach rachunkowych. Ze względu na nieścisłość danych statystycznych w tym zakresie nie można ustalić dokładnie, jaka suma została rzeczywiście wydatkowana. Najkonsekwentniej jednak będzie sumy wydatków na obsługę długów, wykazane w zamknięciach rachunkowych, obniżyć o niezużyte na inwestycje wpływy z kredytu. Postępując tą drogą, otrzymamy:

	Wydatki na obsługę długów w/g zamknięć rachunkowych	Wpływy z kredytu, niezużyte na inwestycje	Rzeczywiste wydatki na obsługę długów
1929/30	86·9	53·6	33·3
1930/31	120·7	38·6	82·1
1931/32	97·1	7·7	89·4
1932/33	118·5	41·3	77·2

Powyższe zestawienie wykazuje, że rzeczywiste wydatki na obsługę zobowiązań w latach budżetowych 1930/31 ÷ 1932/33 oscylują pomiędzy zł 75 a 90 miljn.

Tymczasem suma ta jest daleka od pokrycia całkowitej obsługi, którą szacować można orientacyjnie na zł 130 ÷ 140 miljn. rocznie, licząc oczywiście na stopniową i powolną spłatę zobowiązań krótkoterminowych i natychmiast płatnych. Ta rozpiętość między zdolnością płatniczą i wymagalnością obsługi stworzyła dla samorządu szereg trudności. W celu jej redukcji t. zw. ustawa konwersyjna z dn. 20/XII 1932 r. wprowadziła ulgi w obsłudze niektórych długoterminowych zobowiązań samorządowych, obniżając oprocentowanie i prz. dłużając okres ich amortyzacji.

Niezależnie od powyższego rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 27/X 1932 r. o dochodzeniu roszczeń pieniężnych i egzekucji należności pieniężnych, opartych na tytułach prywatno-prawnych, wprowadziło ochronę związków samorządowych

wych przed egzekucją ze strony wierzycieli prywatnych; wreszcie wspomnieć należy, że zniżka kursu szeregu walut zagranicznych, a przede wszystkim dolara i funta szterlinga, obniżyła zadłużenie i koszt obsługi niektórych zobowiązań samorządowych. W rezultacie powyższego koszt obsługi zmalał, jednakże w stopniu niewystarczającym, by zbliżyć wymagalne z tego tytułu sumy do rzeczywistych zdolności płatniczych związków samorządowych.

W prywatnych stosunkach gospodarczych tego rodzaju dysproporcje wyrównywa postępowanie upadłościowe, które nie jest możliwe w naszych warunkach prawnych w stosunku do związku samorządowego. Powstała zatem konieczność wkroczenia na

drogę t. zw. oddłużenia. W stosunku do samorządów jest ono tem łatwiejsze, że zgórá $\frac{2}{3}$ zobowiązań samorządu terytorjalnego przypada na rzecz Skarbu Państwa i instytucji prawa publicznego. Odciążenie związków samorządowych w zakresie obsługi zobowiązań—to przede wszystkim korektywa rozrachunków między poszczególnymi organizacjami publicznymi, mająca na celu uzdrowienie samorządu i likwidację zawsze szkodliwych fikcyj.

Sprawę tę załatwia właśnie uchwalone ostatnio przez Radę Ministrów rozporządzenie Prezydenta Rzplitej o poprawie gospodarki i finansów samorządowych¹⁾.

M. K.

ŻYCIIE GOSPODARCZE

REFORMA UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH. — Pierwszy etap reformy ubezpieczeń społecznych, jaki znalazł miejsce w projekcie dekretu Prezydenta Rzplitej, uchwalonym na posiedzeniu Rady Ministrów w dn. 19/X, a nowelizującym przepisy ustawy o ubezpieczeniu społecznym z dn. 28/III 1933 r., polega głównie na zmianie organizacji tych ubezpieczeń.

Istniejące dotychczas 4 odrębne zakłady oraz Izba Ubezpieczeń Społecznych zostaną połączone w jeden Zakład Ubezpieczeń Społecznych. W ramach wszakże tego jednego Zakładu istnieć będą odrębne fundusze (w liczbie 5) dla poszczególnych rodzajów ubezpieczeń, a więc: ogólny fundusz ubezpieczenia na wypadek choroby, fundusze ubezpieczeń emerytalnego i na wypadek braku pracy pracowników umysłowych, fundusz ubezpieczenia emerytalnego robotników oraz fundusz ubezpieczenia od wypadków. Fundusze te są osobami prawa publicznego, a majątek tych funduszy służy do pokrywania tylko świadczeń odpowiedniego rodzaju ubezpieczenia.

Siedzibą Zakładu Ubezpieczeń Społecznych będzie Warszawa. Władzami jego będą: Rada, Naczelny Dyrektor, Komisja Rewizyjna oraz komisje rozjemcze, które będą rozstrzygały odwołania od decyzji Dyrektora Zakładu w sprawach świadczeń, udzielanych z wymienionych wyżej funduszy. Rada będzie organem uchwałodawczym Zakładu i za pośrednictwem Prezesa Rady będzie wykonywała nadzór nad działalnością Naczelnego Dyrektora. Skład Rady stanowić będą: w połowie przedstawiciele ubezpieczonych, w jednej czwartej przedstawiciele pracodawców i w jednej czwartej — członkowie, mianowani przez Ministra Opieki Społecznej. Ponadto przy funduszach istnieć będą komisje świadczeniowe.

Poza reformą organizacyjną omawiany projekt dekretu zawiera przepisy, na mocy których pewne grupy pracowników będą wyłączone z obowiązku ubezpieczenia, a mianowicie:

1) ze wszystkich rodzajów ubezpieczenia: a) osoby, zatrudnione w gospodarstwie domowym, których zatrudnienie w poszczególnych gospodarstwach domowych jest z natury rzeczy krótkotrwałe, jeżeli u tego samego pracodawcy nie trwa dłużej, niż 2 tygodnie (chodzi tu o praczki, szwaczki, krawczynie, froterów i t. p.), b) zatrudnieni w rzemiośle zstępnym, rodzeństwo i wstępni pracodawcy, jeżeli pozostają z nim we wspólnym gospodarstwie domowym;

2) z ubezpieczenia chorobowego — pracownicy i robotnicy, których zarobek miesięczny przekracza zł 725;

3) z ubezpieczenia chorobowego i emerytalnego: a) pracownicy samorządowi oraz pracownicy zakładów i przedsiębiorstw samorządowych, o ile przysługuje im prawo do świadczeń w za-

kresie niemniejszym, niż przewidziane w ustawie o ubezpieczeniu społecznym, przyczem uprawnienia przysługiwać muszą wszystkim pracownikom danego związku samorządowego, którzy pracują dłużej niż rok, b) osoby, dla których praca najemna nie stanowi głównego źródła utrzymania, zatrudnione celem wykonania prac dorywczych, albo też zatrudnione okazjnie lub częściowo, jeżeli zatrudnienie to u tego samego pracodawcy nie trwa dłużej niż tydzień;

4) z ubezpieczenia chorobowego i wypadkowego — pracownicy zakładów i wytwórni wojskowych w przypadkach, gdy Minister Opieki Społecznej w porozumieniu z Ministrem Spraw Wojskowych wyłączy pracowników tych z obowiązku ubezpieczenia pod warunkiem, że pracownikom tym przysługują świadczenia niemniejsze od tych, jakie zapewnia im ustawa.

Wkońcu trzeba nadmienić, że poza wyżej omówionymi zmianami projekt usuwa dotkliwe usterki w zakresie orzecznictwa ubezpieczeniowego, wprowadzając na poszczególnych obszarach jednolity tok instancyjny.

CENTRALIZACJA WALKI Z BEZROBOCIEM. — W zakresie tej dziedziny prac społeczno-gospodarczych, którą nazywamy walką z bezrobociem, ujawniły się w ostatnich latach dwie słuszne tendencje: pierwsza — to dążenie do zamiany gotówkowej formy pomocy dla bezrobotnych, a więc różnych zasiłków ustawowych i pozaustawowych, na pomoc w postaci dostarczania pracy; druga — to zespolenie wszelkich form pomocy w ramach jednego aparatu wykonawczego.

U źródeł zarówno pierwszej jak i drugiej z tych tendencji leżały przede wszystkim motywy natury finansowo-oszczędnościowej. Załamanie się w okresie przesilenia budżetów instytucji ubezpieczenia od bezrobocia oraz szczupłość środków, jakimi — w obliczu powszechnego kryzysu — społeczeństwa mogły dysponować na pomoc dla wzrastającej stale armii bezrobotnych, skłoniły wszystkie niemal państwa do przetrzczenia się do formy pomocy, która byłaby formą niewydatniejszą dla bezrobotnych, lecz również najbardziej użyteczną gospodarczo. Taką formą z natury rzeczy jest bezpośrednie zatrudnianie bezrobotnych na uzasadnionych gospodarczo robotach publicznych.

Z drugiej strony — ten sam motyw finansowo-oszczędnościowy nakazywał obniżanie do minimum kosztów administracji funduszami, przeznaczonemi na cele walki z bezrobociem, a więc możliwie jaknajdalej idącą centralizacją instytucji, zawiadujących temi funduszami. Za tą centralizacją przemawia zresztą i ta

¹⁾ Szczegóły o powyższym rozporządzeniu — p. str. 1316 ÷ 1317.

okoliczność, niemniej ważna, że poszczególne formy walki z bezrobociem, jakimi są: 1) dostarczanie pracy przez pośrednictwo pracy lub bezpośrednio zatrudnianie, 2) wypłata zasiłków zabezpieczeniowych (ustawowych), 3) pomoc doraźna, 4) poradnictwo zawodowe i akcja kulturalno-oświatowa wśród bezrobotnych — wzajemnie się uzupełniają i ściśle zająbiają.

Zgodnie z temi tendencjami rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 27/X 1933 r. zniesione zostały u nas państwowe urzędy pośrednictwa pracy, czynności zaś tych urzędów przekazane zostały Funduszowi Bezrobocia. W ten sposób Fundusz Bezrobocia, obok swych zadań, wynikających z ustawy o zabezpieczeniu na wypadek bezrobocia (wypłata zasiłków) — objął również rejestrację bezrobotnych oraz pośrednictwo pracy i poradnictwo zawodowe.

Pomoc bezrobotnym w postaci bezpośredniego dostarczania pracy drogą „uruchamiania gospodarczo uzasadnionych robót publicznych lub robót o znaczeniu publicznym” zogniskowana była w utworzonym na mocy ustawy z dn. 16/III 1933 r. Funduszu Pracy, który miał również za zadanie dostarczanie bezrobotnym środków utrzymania, w razie niemożności dostarczenia pracy, a więc czynności, związane z t. zw. dawniej akcją doraźną.

Bliskość celów i zadań obu tych instytucji wskazywała wyraźnie na celowość ich połączenia, bowiem instytucja, prowadząca roboty publiczne, powinna w swem ręku posiadać przedewszystkiem aparat pośrednictwa pracy. Również udzielanie zasiłków, będące konsekwencją niemożności znalezienia pracy dla bezrobotnego, winno być oddane tej instytucji, która — będąc czynnikiem decydującym w sprawach dostarczania pracy — ma tem samem możność rozciągnięcia właściwej kontroli nad zgłaszającymi się po zasiłek.

Wychodząc z tych założeń Rząd zdecydował połączenie Funduszu Pracy z Funduszem Bezrobocia. Połączenie to — zgodnie z uchwalonym już przez Radę Ministrów w dn. 19/X r. b. rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej — odbędzie się w drodze przekazania zakresu działania Funduszu Bezrobocia Funduszowi Pracy, jako instytucji, zajmującej się najważniejszą formą walki z bezrobociem, t. j. dostarczaniem pracy przez prowadzenie i finansowanie robót publicznych.

Do zakresu działania w ten sposób połączonej instytucji należeć będzie: a) finansowanie gospodarczo uzasadnionych robót publicznych lub robót o publicznym znaczeniu celem zatrudnienia bezrobotnych; b) publiczne pośrednictwo pracy; c) zabezpieczenie robotników na wypadek bezrobocia; d) pomoc bezrobotnym, którym nie przysługuje prawo do zasiłku, prowadzona bezpośrednio lub za pośrednictwem organizacji społecznych; e) organizowanie zatrudnienia młodzieży na zasadach społeczno-wychowawczych; f) poradnictwo i przysposobienie zawodowe bezrobotnych, oraz pomoc w tworzeniu warsztatów pracy; g) akcja kulturalno-oświatowa wśród bezrobotnych.

Dekret połączeniowy pozostawia bez zmiany zarówno dotychczasowe środki finansowe Funduszu Pracy, przewidziane w art. 14 ustawy z dn. 16/III 1933 r., jak i przepisy materialne, normujące obciążenia społeczne w zakresie walki z bezrobociem w ustawie o zabezpieczeniu na wypadek bezrobocia z dn. 18/VII 1934 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 58/1932, poz. 555). Fundusze, powstałe z wpływów, wymienionych w art. 6 tej ustawy, będą mogły być przeznaczane jedynie na wypłatę zasiłków, przewidzianych w tej ustawie, na pokrycie kosztów przejazdu do miejscowości, w której bezrobotny otrzymał pracę, oraz na pokrycie wydatków administracyjnych Funduszu Pracy, z tem zastrzeżeniem, że nie będą one mogły przekraczać normy procentowej, którą ustali Minister Opieki Społecznej.

W ten sposób zabezpiecza się fundusze, powstałe ze składek zabezpieczeniowych, które nie będą mogły pójść na rzecz innych zadań Funduszu Pracy.

Zakres uprawnień bezrobotnych do korzystania ze świadczeń również nie ulegnie zmianie.

Natomiast, w związku z połączeniem, wprowadzona zostanie nowa organizacja Funduszu Pracy, poważnie odbiegająca od organizacji dotychczasowej. Na czele Funduszu Pracy stać będzie Minister Opieki Społecznej, zarząd zaś Funduszu wykonywać będzie z ramienia Ministra Dyrektor, powołany przez Ministra.

Dla ustalenia wytycznych działalności Funduszu Pracy, uchwalenia preliminarzy budżetowych (budżet Funduszu stanowić będzie załącznik do budżetu Ministerstwa Opieki Społecznej), uchwalania sprawozdań i rozpatrywania wszelkich spraw, przekazanych przez Ministra lub dyrektora — powołana będzie Rada Funduszu Pracy spośród przedstawicieli zainteresowanych Ministrów, samorządu gospodarczego i terytorjalnego, pracodawców i pracowników oraz osób, zajmujących się teoretycznie i praktycznie sprawami społecznymi i gospodarczymi. Przewodniczącym Rady będzie Minister Opieki Społecznej, a jego zastępcą — Dyrektor Funduszu Pracy.

Czynności w zakresie publicznego pośrednictwa pracy, zabezpieczenia na wypadek bezrobocia, poradnictwa i przysposobienia zawodowego wykonywać będzie Fundusz Pracy przez wojewódzkie biura funduszu pracy, które posiadać mogą swe ekspozytury. Biura wojewódzkie orzekać będą m. in. o obowiązku zabezpieczenia robotników na wypadek bezrobocia oraz o przyznaniu i wymiarze zasiłków. Nadmienić należy, że czynności wojewódzkich biur funduszu pracy będą mogły być powierzone związkom samorządowym lub innym instytucjom publiczno-prawnym. Nadzór nad wojewódzkimi biurami sprawuje wojewoda, który rozpatruje również odwołania od decyzji biura i jego ekspozytur.

Jako organa opiniodawcze powołane zostaną wojewódzkie rady funduszu pracy, składające się z przedstawicieli miejscowego samorządu terytorjalnego i gospodarczego, przedstawicieli pracodawców i pracowników oraz osób, zajmujących się sprawami społecznymi i gospodarczymi, powołanych przez wojewodę.

Szczegółową organizację Funduszu Pracy określi statut, który uchwali Rada Ministrów.

Jak wynika z powyższych postanowień, organizacja Funduszu Pracy będzie dość prosta, co powinno zapewnić instytucji dużą sprawność w działaniu. Biorąc pod uwagę, że wymiar składek oraz obowiązek zabezpieczenia na wypadek braku pracy oparte są na normach prawnych, które wystarczają dostatecznie do zabezpieczenia nabytych uprawnień w drodze normalnej judykatury administracyjnej, jak również, że dotychczasowe orzecznictwo dostatecznie pogłębiło i ustaliło tę sprawę — rola czynnika społecznego w zakresie walki z bezrobociem sprowadzona została do czynności opiniodawczych w Radzie Głównej i radach wojewódzkich. Dotychczasowe zarządy: Główny i obwodowe Funduszu Bezrobocia — zostaną zniesione.

Nadmienić wreszcie należy, że po połączeniu dotychczasowy Fundusz Pracy zdobędzie terenową organizację aparatu wykonawczego, której obecnie jest pozbawiony. Fundusz Bezrobocia posiada bowiem 22 biura okręgowe i 42 biura pośrednictwa pracy wraz z ekspozyturami, które są jednolicie zorganizowane i posiadają rutynowany personel. Po scaleniu organa te będą mogły być przystosowane do wypełnienia nowych zadań w ramach przyszłych wojewódzkich biur funduszu pracy i ich ekspozytur, przez co osiągnie się oszczędności administracyjne.

Połączenie Funduszu Bezrobocia z Funduszem Pracy wejdzie w życie z dniem 1/IV 1935 r. Do przeprowadzenia czynności, związanych z połączeniem, powołany zostanie specjalny Komisarz. Z dniem połączenia utworzona również będzie przy Ministrze Opieki Społecznej Międzyministerjalna Komisja do Spraw Funduszu Pracy celem koordynowania działalności zainteresowanych Ministrów z Ministrem Opieki Społecznej w sprawach, dotyczących Funduszu Pracy.

RADA SPÓŁDZIELCZA. — Na podstawie art. 116 ustawy o spółdzielniach („Dz. Ust. R. P.” Nr. 55/1934, poz. 495) zostało wydane nowe rozporządzenie Ministra Skarbu o organizacji Rady Spółdzielczej („Dz. Ust. R. P.” Nr. 89/1934, poz. 817). Jednocześnie utraciło moc obowiązującą poprzednie rozporządzenie Ministra Skarbu w danej materji („Dz. Ust. R. P.” Nr. 117/1920, poz. 776).

W myśl § 2 omawianego rozporządzenia Rada Spółdzielcza składa się z delegatów Ministerstw: Skarbu, Przemysłu i Handlu, Spraw Wewnętrznych, Sprawiedliwości, Rolnictwa i Ref. Roln., Spraw Wojskowych oraz Opieki Społecznej, przedstawiciela izb rolniczych, oraz z osób, powołanych przez Ministra Skarbu przynajmniej w liczbie 16 spośród kandydatów, zgłoszonych przez związki rewizyjne spółdzielni. Członkowie ci mają być (w myśl art. 116 ustawy spółdzielczej) tak dobrani, ażeby reprezentowali możliwie wszystkie działy ruchu spółdzielczego. Przewodniczącym zaś Rady jest urzędnik Ministerstwa Skarbu, mianowany na to stanowisko przez Ministra Skarbu (art. 116 ust. 2).

Członkowie Rady Spółdzielczej, reprezentujący różne działy spółdzielczości (§ 4), oraz przedstawiciel izb rolniczych są wyznaczani na przeciąg 2 lat. Przewodniczącym zaś Rady i delegaci Ministerstw są powoływani na czas nieograniczony (§§ 3 i 4).

§ 6 zawiera postanowienia o sposobie zgłaszania kandydatów ze strony związków spółdzielczych, posiadających prawo rewizji, przyczem statuty tych związków muszą być zatwierdzone przez Ministra Skarbu. § 7 zaś zawiera postanowienie, w myśl którego każda z izb rolniczych zgłasza po jednym kandydacie na członka Rady Spółdzielczej; z tych to kandydatów Minister Skarbu powołuje jednego.

§§ 8 i 9 zawierają szczegółowe postanowienia, dotyczące zrzeczenia się mandatu członka Rady, pozbawienia członka mandatu i zastępstwa członka Rady Spółdzielczej.

Za uczestnictwo w posiedzeniach plenarnych nie wypłaca się wynagrodzenia. Natomiast zamiejscowym członkom wypłaca się diety i zwraca się koszty podróży na zasadach, analogicznych do diet i kosztów podróży, wypłacanych inspektorom przy władzach naczelnych (§ 10).

Regulamin, uchwalony przez Radę, a zatwierdzony przez Ministra Skarbu, ma określić szczegółowe postanowienia, które dotyczą sposobu zwoływania posiedzeń Rady, zgłaszania i uchwalania wniosków, prowadzenia obrad Rady i ich protokółowania (§ 11).

Celem plenarnych posiedzeń Rady jest rozpatrywanie i rozstrzygnięcie wszelkich spraw, zastrzeżonych dla niej ustawą o spółdzielniach (§ 12). Rada na okres swej kadencji może poszczególnie sprawy, wymagające pracy przygotowawczej, przekazywać swemi uchwałami komisjom (§ 12). Komisje składają się z Przewodniczącego Rady Spółdzielczej oraz 4 osób, wybranych spośród członków Rady (§ 13).

W skład Ministerstwa Skarbu wchodzi Biuro Rady Spółdzielczej, przy pomocy którego Przewodniczący Rady Spółdzielczej pełni swe czynności (§ 14). Delegat Ministerstwa Skarbu jest zastępcą Przewodniczącego w razie nieobecności ostatniego na posiedzeniu Rady (§ 14 ust. 3).

Rewidentów zatwierdza Przewodniczący Rady Spółdzielczej (§ 15 ust. 1). W „Dz. Urz. Min. Sk.” Przewodniczący Rady Spółdzielczej ogłasza o każdym nadaniu lub pozbawieniu praw rewidenta (§ 15 ust. 4).

Zarządzenie Ministra Skarbu ustala organizację Biura Rady Spółdzielczej (§ 16 ust. 1).

W „Dz. Urz. Min. Sk.” mają być ogłoszone te zarządzenia i instrukcje Rady, które powinny być podawane do powszechnej wiadomości (§ 16 ust. 2).

Rozporządzenie weszło w życie z dniem 12 października 1934 r. (§ 17).

S. B.

OD REDAKCJI

Z dniem dzisiejszym opuszczają stanowisko Redaktora działu komunikacyjnego tyg. „Polska Gospodarcza” P. Prof. Józef Gieysztor, który działem tym kierował od siedmiu zgorą lat.

Z żalem żegnając się z P. Prof. Gieysztozem, Redakcja tyg. „Polska Gospodarcza” składa Mu na tem miejscu serdeczne podziękowanie za wieloletnią owocną pracę dla wydawnictwa.

Redakcję działu komunikacyjnego tyg. „Polska Gospodarcza” objął P. Mgr. Bolesław Kaczmarekiewicz, Naczelnik Wydziału Taryf Towarowych Wewnętrznych w Ministerstwie Komunikacji, który już od dłuższego czasu należał do stałych współpracowników naszego tygodnika.

GÓRNICCTWO I PRZEMYSŁ

GÓRNICCTWO WĘGLOWE

OBNIŻKA CENY WĘGLA. — W wyniku pertraktacji między Ministerstwem Przemysłu i Handlu a kopalniami węgla, zrzeszonymi w Polskiej Konwencji Węglowej, nastąpi z dniem 1 XI r. b. obniżenie cennika dla sprzedaży węgla z kopalni w myśl dezcyderatów wymienionego Ministerstwa.

Obniżka cennika Polskiej Konwencji Węglowej zbiegnie się z ulgami dla przewozu węgla kolejami wewnątrz kraju, w zależności od odległości przewozowych.

Szczegóły tych obniżek podamy w następnym zeszycie tygodnika.

PRZYJAZD DO POLSKI ANGIELSKICH PRZEMYSŁOWCÓW WĘGLOWYCH. — W połowie listopada r. b. przybywa do Warszawy delegacja angielskich przemysłowców węglowych w celu kontynuowania z analogiczną delegacją polską rozmów, rozpoczętych w kwietniu r. b. w Londynie — o porozumienie w zakresie eksportu węglowego obu krajów.

Delegację angielską stanowią PP.: Evan Williams, R. L. Angus A. W. Archer, J. R. D. Bell, J. W. Beynon, James Jack, W. North Lewis, R. Lishman, Ridley Warham, S. E. D. Wilson, W. A. Lee oraz PP.: H. N. Freyer i H. D. L. Minton. Stronę zaś polską reprezentować będzie delegacja Polskiej Konwencji Węglowej na czele z P. Gen. Dyr. J. Cybulskim. W tym samym czasie ma również bawić w Warszawie P. Wiceminister Faulkner, Szef Departamentu Górniczego w brytyjskim Ministerstwie Przemysłu i Handlu.

Blizsze informacje w tej sprawie podamy niebawem.

WĘGIEL POLSKI W AUSTRALJI. — Zaostrzona walka konkurencyjna na naszych naturalnych rynkach zbytu — rynkach północnych — skłania polski przemysł węglowy do szukania coraz to nowych możliwości eksportu węgla. Obecnie — pomimo stale piętrzących się trudności eksportowych — przemysł nasz, dzięki swej zwartej organizacji, skutecznie przeciwdziałają spadkowi naszego wywozu przez szukanie rynków zastępczych. Najlepszym dowodem, że przemysł nasz nie pomija żadnej możliwości eksportowej, jest załadowanie i wysyłka w I połowie

października 5 700 t węgla z Polskich Kopalń Skarbowych na Górnym Śląsku za pośrednictwem firmy West-Export do Melbourne, przyczem zaznaczyć należy, że powyższa transakcja nie ma charakteru tylko przypadkowego, gdyż zawarto już kontrakty na dalsze dostawy polskiego węgla do Australji.

STAN PRZEMYSŁU WĘGLOWEGO WE WRZEŚNIU

1934 R. — Sytuacja przemysłu węglowego we wrześniu w porównaniu z sierpniem pod wpływem poważniejszego sezonowego ożywienia uległa dalszej poprawie, co uwidoczniło się w dość znacznym wzroście zapotrzebowania na węgiel, zwłaszcza na rynku krajowym. Również w zakresie eksportu zaznaczyła się pewna poprawa, jednak w nieco mniejszym stopniu aniżeli w zbycie krajowym. W wyniku wzrostu zbytu ogólnego zwiększyło się ogólne wydobycie węgla we wrześniu w stosunku do sierpnia o 6,43%, gdy natężenie produkcji, t. j. przeciętne dzienne wydobycie — wskutek mniejszej o 1 liczby dni roboczych we wrześniu w porównaniu z sierpniem — wzrosło w stopniu znacznie większym, a mianowicie o 10,64%. W przemyśle koksierskim przy zwiększonej produkcji nastąpił pewien spadek zbytu ogólnego. Sytuacja w przemyśle brykietarskim naogół nie uległa zmianie; przy zmniejszonej produkcji zaznaczył się niewielki wzrost zbytu ogólnego.

Liczbowo stan przemysłu węglowego we wrześniu — według danych tych z tabel — wykazuje następujące zestawienie (w tys. tonn):

Rejony węglowe	Wydobycie	Zbyt w kraju ¹⁾	Eksport	Zapasy na zwalach ²⁾
Śląski	1 952	983	799	1 221
Dąbrowski	464	284	128	412
Krakowski	184	156	—	65
Razem:	2 600	1 423	927	1 698
Wrzesień 1933	2 425	1 402	872	2 037
Zmiany w stosunku do września 1933	+ 175	+ 21	+ 55	- 339

Z danych zestawienia tego wynika, że wydobycie węgla kamiennego we wrześniu wzrosło w stosunku do sierpnia o 157 tys. t. a w porównaniu z wrześniem r. ub. o 175 tys. t. Podkreślić przytem należy, że w miesiącu sprawozdawczym wzrost wydobycia dotyczył głównie rej. śląskiego, w nieco mniejszym stopniu natomiast rej. dąbrowskiego, wydobycie zaś węgla rej. krakowskiego tylko nieznacznie przewyższało poziom sierpniowy. Ogólne wydobycie węgla kamiennego w okresie styczeń — wrzesień 1934 r. wynosiło 20 723 tys. t wobec 18 857 tys. t w analogicznym okresie poprzedniego roku, a zatem wzrosło o 1 866 tys. t (9,90%). Przeciętne dzienne wydobycie we wrześniu — przy 25 dniach roboczych — wynosiło ok. 104 tys. t wobec ok. 94 tys. t w sierpniu, a zatem wzrosło o ok. 10 tys. t.

Ogólny zbyt węgla kamiennego z kopalń we wrześniu wzrósł w porównaniu z sierpniem o 115 tys. t, przewyższając jednocześnie o 76 tys. t ogólny zbyt we wrześniu 1933 r., przyczem wzrost zbytu dotyczył zarówno rynków zagranicznych, jak i rynku krajowego. Ponieważ zbyt krajowy wzrósł nieco silniej niż eksport, przeto w ustosunkowaniu się zbytu krajowego do eksportu nastąpiło pewne przesunięcie na korzyść zbytu krajowego, podczas gdy w sierpniu udział zbytu krajowego w ogólnym zbycie węgla stanowił 60,00%, a eksportu 40,00% — to w miesiącu sprawozdawczym udział zbytu krajowego wzrósł do 60,55%, a eksportu zmalał do 39,45%.

Zbyt krajowy węgla kamiennego we wrześniu wzrósł o 80 tys. t, a w porównaniu z analogicznym miesiącem r. ub. o 21 tys. t. Zbyt krajowy od początku roku wynosił 11 187 tys. t — wobec 10 453 tys. t w tym samym okresie poprzedniego roku, a zatem wzrósł o 734 tys. t (7,02%).

Wzrost zbytu krajowego został wywołany głównie zwiększeniem się dostaw na cele opału domowego (o 12,78%) w związku z rozpoczęciem się sezonu opałowego. Na poprawę zbytu wpłynęły również dostawy węgla dla kolei żelaznych, które podniosły się (o 4,23%) częściowo wskutek sezonowego wzmocnienia się transportów, częściowo zaś w związku z gromadzeniem przez koleje zapasów na sezon zimowy. Również, chociaż w znacznie mniejszym stopniu (o 3,18%), wzrósł odbiór węgla ze strony przemysłu. Odnośnie do poszczególnych gałęzi prze-

mysłu wskazać należy na pewien spadek odbioru ze strony koksiarń i brykietiarń pomimo sezonowego ożywienia w tych gałęziach przemysłu (zwiększony zbyt koksu i brykietów został pokryty bowiem z zapasów), również dość poważnie zmalał odbiór węgla przez przemysł hutniczo-żelazny. Straty, spowodowane zmniejszonym odbiorem węgla ze strony powyżej wspomnianych przemysłów, zostały skompensowane z dość znaczną nadwyżką wskutek zwiększenia się odbioru węgla ze strony przemysłów: chemicznego, włókienniczego, cukrowniczego oraz gazowni. Również odbiór węgla ze strony pozostałych gałęzi przemysłu przewyższał dość znacznie zapotrzebowanie poprzedniego miesiąca.

Eksport¹⁾ węgla kamiennego we wrześniu — przy mniejszej o 1 liczbie dni roboczych (25) niż w sierpniu — wzrósł o 35 tys. t (3,92%) do 927 tys. t, przewyższając o 55 tys. t wywóz w analogicznym miesiącu ubiegłego roku. W ciągu okresu styczeń — wrzesień 1934 r. ogółem wyeksportowano 7 353 tys. t — wobec 6 643 tys. t w odpowiednim okresie r. ub., t. j. o 710 tys. t (10,69%) więcej.

Liczba robotników, zapisanych z końcem września w kopalniach węgla kamiennego, wzrosła o 1 248, jak wynika z następującego zestawienia:

Rejony	Sierpień	Wrzesień	Wzrost (+) lub spadek (-) w stos. do sierpnia
Śląski	46 144	46 836	692
Dąbrowski	19 293	19 738	445
Krakowski	6 514	6 625	111
Razem:	71 951	73 199	1 248

Ceny węgla w kraju pozostały bez zmiany. Ceny eksportowe f. o. b. Gdynia/Gdańsk utrzymały się mn. w. na poziomie poprzedniego miesiąca i wynosiły dla grubych gatunków węgla górnosląskiego sh 10,6 ÷ 12,9 w zależności od kraju przeznaczenia.

Frachty morskie w porównaniu z sierpniem nie wykazały poważniejszych odchyłeń, prócz stawek do portów włoskich i francuskich, które dość silnie zwiększyły się. Za statek ok. 3 000 t płacono z Gdańska/Gdyni — za tonnę w sh papierowych: Sztokholm, Göteborg 4/-, Kopenhaga 4/-, Aarhus 4/3, Tromsø 5,9, Oslo 5/3, Bergen 5/6, Drontjem 6/-, Stavanger 5/9, Helsingfors 4/-, Wiborg 3/9 ÷ 4/-, Wasa 4/6, Ryga 4/-, Rewel 4/3, Rouen fr. 23,50 Bordeaux 30,50, Nantes 29, Nice sh 10/-, Amsterdam, Rotterdam 4,9, Barcelona 11/-. Algier/Bona 9/9 ÷ 10/3, Philippeville, Sfax, Oran 9/9 — 10/3, Wenecja 9/6, Livorno, Savona, Genova, Snezia 8/6, Buenos Aires 11/6, Rio de Janeiro 10/6, Dublin 5/7, Cork 5/6, Waterford 8/-, Limerick 7/3, Jugosławia 10/- — 10/3-.

Produkcja koksu wzrosła o 3 108 t (2,67%). Natomiast natężenie produkcji, t. j. przeciętne dzienne wytwórczość, wskutek mniejszej we wrześniu o 1 ilości dni roboczych w porównaniu z sierpniem, utrzymała się mn. w. na tym samym poziomie. Ogólna produkcja koksu w okresie styczeń — wrzesień 1934 r. wynosiła 974 679 t — wobec 842 606 t w analogicznym okresie poprzedniego roku, a zatem wzrosła o 132 073 t (15,67%). Ogólny zbyt koksu we wrześniu wynosił 139 899 t — wobec 144 356 t w sierpniu, a zatem spadł o 4 457 t (3,09%). Z ogólnego zbytu na zbyt krajowy przypada 86 265, t. j. o 84 t więcej, a na eksport 53 634 t, t. j. o 4 541 t mniej w porównaniu z miesiącem poprzednim. Jak wynika z powyższych danych, zbyt koksu w kraju utrzymał się mn. w. na poziomie poprzedniego miesiąca, natomiast eksport nieznacznie zmalał. Ponieważ ogólny zbyt koksu łącznie z zużyciem własnym koksiarń był większy niż produkcja, przeto zapasy koksu zmalały i wynosiły z końcem września r. b. 294 371 t. Załoga robotnicza w koksowniach w końcu miesiąca sprawozdawczego wynosiła 1 914 robotników — wobec 1 009 z końcem sierpnia, a zatem wzrosła o 5 robotników.

Produkcja brykietów w porównaniu z sierpniem spadła o 984 t i wynosiła 16 837 t, a ogólny zbyt brykietów wzrósł o 1 909 t do 18 092 t. Ponieważ ogólny zbyt brykietów, łącznie z zużyciem własnym brykietiarń, był nieco większy od produkcji, przeto zapasy brykietów spadły do 2 615 t. Liczba robotników w brykietowniach we wrześniu zmalała o 4 i wynosiła 144.

Węgla brunatnego we wrześniu wydobyto 1 778 t, t. j. o 346 t mniej niż w sierpniu; również odpowiednio zmalał zbyt krajowy. Załoga robotnicza w kopalniach węgla brunatnego w miesiącu sprawozdawczym wzrosła o 6 osób i wynosiła 208 robotników.

¹⁾ Bez zużycia własnego kopalń i deputatów.

²⁾ Obliczono przy uwzględnieniu węgla, zużytego na cele własne kopalni, na deputaty, oraz węgla, skreślonego przy sprawozdaniu zapasów.

¹⁾ Liczby, dotyczące eksportu, omówiliśmy szczegółowo w zes. 40/1934, str. 1 204.

HUTNICTWO ŻELAZNE

RADA STALOWA. — Niezmiernie małe spożycie żelaza i stali w Polsce z jednej strony, z drugiej zaś coraz bardziej rozszerzający się zakres możliwości stosowania tego metalu w rozmaitych dziedzinach życia gospodarczego — wywołują konieczność intensywniejszej propagandy w tym zakresie i stałego uświadamiania całego przemysłu i ogółu ludności o możliwościach i celowości zastosowania żelaza nawet tam, gdzie dotąd nie było stosowane. Jednakże dziś naukowe ujęcie sprawy wytwórczości żelaza i stali poczyniło tak wielkie postępy, że praktyczne zastosowanie żelaza bez uprzedniego naukowego przygotowania jest prawie że niemożliwe, pozatem naukowe badanie sprawy stosowania żelaza otwiera cały szereg dalszych możliwości. Huty dawno już zrozumiały tę konieczność i pozostawały w kontakcie z naukowymi siłami naszych politechnik i akademii, jednakże kontakt ten był, siłą rzeczy, tylko dorywczy i nieuregulowany.

Obecnie, z inicjatywy Syndykatu Polskich Hut Żelaznych, współpraca między przemysłem i nauką została ujęta w pewien system przez powołanie do życia Rady Stalowej. Ma ona być dla hutnictwa organem badawczym i opiniodawczym w celu popierania technicznego i gospodarczego postępu w dziedzinie stosowania stali i żelaza. Cele swoje Rada Stalowa ma osiągnąć drogą studjów teoretycznych i praktycznych, dotyczących żelaza i stali oraz rozszerzenia ich zastosowań, jak również drogą opinjowania i opracowywania norm, odnoszących się do żelaza i stali i ich zastosowania, oraz metod i środków nauczania o żelazie i stali.

W dn. 22 października r. b. odbyło się w Katowicach organizacyjne zebanie Rady Stalowej, na którym omówione i ustalone zostały zadania i program prac Rady, zatwierdzony statut Rady, oraz dokonany wybór Prezydium Rady Stalowej, podział na komisje i wybór przewodniczących.

Rada Stalowa składa się z profesorów politechnik: Warszawskiej i Lwowskiej oraz Akademii Górniczej, z przedstawicieli poszczególnych hut oraz delegatów Ministerstw: Przemysłu i Handlu, Komunikacji i Spraw Wewnętrznych, jak również delegata Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego.

Na Prezesa Rady Stalowej został wybrany Prof. Politechniki Warszawskiej P. Dr. Inż. Andrzej Pszenicki, na wiceprezesów zaś PP.: Prof. Polit. Lwowskiej Dr. Inż. Stefan Bryła i Gen. Dyrektor Huty „Pokój” Inż. Stanisław Surzycki.

Ciążką prac Rady spoczywa w 4 komisjach: 1) metalurgiczno-walcowaniej, 2) ustawodawstwa technicznego i nauczania, 3) budownictwa stalowego ogólnego i mostowego i 4) komunikacji. Na przewodniczących komisji wybrano: 1) Prof. Inż. K. Łowińskiego, 2) Prof. Dr. Inż. A. Pszenickiego, 3) Prof. Dr. Inż. S. Bryłę i 4) Prof. Inż. E. Bratro. Do prac w komisjach będą zapraszani specjaliści w opracowywanych zagadnieniach, stosownie do uznania samych komisji.

Prace komisji już się rozpoczęły.

ZAMÓWIENIA Z. S. R. R. DLA HUTNICTWA. — Dłuższa przerwa w dostawach hutniczych do Z. S. R. R., jaka nastąpiła po ukończeniu ostatniego zamówienia, została zakończona przez uzyskanie nowego zamówienia. Pertraktacje, jakie toczyły się między hutnictwem polskim i przedstawicielstwem handlowym Z. S. R. R., początkowo w Polsce, a ostatnio w Moskwie, zostały zakończone porozumieniem co do udzielenia przez Z. S. R. R. hutom polskim nowego zamówienia na 20 tys. t żelaza — z opcją na dalsze 15 tys. t — oraz na 7 tys. t rur, w tem duże partie rur wiertniczych — z opcją na 8 tys. t. Termin dostawy wyznaczony jest na I kwartał 1935 r.

PRZEMYSŁ WŁÓKIENNICZY

PRZEMYSŁ WŁÓKIENNICZY WE WRZEŚNIU 1934 R. — We wrześniu rynek włókienniczy Łodzi cechował spadek obrotów w handlu i częściowa redukcja uruchomienia

w przemyśle. Sytuacja finansowa przemysłu kształtowała się pod znakiem zmniejszonych obrotów w hurcie i detalu, a więc redukcji dopływu pieniądza. Wyrazem tej sytuacji było dość ciężkie ultimo września, któremu jednak nie towarzyszyło pogorszenie się wypłacalności. Nacisk na placówki finansowe oraz na prywatny rynek pieniężny wyraża się wycofywaniem wkładów z banków oraz zwiększoną podażą weksli do dyskonta. Pomimo to jednak ultimo września przeszło mn. w. równomiernie i bez większych wstrząsów.

W wielkim przemyśle bawełnianym pracowało w pierwszych dniach września 41 600 robotników, a w końcu miesiąca — 42 300 osób, co w porównaniu z wrześniem r. ub. oznacza wzrost o 2 tys. osób. Ogółem przepracowano we wrześniu 800 044 robotniko-dni, t. j. o ok. 20 tys. więcej aniżeli w sierpniu. Liczba robotników, pracujących pełne 6 dni w tygodniu, była mn. w. ta sama co w sierpniu, wzrosła natomiast do 41% liczba robotników, zatrudnionych przez 5 dni w tygodniu. W ostatnich dniach września liczba robotników doszła do 43 500, t. j. przeszło o 1 tys. więcej aniżeli w sierpniu r. b. Ogółem pracowało w wielkim przemyśle bawełnianym pod koniec września przez 6 dni w tygodniu 6 fabryk, 5 dni — 12, 4 dni — 9, 3 dni — 4.

Na rynku tkanin bawełnianych w I dekadzie września zawierano transakcje towarowi całorocznymi oraz resztkami towarów zimowych z 1933 r. Częściowo zaobserwować się dało zainteresowanie dla artykułów wybitnie zimowych, jednakże dalszemu rozwojowi transakcyj temi towarami stanął na przeszkodzie nawrót upałów. Wobec zahamowania obrotów, poczynając od połowy września ceny i warunki kształtowały się niejednolicie. Brak odbiorców trwał już do końca września.

Rynek przędzy bawełnianej — wobec ograniczonych rozmiarów zapotrzebowania producentów notował również spadek obrotów sprzedażnych, które wyniosły ogółem we wrześniu 3 874 tys. kg. t. j. blisko o 400 tys. kg. mniej aniżeli w sierpniu. Zapasy w porównaniu z sierpniem wzrosły o ok. 12%, dochodząc pod koniec września do 2 091 512 kg. Ceny utrzymywały się przez cały miesiąc bez poważniejszych zmian aż do końca września, kiedy zaczęły zniżkować pod wpływem wahań na rynku surowej bawełny. Uruchomienie przedziału nie uległo zmianie, pozostając w wysokości 38 godzin tygodniowo. Ceny przędzy w ostatnim tygodniu września notowane były następująco (w centach amerykańskich): Nr. 16/1—35'50, Nr. 20/1—38, Nr. 24/1—40, Nr. 26/1—42, Nr. 32/1—46, Nr. 20/2—42'50, Nr. 24/2—45'50, Nr. 32/2—55. We wrześniu nastąpiło również wypowiedzenie umowy kartelowej w przedzalnictwie bawełnianem, co jednak na sytuację rynku nie wywarło żadnego wpływu.

W wielkim przemyśle wełnianym pracowało w początku września 11 100 robotników, t. j. o 1 400 mniej aniżeli w sierpniu. Wobec zwiększenia jednak liczby robotników, pracujących pełne 6 dni w tygodniu — liczba przepracowanych we wrześniu robotniko-dni była większa aniżeli w sierpniu, wynosząc 210 806. W przemyśle wełnianym 6 dni w tygodniu pracowały 4 fabryki, 5 dni — 7, 4 dni — 3, 3 dni — 3.

Stan rynku tkanin wełnianych był analogiczny jak w bawełnie. Obroty sprzedażne były niewielkie, a w miarę utrzymywania się wysokiej temperatury ograniczone zostały do minimum. Ceny nie odbiegały od zeszlorocznych, przyczem warunki, na ogół dość niejednolite, oscylowały w przeważającej mierze w granicach pokrycia wekslowego. W związku z trwającą pogodą handel detaliczny wogóle nie rozpoczął jeszcze w szerszym zakresie sprzedaży towarów zimowych.

Na rynku przędzy chesankowej sprzedaż krajowa uległa redukcji o 25% w porównaniu z sierpniem, wynosząc 716 078 kg. Ceny we wrześniu utrzymały się na ogół bez zmian i pod koniec miesiąca notowane były następująco (w zł za 1 kg): Nr. 40/2A—11'25, Nr. 56/2AJ—12'85, Nr. 20/1DE—5'12, Nr. 22/2DC—7'25. Zapasy przędzy chesankowej nie zmniejszyły się wydatnie i pod koniec września wynosiły 1 279 669 kg. Na podkreślenie zasługuje wzrost eksportu przędzy chesankowej, który we wrześniu wyraził się kwotą 108 086 kg. w porównaniu więc z sierpniem oznacza to zwiększenie o 50%.

W przedzalnictwie wiganjowych zaobserwować się dało we wrześniu znaczne zmniejszenie produkcji. Również i tutaj upalne pogody oddziaływały ujemnie na sytuację, powodując redukcje w średnim i drobnym przemyśle. Trudności odbiorców w tej branży zmusiły przedzalników do niezwykle ostrożnego ustalania rozmiarów produkcji. Ujemnym czynnikiem w tej gałęzi przemysłu jest nocna praca, która, zwłaszcza w przedzalnictwie zarobkowym — daje się poważnie we znaki. Przeciwno temu szkodliwemu zjawisku występują organizacje przedziału zgrzebnych, domagając się podwyższenia kar dla producentów, pracujących w nocy. Ujemny wpływ trzeciej zmiany wyraża się rzucaniem na rynek większych ilości przędzy, co, oczywiście, dezorgani-

zuje rynek i uniemożliwia racjonalne kalkulowanie kosztów produkcji.

W przemyśle jedwabnym zlikwidowany został długotrwały strajk, zakończony podpisaniem nowej umowy zbiorowej. Wskutek całkowitej prawie likwidacji zapasów panują warunki sprzyjające rozwojowi produkcji.

W przemyśle jutowym ceny przędzy, tkanin oraz worków utrzymywały się na ogół na poziomie niezmiennym. Napiły zamówień krajowych ulgi zwiększeniu, natomiast w eksporcie zlecenia były w dalszym ciągu niewielkie przy cenach na ogół niezadowalających.

Farbiarnie i wykończalnie we wrześniu zwiększyły produkcję, pracując w przeważającej mierze pełne 6 dni w tygodniu. Ogólna sytuacja była tu mniej korzystna aniżeli w sezonie zeszlorocznym, który rozpoczął się znacznie wcześniej. Ceny zmniejszały o 5-10% w stosunku do zeszlorocznych w związku z silną konkurencją drobnych przedsiębiorstw.

Średni przemysł włókienniczy we wrześniu zatrudniał 9 123 robotników, co w porównaniu z sierpniem oznacza pewien wzrost. Liczba czynnych fabryk w stosunku do sierpnia wzrosła o 3. Liczba fabryk, pracujących pełne 6 dni w tygodniu, zwiększyła się o 6. Liczba zatrudnionych robotników wzrosła do 6 505.

W przemyśle bielskim przedalanie czesankowe pracowały przeważnie na 2 zmiany, w związku z produkcją dla potrzeb sezonu zimowego. Mniej korzystne natomiast było uruchomienie przedalali zgrzebnych. Ceny przędzy czesankowej na rynku bielskim utrzymywały się na ogół bez poważniejszych zmian. Niewielkie były obroty sprzedażne w dziale tkanin. Również i tutaj, jak na rynku łódzkim, gorąco zahamowało rozwój transakcji, co powoduje gromadzenie się zapasów towarowych w składach fabrycznych oraz u miejscowych hurtowników, w związku z czym zaobserwować się dało pogorszenie wypłacalności w handlu wełnianym, wyrażające się częściowym wzrostem protestów wekslowych oraz prolongatami zobowiązań.

Po dłuższym okresie stałego wzrostu eksportu bielskiego wreszcie przyniósł na tym odcinku pogorszenie. W kołach eksporterów bielskich zjawisko to uważane jest za objaw raczej normalny, gdyż znaczna część zamówień zagranicznych na towary jesienne i zimowe wysłana została w sierpniu. Podkreślić jednak należy, że w porównaniu z wrześniem r. ub. okres tegoroczny znamionuje wywóz stosunkowo znacznie wyższy. Tkanin wełnianych wywieziono 4 508 kg za zł 159 442, tkanin bawełnianych 1 073 kg za zł 11 805, przędzy wełnianej 5 772 kg za zł 20 012, kapeluszy i stożków wełnianych 2 593 kg za zł 37 480, przędzy bawełnianej 17 936 kg za zł 31 062.

W przemyśle białostockim zbyt obejmował w przeważającej mierze towary, używane przy produkcji konfekcji na eksport. Zatrudnienie w tym przemyśle było niższe aniżeli w sezonie zeszlorocznym. Na podkreślenie zasługuje akcja, podjęta przez przemysł białostocki przy współdziałaniu Izby Przemysłowo-Handlowej w Wilnie w sprawie zwiększenia eksportu białostockiego. Narady w tych sprawach wykazały możliwość poważnego zwiększenia tego wywozu, zwłaszcza na rynki zamorskie, co przy racjonalnej organizacji wywozu oraz transportu morskiego mogłoby przyczynić się do zwiększenia uruchomienia przemysłu białostockiego.

M. K.

EKSPORT WŁÓKIENICTWA ŁÓDZKIEGO WE WRZEŚNIU 1934 R. — Według danych łódzkiej delegatury Państwowego Instytutu Eksportowego eksport włókienniczy z okręgu łódzkiego we wrześniu r. b. przedstawiał się następująco: wywieziono przędzy wełnianej barwionej 71 619 kg za zł 823 305, przędzy wełnianej niebarwionej 35 082 kg za

zł 177 882, przędzy wełnianej z domieszką przędzy bawełnianej 97 kg za zł 1 550, tkanin wełnianych 11 899 kg za zł 128 422, tkanin półwełnianych 604 kg za zł 11 398, przędzy bawełnianej niebarwionej 86 243 kg za zł 361 428, tkanin bawełnianych niebarwionych 1 545 kg za zł 10 343, tkanin bawełnianych barwionych 57 915 kg za zł 216 476, welwetów i pluszów 2 527 kg za zł 29 561, tkanin z jedwabiu sztucznego 280 kg za zł 2 616, tkanin filcowych 8 400 kg za zł 84 353, rękawiczek dzianych z jedwabiu sztucznego 61 kg za zł 3 170, bielizny jedwabnej 181 kg za zł 4 523, wyrobów dzianych bawełnianych 33 175 kg za zł 186 180, bielizny 1 345 kg za zł 23 499, płaszczy i palt wełnianych 2 600 kg za zł 33 819, płaszczy i palt bawełnianych 3 870 kg za zł 26 201, odzieży męskiej i dziecięcej 105 823 kg za zł 595 479, fartuchów 137 kg za zł 720, stożków do kapeluszy 346 kg za zł 9 150. Ogółem wywieziono gotowych towarów, odzieży oraz półfabrykatów 423 747 kg łącznej wartości zł 2 735 075. W porównaniu z sierpniem oznacza to wzrost zarówno pod względem wagi, jak i pod względem wartości, pozostający w związku ze wzrostem wywozu przędzy wełnianej i bawełnianej, gdyż pozostałe pozycje tego eksportu nie wykazały wydatniejszych zmian.

Według krajów przeznaczenia eksport ten (bez przędzy wełnianej barwionej wartości zł 823 305) przedstawiał się następująco (w tys. zł): Afryka Poł. 58, Afryka Półn. 3, Afryka Wschodnia 3, Anglia 600, Argentyna 56, Australia 3, Austria 82, Boliwia 1, Belgia 13, Bułgaria 45, Chiny 84, Danja 17, Egipt 67, Gibraltar 4, Grecja 3, Indie Brytyjskie 39, Irak 1, Irlandja 38, Jugosławja 34, Kanada 2, Mandzuria 3, Maroko 57, Niemcy 164, Norwegja 3, Palestyna 141, Persja 6, Rumunja 158, Stany Zjedn. 47, Syria 13, Szwajcaria 14, Szwecja 25, inne kraje 125.

Na pierwszym miejscu figuruje w dalszym ciągu Anglia. Podkreślić należy wzrastający udział Niemiec na rynku włókienniczym Łodzi, gdzie odgrywają one rolę reeksportera (Hamburg). Dalszy wzrost wywozu obejmuje Palestynę i Egipt, a z nowych rynków na podkreślenie zasługują niektóre kraje Ameryki Półn. i Poł. Z niewyzyskanych rynków wymienić należy Wenezuelę oraz Meksyk, z rynków Dalekiego Wschodu — Indie Holenderskie, a częściowo i Chiny.

PRZEMYSŁ KONFEKCYJNY

ŁÓDZKI PRZEMYSŁ KONFEKCYJNY WE WRZEŚNIU

1934 R. — W przemyśle i handlu konfekcyjnym wreszcie przyniósł redukcję obrotów sprzedażnych w związku z utrzymującą się pogodą, co spowodowało znaczne nagromadzenie zapasów towarowych w składach fabrycznych. Jednocześnie — wobec zakończonego w przeważającej mierze okresu produkcyjnego — rozmiary wytwórczości uległy redukcji. Produkcja odzieży i bielizny utrzymana była w rozmiarach bieżącego zapotrzebowania. Również i fabryki kapeluszy zakończyły produkcję na sezon zimowy, a wobec dość dużych zapasów ograniczyły uruchomienie. Ceny konfekcji męskiej i damskiej miały tendencję zniżkową.

W przemyśle pończosznym trwał we wrześniu w dalszym ciągu strajk w dziale kotonowym. W innych działach tego przemysłu produkcja rozwijała się normalnie. Rozmiary zapotrzebowania we wrześniu były nieznaczne.

W przemyśle obuwia gumowego sezon rozpoczął się stosunkowo wcześniej i obroty sprzedażne kształtowały się na ogół zadowalająco. Ceny obuwia gumowego na sezon zimowy wykazują tendencję utrzymaną. Podkreślić należy wydatną redukcję zagranicznej konkurencji na rynku polskim. Wśród przemysłu i kupiectwa tej branży prowadzone są rozmowy w sprawie reorganizacji i ujednostajnienia polityki sprzedaży.

ROLNICTWO

POD REDAKCJĄ MINISTERSTWA ROLNICTWA I REFORM ROLNYCH

URZĄDZANIE GOSPODARSTWA RYBACKIEGO NA WODACH OTWARTYCH. — Obszerny rozdział ustawy o rybołówstwie z 1932 r. poświęcony jest urządzaniu gospodarstwa rybackiego na rzekach otwartych, czyli podziałowi wód na obwody rybackie, odcinki samowystarczalne pod względem przyrodzonych warunków hodowlanych i dostateczne do prowadzenia samodzielnego gospodarstwa rybackiego. Postanowienia te — w połączeniu z przepisami o prawie własności rybołówstwa oraz z postanowieniami wstępnymi zawierającymi materję ustawy — stanowią główny trzon ustawy z 1932 r. To też główna

uwaga przy wprowadzaniu w życie ustawy zwrócona jest w kierunku jaknajszybszego i najsprawniejszego przeprowadzenia prac, związanych z tworzeniem obwodów rybackich na wodach otwartych. W celu szybszego wykonania tych prac jest przy nich zatrudniony nie tylko fachowy personel rybacki urzędów wojewódzkich, lecz również personel rybacki izb rolniczych i organizacji społecznych, który w tym celu został dzięki zaskotkom Min. Rolnictwa i Reform Rolnych znacznie zwiększony. Instytucja obwodów rybackich nie jest czemś nowym w Polsce, istniała bowiem na znacznych obszarach Państwa jeszcze na-

długo przed wejściem w życie ustawy o rybołówstwie z 1932 r. Mianowicie, w Małopolsce jeszcze przed kilkudziesięciu laty zostały podzielone rzeki na t. zw. rewiry w myśl postanowień ustawy b. Sejmu galicyjskiego o rybołówstwie z 1837 r. Rewiry te z chwilą wejścia w życie nowej ustawy zostały przemianowane na obwody rybackie. W ten sposób na terenie 4 województw południowych (małopolskich) ustawa z 1932 r. zastała już 493 obwody rybackie, w tem w dorzeczu Wisły 244, w dorzeczu Dniestru 206, w dorzeczu Prutu 34, w dorzeczu Styru 7 i wreszcie w dorzeczu Orawy 2 obwody. Jakkolwiek te obwody rybackie niezawsze odpowiadają wymaganiom, stawianym przez ustawę z 1932 r. co do samowystarczalności hodowlanej i samodzielności gospodarczej to nie jest zamierzona zmiana ich granic aż do czasu przeprowadzenia podziału na obwody znacznej części wód otwartych, dotąd nieobjętych tym podziałem. Jedynie na wodach, bezpośrednio łączących się z nowoutworzonymi obwodami, zachodzi konieczność przeprowadzenia rewizji granic istniejących jednostek rybackich ze względu na konieczność ujednostajnienia gospodarczego i hodowlanego typu obwodów, jeśli nie w całym dorzeczu, to przynajmniej na głównym trzonie dorzecza.

Od czasu wejścia w życie ustawy z 1932 r., czyli w okresie lat 1932 ÷ 34, w myśl zarządzeń Min. Rolnictwa i Reform Roln. zostały przeprowadzone prace terenowe nad podziałem wód otwartych na obwody rybackie: w dorzeczu Wisły na głównym biegu rzeki oraz na wszystkich bocznych dopływach, z wyjątkiem lewobrzeżnych dopływów Wisły pomorskiej, Wieprza, Krzny, Wkry oraz prawobrzeżnych dopływów Bugu, płynących na obszarze woj. poleskiego; w dorzeczu Warty na Noteci i jej dopływach; w dorzeczu Prypeci na głównym biegu rzeki i dopływie Wyżence na obszarze woj. wołyńskiego; w dorzeczu Dźwiny; na głównym biegu i wszystkich dopływach, z wyjątkiem Dżisny; w dorzeczu Wilji na Sojdziance i Brażolce.

Pracami powyższymi są objęte również wszystkie jeziora, położone w tych dorzeczach. W wyniku tych prac orzeczeniami poszczególnych wojewódów utworzono obwodów (pierwsza liczba odnosi się do obwodów rzecznych, druga—obwodów jeziorowych): w dorzeczu Wisły 546 i 141 (o powierzchni ok. 12 tys. ha), w dorzeczu Bugu 213 i 40 (ok. 4500 ha), w dorzeczu Wilji 0 i 13 (ok. 1630 ha), w dorzeczu Dźwiny 23 i 53 (ok. 23125 ha), w dorzeczu Noteci 5 i 31 (ok. 8850 ha) i w dorzeczu Prypeci 6 i 50 (ok. 3500 ha). Razem utworzono 1121 obwodów, w tem 328 jeziorowych o ogólnej powierzchni ok. 53500 ha, co stanowi 24,6% ogólnej powierzchni jezior. Obwody powyższe nie obejmują wszystkich wód, na których już zakończono przygotowawcze badania terenowe, albowiem wskutek niedostatecznej liczby personelu fachowego, prowadzącego prace, związane z podziałem na obwody, nastąpiło opóźnienie wydania przez niektórych wojewódów orzeczeń co do utworzenia obwodów rybackich.

Jeśli do nowoutworzonych obwodów dodać już istniejące dawniej obwody małopolskie — to ogólna liczba obwodów rybackich w poszczególnych dorzeczach przedstawiać się będzie następująco: w dorzeczu Wisły 1142 obwodów, Niemna 13, Dźwiny 76, Warty 36, Prypeci 63, Dniestru 206, Prutu 34, Orawy 2, razem 1572.

Program prac urzędzeniowych, ustalony na 1934 r. przez Min. Rolnictwa i Reform Roln., przewiduje dalsze tworzenie obwodów rybackich w całym szeregu dorzeczy. Zgodnie z tym planem stan prac nad tworzeniem gospodarstw rybackich w końcu 1934 r. przedstawiać się będzie następująco:

W dorzeczu Wisły podział na obwody obejmie prawie całe dorzecze; nie będzie jeszcze przeprowadzony podział niektórych prawobrzeżnych dopływów Bugu (na terenie woj. poleskiego) oraz lewobrzeżnych dopływów Wisły pomorskiej poniżej Brdy.

W dorzeczu Warty podział na obwody rybackie obejmie również prawie całe dorzecze z wyjątkiem kilku lewobrzeżnych dopływów na terenie woj. poznańskiego.

W dorzeczu Dźwiny, Dniestru i Prutu wszystkie wody zostaną objęte podziałem na obwody rybackie.

W dorzeczu Prypeci objęty zostanie podziałem na obwody jedynie górny bieg Prypeci oraz lewobrzeżne jej dopływy w granicach woj. wołyńskiego od źródeł aż po Styr włącznie.

W dorzeczu Niemna, Baryczy i Redy tworzenie obwodów nie zostanie zapoczątkowane, jeśli nie liczyć drobnego dorzecza Sojdzianki i Brażolki w dorzeczu Niemna gdzie już zostały wprowadzone obwody rybackie.

Podziałem na obwody objęte zostaną również wszystkie jeziora, położone w dorzeczach rzek, objętych planem. Ogólna powierzchnia jezior, objętych podziałem na obwody, wyniesie ok. 122 tys. ha, co stanowić będzie 56,2% ogólnego obszaru jezior.

Jeśli rozpatrywać prace urzędzeniowe w rybołówstwie w granicach administracyjnego podziału, to przedstawiać się będą one w końcu 1934 r., jak następuje:

W województwach: krakowskim, lwowskim, stanisławowskim, tarnopolskim, warszawskim, kieleckim i lubelskim — wszystkie wody otwarte zostaną podzielone na obwody rybackie; podział obejmie w woj. warszawskim ok. 7500 ha jezior i w woj. lubelskim ok. 3500 ha. W województwach: poznańskim i łódzkim — przeważająca część wód otwartych objęta będzie podziałem na obwody, w tem w woj. poznańskim podział również dotyczyć będzie ok. 3000 ha jezior, w woj. łódzkim ok. 5000 tys. ha jezior. W województwach: wołyńskim, białostockim, wileńskim i pomorskim — mn. w. na połowie obszaru zostaną utworzone obwody, w tem w wojew. wołyńskim urządzone będzie ok. 11 tys. ha jezior, w woj. wileńskim ok. 42 tys. ha, w woj. pomorskim ok. 23 tys. ha jezior. W województwach: poleskim, nowogrodzkim i śląskim — nie będzie jeszcze rozpoczęty podział wód na obwody.

Podział na obwody rybackie wszystkich wód otwartych na terenie całego Państwa uzależniony jest przede wszystkim od natężenia prowadzonych prac terenowych. Jeśli tempo tych prac nie ulegnie zahamowaniu, można przypuszczać, że podział wód zostanie ukończony na obszarze całej Polski pod koniec 1937 r.

Dalszym etapem prac w kierunku podniesienia rybołówstwa na wodach otwartych jest zagospodarowanie utworzonych jednostek gospodarczych. W myśl postanowień ustawy z 1932 r. obwody rybackie są użytkowane przez wydzierżawianie ich właścicielom poszczególnych rybołówstw, wcielonych do obwodu, z wyjątkiem t. zw. obwodów własnych, gdzie dysponowanie rybołówstwem ustawa pozostawia właścicielom obwodu. Zgodnie z temi postanowieniami większość utworzonych obwodów jest już wydzierżawiona przez właściwe starostwa lub też jest w trakcie wydzierżawiania. Przy wydzierżawianiu obwodów kierowano się nie tylko wysokością proponowanej tenuty, lecz i fachowymi kwalifikacjami oferentów, dzięki czemu obwody rybackie przeważnie trafiły do rąk zawodowych rybaków. W celu zwiększenia i poprawienia rybnosci wód na użytkowników poszczególnych obwodów nałożony jest obowiązek corocznego zarybiania wód, które znajdują się w ich eksploatacji. Pozwala to przypuszczać, że w przyszłości rybostan wód otwartych dozna znacznej poprawy.

Dla przeprowadzenia wspólnych prac nad zagospodarowaniem wód otwartych i ochrony rybołówstwa od szkód przewiduje ustawa z 1932 r. powołanie do życia rybackich związków ochronnych, które mają być objęte obwody rybackie. Ustalony przez Min. Roln. i Reform Rolnych wzór statutu związku ochronnego określa jego charakter w dziedzinie poprawienia rybnosci wód, organizacji rybackiego dozoru gospodarczego i t. p. czynności, mających na celu podniesienie rybołówstwa. Tworzenie związków ochronnych rozpocznie się w 1935 r. na tych obszarach Państwa, gdzie już jest przeprowadzony podział wód na obwody. Dotyczyć więc to będzie województw południowych (małopolskich) i niektórych województw centralnych. W przyszłości związki ochronne będą połączone w okręgowe organizacje, zespolone z izbami rolniczymi, które będą miały za zadanie koordynowanie prac poszczególnych związków oraz prowadzenie szerszych akcji, przekraczających możliwości poszczególnych związków i wymagających wspólnego wysiłku. Okręgowe związki stworzą centralną organizację, która będzie reprezentowała interesy rybołówstwa na wodach otwartych na obszarze całego Państwa.

St. Sakowicz

ULGI PRZY SPŁACIE NALEŻNOŚCI FUNDUSZU OBROTOWEGO REFORMY ROLNEJ. — W „Dz. Ust. R. P.” Nr. 89 (poz. 818) zostało ogłoszone rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych z dn. 21/IX 1934 r., wydane w porozumieniu z Ministrem Skarbu, w sprawie ulg przy spłacie należności Funduszu Obrotowego Reformy Rolnej.

Omawiane rozporządzenie, wydane na podstawie art. 15 ust. 2 ustawy z dn. 9/III 1932 r. o Funduszu Obrotowym Reformy Rolnej („Dz. Ust. R. P.” Nr. 40, poz. 364), wprowadza szereg ulg przy spłacie należności Funduszu Obrotowego Reformy Rolnej, płatnych w okresie od dn. 1/VII 1934 r. do dn. 30/VI 1935 r.

Rozporządzenie obniża o $\frac{1}{3}$ kwoty, przypadające do zapłaty z tytułu oprocentowania pożyczek konwersyjnych, powstałych na podstawie ustawy z dn. 28/III 1933 r. o konwersji niektórych pożyczek w listach zastawnych Państwowego Banku Rolnego oraz niektórych zobowiązań wobec Skarbu Państwa na pożyczki z części kredytowej Funduszu Obrotowego Reformy Rolnej.

Ponadto, również o $\frac{1}{3}$ zostają obniżone kwoty, przypadające do zapłaty według § 4 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Ref. Roln. z dn. 26/V 1933 r., wydanego w porozumieniu z Ministrem Skarbu, w sprawie ulg przy spłacie należności Funduszu Obro-

towego Reformy Rolnej („Dz. Ust. R. P.” Nr. 47, poz. 377), od dłużników, należących do kategorii nabywców, wymienionych w p.p. a i b tegoż paragrafu.

Paragraf ten ustala, że zamiast części należności, stanowiącej odsetki od kapitału wraz z dodatkiem administracyjnym, będą pobierane od dłużników w czasie od dn. 1/VII 1933 r. do dn. 30/VI 1935 r. w terminach płatności rat kwoty, obliczane według zasad, ustalonych w zależności od kategorii nabywców i wysokości ich zadłużenia. Ulgi przy tych spłatach dotyczą: a) nabywców samodzielnych gospodarstw rolniczych oraz działek ogrodniczo-warzywniczych i rzemieślniczych wiejskich, b) nabywców działek dodatkowych.

Opłaty za użytkowanie działek w 1934 r., wymierzone w myśl art. 13 ust. 2 ustawy z dn. 9/III 1932 r. o Funduszu Obrotowym Reformy Rolnej („Dz. Ust. R. P.” Nr. 40/1934, poz. 364), pobierane będą w wysokości nieprzekraczającej:

zł 10	z	ha	przy przeciętnym szacunku 1 ha	do	zł 500
zł 15	”	”	”	”	zł 500 ÷ 1000
zł 20	”	”	”	”	zł 1000 ÷ 2000
zł 25	”	”	”	”	ponad zł 2000

Dalsze ulgi dotyczą należności za techniczne wykonanie scalenia. Należności te będą pobierane w wysokości 50% przypadających do zapłaty rat, o ile zostały wymierzone przed dniem 20 II 1934 r., a w wysokości 75% tych rat, o ile zostały wymierzone po tej dacie.

Spłaty należności, przypadających od dłużników, posiadających gospodarstwa, nieprzekraczające 50 ha, za prace meljoracyjne, które zostały przeprowadzone przy przebudowie ustroju rolnego, oraz spłata należności za opłaty przy znoszeniu słuzności przy gospodarstwach do 80 ha — zostały odroczone.

Wreszcie, zostały umorzone należności, przypadające do zapłaty od dn. 1/VII 1934 r. do dn. 30/VI 1935 r. dla dłużników, których gospodarstwa wskutek powodzi poniosły straty, wynoszące co najmniej 30% zniszczenia plonów, oraz z stała wstrzymana do dn. 1 X 1935 r. egzekucja należności Funduszu Obrotowego Reformy Rolnej, płatnych przed dniem 1/VII 1934 r.

Omówienie rozporządzenie weszło w życie z dniem ogłoszenia, t. j. dn. 12/X r. b.

H A N D E L

TRAKTATY I KONWENCJE

KONFERENCJA „BLOKU ZŁOTEGO” W BRUKSELI.—

W dn. 19 ÷ 20/X odbył się w Brukseli zjazd przedstawicieli 7 krajów europejskich, które jako naczelną zasadę swej polityki gospodarczej utrzymały swobodne funkcjonowanie waluty złotej. Ze strony Belgii na czele delegacji stanęli PP.: Jaspas, Minister Spraw Zagranicznych, Sap. Minister Finansów, oraz Zeeland, Minister Stanu, ze strony Francji — P. Lamoureux, Minister Handlu, ze strony Włoch — P. Asquini, Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Korporacji, ze strony Luksemburgu — P. Bech, Minister Stanu, ze strony Holandji — P. Steenberghe, Minister Spraw Gospodarczych, ze strony Szwajcarii — P. Stucki, Szef Departamentu Ekonomicznego w Rządzie federalnym.

W konferencji powyższej wzięła udział i Polska, reprezentowana przez delegację w składzie PP.: Dr. Franciszka Doleżala, Podsekretarza Stanu w Min. Przemysłu i Handlu, Mühlsteina, Rady Ambasady Rzplitej w Paryżu, Litwińskiego, Rady Handlowego Poselstwa w Brukseli, oraz Mohla, Rady Finansowego Ambasady w Paryżu.

Celem konferencji brukselskiej było — z jednej strony — zbadanie obecnej sytuacji, jaka panuje w stosunkach gospodarczych krajów „bloku złotego”, oraz zaprojektowanie wzajemnych ustępstw, jakie mogłyby kraje te udzielić sobie nawzajem dla wzmocnienia wzajemnej wymiany handlowej — z drugiej strony.

Przed rozpoczęciem konferencji przewodniczący jej, P. Jaspas, zwrócił się do przedstawicieli polskich, którzy, jak wiadomo, nie brali udziału w pierwszej informacyjnej konferencji bloku w dn. 24 ÷ 25/X r. b. w Genewie, z powitaniem, w którym powiedział m. in.: „Byliśmy jednomyślni co do tego, iż w naszym gronie winna znaleźć się i Polska, ponieważ pozostała ona wierna walucie złotej i ponieważ dla utrzymania waluty tej poczyniła wysiłki, co do których każdy z nas mógł ocenić jej zasługę i powodzenie zamierzeń”.

W ciągu 2 dni obrad konferencji ustalono zasady dla przyszłej współpracy polityczno-handlowej krajów bloku złotego, przyczem zawarto je w protokóle, podpisanym przez szefów wszystkich delegacji, a posiadającym brzmienie następujące:

„Rządy niżej podpisane, przekonane — jak to stwierdziły w Londynie w dn. 3/VII 1933 r. — że stałość walutowa jest jednym z najistotniejszych warunków powrotu do normalnego położenia gospodarczego, stwierdzając, że przez zapewnienie stałości ich walutom pomagają one odbudowie gospodarstwa światowego, potwierdzając swą wolę utrzymania dzisiejszych paritetów złota swych walut, uznając, że ich wspólna polityka pieniężna równoznaczna jest z rozwojem wymiany międzynarodowej — rozwojem,

który powinien być między nimi wspomagany przez podobieństwo warunków pieniężnych, istniejące w ich krajach, godzą się na:

1) stworzenie Komisji Generalnej, składającej się z ich delegatów;

2) w tem co się tyczy wymiany handlowej: a) zbadanie, jakim sposobem możliwe jest obecnie zwiększenie wymiany pomiędzy ich krajami; uważają one za pożądane zwiększenie o 10% ogólnej objętości obrotów, dokonanych od dn. 1/VII 1933 r. do dn. 30/VI 1934 r.; b) rozpoczęcie bezzwłoczne w tym celu rokowań dwustronnych, które winny doprowadzić do rezultatu w okresie najwyżej rocznym; c) oddanie projektu konwencji międzynarodowej, tyczącej się propagandy handlowej — projektu, na który w zasadzie dają one swą aprobatę, do zbadania podkomitetowi, składającemu się z przedstawicieli każdego niżej podpisanego rządu z zadaniem ustalenia ostatecznego tekstu konwencji, aby umożliwić w najkrótszym czasie jej podpisanie;

3) w tem, co się tyczy turystyki i transportów: stworzenie 2 podkomitetów, składających się z przedstawicieli każdego z niżej podpisanych rządów, z zadaniem przedstawienia sprawozdania Komisji Generalnej co do projektów, z którymi już obecnie się do niej zwrócono lub które miałyby być jej przedstawione w przyszłości;

4) bezzwłocznie zwołanie powyżej przewidzianych podkomitetów i zebranie się w Brukseli Komisji Generalnej w okresie 3 miesięcy dla zapoznania się ze stanem prac i ustalenia dalszego programu, nie tracąc z oczu interesów państw trzecich i konieczności bardziej szerokiej współpracy w skali międzynarodowej”.

Protokół ten, podpisany w dn. 20 X, jest — jak widać — bardzo mało wiążący. Jeśli chodzi o rzeczy pozytywne, to zastępuje tu na uwagę ponowna deklaracja o wierności dla waluty złotej wszystkich państw bloku, co — wobec znanych tendencji dewaluacyjnych w Belgji i częściowo we Francji — ma jednak pewne znaczenie. Natomiast wszystkie konkretne wnioski ujęte są w formę mało obowiązującą — tak, iż nawet ów niewielki limit, jaki sobie blok postawił dla zwiększenia swych wzajemnych obrotów, opatrzony jest słowem „pożądane”. Konwencja międzynarodowa w sprawie propagandy dyskutowana jest i tak na terenie Genewy i ma, jak sama nazwa wskazuje, niewielkie znaczenie (rozsyłanie afiszy i reklam i t. d.), wreszcie turystyka i transporty mogą być dość interesujące w dyskusji, ale z uwagi na warunki obiektywne (5 państw zachodnio-europejskich bloku są w mniejszym lub większym stopniu krajami t. zw. turystycznymi) mało jest widoków porozumienia. Wszystkie one przecież liczą właśnie na turystów z krajów nieblokowych (Anglja i Stany Zjedn.).

Nie przesądając zatem, oczywiście, wyników poszczególnych prac, nakreślonych przez zjazd brukselski, trzeba stwierdzić, iż mimo bardzo skromnego programu (co, zresztą, bardzo dodatnie świadczy o realizmie jego twórców) niema zbyt wielkich nadziei na jego realizację. Polska, rzecz prosta, weźmie udział we wszystkich pracach, starając się w miarę sił swoich przyczynić się do ich powodzenia.

Charakterystyczne jest, iż w punkcie czwartym protokołu usiłuje się możliwie najsilniej akcentować „nieagresywność” bloku wobec państw trzecich, t. j. w pierwszym rzędzie, oczywiście, wobec Anglii i Stanów Zjedn.

X.

WYKONANIE POLSKO-NIEMIECKIEGO POROZUMIENIA TOWAROWEGO — patrz str. 1311.

HANDEL ZAGRANICZNY

HANDEL ZAGRANICZNY WE WRZEŚNIU 1934 R. — Rozmiary zarówno importu jak i eksportu we wrześniu r. b. są bliskie rekordowi rocznego, mianowicie: import był mniejszy tylko w lutym, eksport zaś był większy tylko w marcu; tem samym saldo jest rekordowo korzystne, wynosząc zł 21 miljn., wobec przeciętnej za 8 mies. r. b., wynoszącej zł 12'6 miljn. Porównanie liczb miesięcznych przedstawia się następująco:

	Przywóz		Wywóz		Saldo		Obroty	
	miljn. zł	tys. tonn	miljn. zł	tys. tonn	miljn. zł	miljn. zł	miljn. zł	miljn. zł
Styczeń . .	65.3	206.9	80.7	1314.0	+ 15.4	146.0		
Luty . . .	56.1	172.6	68.9	935.0	+ 12.8	125.0		
Marzec . .	72.8	197.1	87.6	1284.7	+ 14.8	160.4		
Kwiecień .	66.0	208.2	76.2	1070.0	+ 10.2	142.2		
Maj . . .	66.2	217.0	78.0	1191.3	+ 11.8	144.2		
Czerwiec .	66.5	202.8	81.2	1155.0	+ 14.7	147.7		
Lipiec . .	69.0	203.7	81.9	1125.0	+ 12.9	150.9		
Sierpień .	66.8	250.6	75.0	1218.6	+ 8.2	141.8		
Wrzesień .	63.4	224.3	84.4	1180.5	+ 21.0	147.8		

Zwyczaj za liczbę, najlepiej charakteryzującą obroty towarowe z zagranicą, uważa się u nas saldo bilansu handlowego. Jest w tem słuszność niewątpliwa, zwłaszcza przy takiej strukturze bilansu płatniczego, jaką posiada Polska; jednakowoż nadmierne poddawanie się sugestji salda, traktowanie go w sposób zbyt wyłączny jako obrazu obrotów — jest błędem. Nie można negliżować znaczenia, jakie posiada liczba, obrazująca rozmiar obrotów, a więc suma importu i eksportu, będąca miarą natężenia procesów gospodarczych, związanych z handlem zagranicznym. Stosunkowo mały rozmiar obrotów wrześniowych w porównaniu z rekordowo dobrym saldem może nasunąć pewne zaniepokojenie co do kształtowania się handlu zagranicznego, rozumianego jako warsztat pracy, a nie tylko dostawca walut dla reszty gospodarstwa społecznego.

Spadek przywozu o zł 3'4 miljn. w porównaniu z sierpniem zawiera się głównie w następujących grupach towarowych: metali i wyrobów (o zł 2'2 miljn., w czym na żelastwo przypada zł 1'4 miljn.), maszyn (o zł 2'2 miljn.) oraz środków komunikacji (o zł 1'0 miljn.). Poza tem spadek wykazały grupy wytworów pochodzenia roślinnego, kauczuku i — w znacznie mniejszym stopniu — wytworów mineralnych (rudy) i spożywczych (tytoń); znajduje to wyrównanie we wzroście przywozu futer, surowców i wyrobów włókienniczych (oprócz bawełny, która zmniejszała), artykułów zwierzęcych i chemikaliów. Spadek więc naogół przywóz artykułów produkcyjnych, co należałoby uznać za okoliczność niepomysłną, gdyby nie było racyj, każących uważać te zmiany jako zjawisko przejściowe, nienadające się do snucia żadnych dalej sięgających wniosków.

Silny wzrost rozmiarów wywozu jest zjawiskiem wielce charakterystycznym. W paru sprawozdaniach poprzednich wypowiedzieliśmy pogląd, że sytuacja na rynkach odhiorczych uzasadniałaby raczej spadek, ostatnio wyraziliśmy nawet obawę, iż pomyślne rezultaty wywozowe mogą ulec zmianom niekorzystnym pod wpływem tego właśnie czynnika, przeciwnie następującego się stale rosnącej ekspansywności eksporterów. Biorąc za podstawę liczby wrześniowe można uważać, że obawy te są niesłuszne. Natomiast tem bardziej stanowczo twierdzić trzeba, że właśnie sprawności handlowej eksportu i siły udzielanego mu poparcia zawdzięczamy utrzymywanie się na poziomie, korzystnie odróżniającym się od kształtowania się handlu światowego.

Wzrost wywozu jest we wrześniu powszechny, t. j. dotyczy wszystkich prawie towarów wywozowych, oprócz węgla, którego

eksport spadł o zł 1'2 miljn. w porównaniu z sierpniem. Poniżej podane są liczby szczegółowe, dotyczące ważniejszych artykułów eksportowych (w miljn. zł):

	Lipiec	Sierpień	Wrzesień
Wytw. poch. roślinnego	12.2	10.2	11.1
Zwierzęta i wytw. poch. zwierzęcego	11.1	12.0	12.3
Wytw. poch. mineralnego	15.0	18.5	17.4
Przetw. spożywcze . . .	3.8	1.7	2.0
Przetw. chemiczne . . .	1.4	2.2	2.4
Skóry, futra i wyr. . . .	1.2	0.7	0.8
Surowce i wyr. włókiennicze	5.0	4.5	4.8
Drewno i wyroby	17.0	14.1	14.4
Metale i wyroby	9.6	8.1	8.9
Maszyny i aparaty . . .	0.8	0.8	0.8

Ów mniej więcej równomierny rozkład zwykły wywozu na poszczególne towary potwierdza tezę, iż zwykłą tę zawdzięczać należy nie sytuacji na rynkach zbytu, ani działaniu czynników naturalnych w sytuacji produkcji, lecz celowemu wysiłkowi handlowemu. Tem samem specjalnie interesująca staje się kwestja struktury geograficznej wywozu, bowiem wysiłek handlowy wyraża się głównie w penetrowaniu na nowe rynki. Jaskrawym tego przykładem jest wzrost udziału krajów pozaeuropejskich w wywozie, obejmujących w 8 mies. r. b. 10.7% wobec 7.3% w tym samym okresie r. ub. Jest to proces, wzmagający się z miesiąca na miesiąc i postępujący w tempie szybkim, tem niemniej jednak saldo handlowe z krajami zamorskimi nie tylko utrzymuje swój znak ujemny, lecz nawet rośnie nieco w porównaniu z rokiem ubiegłym. Charakterystyczne jest, że w Europie wzrósł wywóz zarówno do krajów, prowadzących względnie liberalną politykę importową, jak i do stosujących specjalnie ostre restrykcje. Tłumaczyć to można upowszechnieniem się i ulepszeniem się metod handlu kompensacyjnego, pozwalającego na zwiększanie obrotów nawet tam, gdzie wyrobienie po ważniejszego salda aktywnego jest niemożliwe.

KRAJOWE RYNKI TOWAROWE¹⁾

ZBOŻA I PRZETWORY

RUCH CEN ZBÓŻ w okresie 7 ÷ 20/X r. b. kształtował się następująco (w zł za 100 kg):

	7 ÷ 13/X	14 ÷ 20/X	Spadek
		Pszenica	%
Warszawa . .	20.00	20.00	—
Poznań . . .	17.42	17.25	1.0
Lwów	17.75	—	—
Przeciętna .	18.39	18.62½	—
		Żyto	
Warszawa . .	17.00	16.92	0.5
Poznań . . .	17.62½	17.62½	—
Lwów	16.62½	—	—
Przeciętna .	17.08	17.27	—
		Owies	
Warszawa . .	17.00	16.75	1.5
Poznań . . .	17.12	16.94	1.1
Lwów	14.79	13.33	9.9
Przeciętna .	16.30	15.67	3.9
		Jęczmień browarowy	
Warszawa . .	22.25	21.08	5.3
Poznań . . .	21.25	20.50	3.6
Lwów	—	—	—
Przeciętna .	21.75	20.79	4.5
		Jęczmień zwykły	
Warszawa . .	17.00	17.00	—
Poznań . . .	18.25	18.25	—
Lwów	13.62½	13.37½	0.9
Przeciętna .	16.29	16.10½	—

¹⁾ Na podstawie danych Min. Przemysłu i Handlu oraz Min. Rolnictwa i Ref. Roln., sprawozdań organizacji gospodarczych, własnych korespondentów, depeż P. A. T. i f. d.

— Na rynku zbóż i przetworów w okresie sprawozdawczym (od 15 do 20 października) nie zaszły istotniejsze zmiany; wstrzymanie w dalszym ciągu zakupów interwencyjnych przez P. Z. P. Z. spowodowało w konsekwencji zmniejszoną podaż zbóż, a w szczególności żyta. Jeśli chodzi o kształtowanie się poziomu cen — to tu tendencja była niejednolita: na giełdzie warszawskiej wszystkie wahania były in minus, na poznańskiej i gdańskiej — w obu kierunkach. Liczbowo różnice przedstawiały się następująco (w \mathcal{Z} względnie guld. gd. — dla giełdy gdańskiej — na 100 kg; ze znakiem plus — zwyżka, minus — spadek): owies I, II i III stand. na giełdzie warszawskiej — 0'50 i poznańskiej — 0'25, jęczmień browarowy (Warszawa) — 0'50, — o wadze 114 ÷ 115 funt. hol. (Gdańsk) + 0'15 i o wadze 105 ÷ 106 funt. hol. + 0'95, wszystkie gatunki mąki żytniej (Warszawa) — 0'50 i na poznańskiej + 1'00, otręby pszenne (Warszawa) — 0'50, Poznań — 1'00 i Gdańsk — 0'40, wreszcie otręby żytnie na giełdzie gdańskiej — 0'40.

Ogólny obrót na giełdzie warszawskiej w tygodniu sprawozdawczym wyniósł 14641 t, w tem 2582 t żyta (dla okresu ubiegłego odpowiednio liczby wynosiły: 16297 i 5442).

Warszawa. — Ceny hurtowe według ceduły urzędowej (ostatnie notowania w tygodniu) — w \mathcal{Z} za 100 kg parytet wagon Warszawa ładunek wagon (w nawiasach podane są notowania końcowe z okresu, poprzedzającego sprawozdawczy, o ile różnią się od obecnych): pszenica jara czerwona szklista 775 g/l 20'50 ÷ 21'50, — jednolita 742 g/l stara i nowa 19'50 ÷ 20'50, — zbierana 731 g/l stara i nowa 18'50 ÷ 19'50, żyto I standart 17'00 ÷ 17'50, — II stand. 16'50 ÷ 17'00, jęczmień browarowy 689 g/l 21'00 ÷ 22'50 (21'50 ÷ 23'00), — o wadze 678/673 g/l 18'50 ÷ 20'00, — o wadze 649 g/l 17'00 ÷ 17'50, — o wadze 620'5 g/l 16'50 ÷ 17'00, owies I stand. (niezadeszczony) 17'00 ÷ 17'50 (17'50 ÷ 18'00), — II stand. (lekko zadeszczony) 16'00 ÷ 17'00 (16'50 ÷ 17'50), — III stand. zadeszczony 15'50 ÷ 16'00 (16'00 ÷ 16'50), mąka pszenna I B 0 ÷ 45% 34'00 ÷ 36'00, — I C 0 ÷ 55% 32'00 ÷ 34'00, — I D 0 ÷ 60% 30'00 ÷ 32'00, — I E 0 ÷ 65% 28'00 ÷ 30'00, — II B 20 ÷ 65% 26'00 ÷ 28'00, — II D 45 ÷ 65% 25'00 ÷ 26'00, — II F 55 ÷ 65% 24'00 ÷ 25'00, — II G 60 ÷ 65% 23'00 ÷ 24'00, — III A 65 ÷ 70% 16'00 ÷ 18'00, mąka żytnia I gat. 0 ÷ 55% 25'00 ÷ 25'50 (25'00 ÷ 26'00), — I gat. 0 ÷ 65% 24'00 ÷ 24'50 (24'00 ÷ 25'00), — II gat. 18'00 ÷ 19'00 (19'00 ÷ 20'00), — razowa 19'00 ÷ 19'50 (19'00 ÷ 20'00), — „poślednia” 15'00 ÷ 16'00 (15'50 ÷ 16'50), otręby pszenne grube z przemiału standartowego 11'50 ÷ 12'00, — średnie z przemiału standartowego 10'50 ÷ 11'00 (11'00 ÷ 11'50), — mialkie z przemiału standartowego 10'50 ÷ 11'00 (11'00 ÷ 11'50), otręby żytnie z przemiału standartowego 9'50 ÷ 10'00 (10'00 ÷ 10'50).

Poznań. — Ceny hurtowe według ceduły urzędowej (ostatnie notowania w tygodniu) — w \mathcal{Z} za 100 kg parytet Poznań, dostawa bieżąca (w nawiasach podane są notowania końcowe z okresu, poprzedzającego sprawozdawczy, o ile różnią się od obecnych): pszenica stara i nowa, zdatna do przemiału, 17'00 ÷ 17'50 (18'00 ÷ 18'50), żyto stare i nowe, zdatne do przemiału, 17'50 ÷ 17'75, jęczmień 710 ÷ 725 g 19'50 ÷ 20'00, — 680 ÷ 690 g 18'00 ÷ 18'50, — browarowy 21'00 ÷ 21'50, owies 16'75 ÷ 17'00 (16'75 ÷ 17'25), mąka wraz z workiem: pszenna I gat. A 20% 30'50 ÷ 33'50 (31'50 ÷ 34'50), — I gat. B 45% 28'50 ÷ 29'00 (29'50 ÷ 30'00), — I gat. C 55% 27'50 ÷ 28'00 (28'50 ÷ 29'00), — I gat. D 60% 26'50 ÷ 27'00 (27'50 ÷ 28'00), — I gat. E 65% 25'50 ÷ 26'00 (26'50 ÷ 27'00), — II gat. A 20 ÷ 55% 24'50 ÷ 25'00 (25'50 ÷ 26'00), — II gat. B 20 ÷ 65% 24'00 ÷ 24'50 (25'00 ÷ 25'50), — II gat. D 45 ÷ 65% 21'50 ÷ 22'00 (22'50 ÷ 23'00), — II gat. F 55 ÷ 60% 18'00 ÷ 18'50 (19'00 ÷ 19'50), — III gat. A 65 ÷ 70% 16'00 ÷ 16'50 (17'00 ÷ 17'50), — III gat. B 70 ÷ 75% 13'00 ÷ 13'50 (14'00 ÷ 14'50), mąka żytnia I gat. 0 ÷ 55% 22'75 ÷ 25'25 (22'75 ÷ 24'25), — I gat. 0 ÷ 65% 21'25 ÷ 23'75 (21'25 ÷ 22'75), — II gat. 55 ÷ 70% 16'75 ÷ 19'25 (16'75 ÷ 18'25), — „poślednia” ponad 70% 14'75 ÷ 17'25 (14'75 ÷ 16'25), — razowa 0 ÷ 95% 18'75 ÷ 21'25 (18'75 ÷ 20'25), otręby pszenne średnie z przemiału standartowego 10'50 ÷ 11'00, — grube z przemiału standartowego 11'25 ÷ 11'75, otręby żytnie z przemiału standartowego 11'00 ÷ 11'75, otręby jęczmienne 12'00 ÷ 13'50.

Gdańsk. — Ceny hurtowe według ceduły urzędowej (ostatnie notowania w tygodniu) — w guld. gd. za 100 kg (w nawiasach podane są notowania końcowe z okresów, poprzedzających sprawozdawczy, o ile różnią się od obecnych): pszenica eksportowa o wadze 128 funt. hol. bez notowań, — konsumpcyjna o wadze 128 funt. hol. 10'50 ÷ 10'70 (bez notowań), żyto eksportowe o wadze 120 funt. hol. bez notowań (10'60), — konsumpcyjne o wadze 120 funt. hol. 10'00 (10'70), jęczmień wyborowy na eksport 12'75 ÷ 13'25, — średni 11'85 ÷ 12'20 (11'60 ÷ 12'20), — o wadze 114 ÷ 115 funt. hol. eksportowy 11'30 (11'15), — o wadze 110 ÷ 111 funt. hol. 10'85, — o wadze 105 ÷ 106 funt. hol. 10'30 (9'25), — konsumpcyjny 10'00 (bez notowań), owies eks-

portowy bez notowań (9'90 ÷ 10'70), — konsumpcyjny bez notowań (10'90), otręby żytnie 7'00 (7'40), otręby pszenne grube 7'10 (7'50), pszenne szale 7'25 (bez notowań).

CHMIEL

Dubno. — Ceny orientacyjne — w \mathcal{Z} za 1 ctn. (50 kilogramowy): gatunek wyborowy 200 ÷ 230, — dobry (prima) 160 ÷ 190, — średni (secunda) 110 ÷ 150, — mniej średni 70 ÷ 100. Jak już ustalono, zbiór chmielu w r. b. na Wołyniu wyniósł ok. 23 tys. ctn. (50-kilogramowych), z których na cele eksportowe przeznaczono 98% produkcji wartości ok. \mathcal{Z} 5'5 miljn. W handlu znajdują się obecnie prawie w całości wołyńskie wyborowe i dobre gatunki chmielu, u producentów zaś pozostało zaledwie 22% chmielu ze zbiorów tegorocznych i to przeważnie w gatunkach średnich i gorszych. O znizkowem kształtowaniu się cen zadczywały zarządzenia dewizowe w Niemczech, jak również uzależnienie handlu zagranicznego od układów kompensacyjnych.

RYBY

Wilno. — Hurtowe notowania ryb — w \mathcal{Z} za 1 kg (w nawiasach — ceny detaliczne): karpie żywe 1'15 ÷ 1'25 (1'30 ÷ 1'50), — drobne — (1'25 ÷ 1'30), szczupaki żywe 1'25 ÷ 1'40 (1'25 ÷ 1'50), — śnięte 1'20 ÷ 1'25 (—), sielawy 1'30 ÷ 1'40 (—), — drobne — (0'50), okonie 0'50 ÷ 0'60 (0'50 ÷ 0'65), płotki 0'40 ÷ 0'50 (0'50 ÷ 0'70).

MATERJAŁY BUDOWLANE

Bielsko. — Ceny orientacyjne — w \mathcal{Z} za 100 kg: belki żelazne dwuteowe lub korytkowe 34'00, żelazo bednarskie 40'00, — płaskie lub okrągłe 34'00, stal resorowa 70'00, blacha cynkowa 95'00, drut do 100'00, cyna 85'00, cynk 85'00, otów miękki 60'00, miedź 270'00, cement 3'15 (loco skład), smoła dachowa 21'00 ÷ 34'00, klej stolarski 180'00, pokost 190'00, gips sztukatorski 4 60 ÷ 6'00; za 1 m³: drzewo ciesielskie 47'00, deski 37'00, papa dachowa 3'70 ÷ 12'00 (za 100 m³), cegła zwyczajna 38'00 za 1 tys. sztuk loco cegielnia, cegła ogniotrwała 22'00 ÷ 44'00 za 100 szt. loco skład, dachówka 115'00 ÷ 140'00 za 1000 sztuk, wapno palone 145'00 za 10 tonn loco stacja załadowania.

RYNEK AKCYJNY

za okres od 15 do 20 października 1934 r.

Rynek akcyjny w okresie sprawozdawczym cechował dalszy rozwój, wyrażający się zarówno zwiększeniem ilości notowanych papierów, jak i wzrostem zawieranych transakcji. Przy tendencji ogólnie mocniejszej zwykowały następujące papiery (w \mathcal{Z}): Bank Polski o 0'75, Lilpop o 0'30, Ostrowiec o 1'00 oraz Haberbusch o 4'00. Akcje Warsz. Tow. Fabryk Cukru oscyływały lekko poniżej ostatnio notowanych kursów, Starachowic — straciły 0'05. W okresie sprawozdawczym dokonano sprzedaży przymusowej drogą licytacji większych partij następujących akcji: Cementowni „Łazy” po \mathcal{Z} 0'35, „Standard-Nobel” po \mathcal{Z} 4'75, Cementowni „Firlej” po \mathcal{Z} 1'30, Cegielskiego po \mathcal{Z} 11'00, Żyrardowa po \mathcal{Z} 22'50, Ostrowca po \mathcal{Z} 20'50 ÷ 20'80, Rudzkiego po \mathcal{Z} 3'00 oraz „Siła i Światło” po \mathcal{Z} 18'50.

Na giełdzie poznańskiej zawierano transakcje wyłącznie Bankiem Polskim, który — systematycznie zwyżkując w ciągu tygodnia — zamknął okres sprawozdawczy zyskiem \mathcal{Z} 0'75; na giełdzie krakowskiej transakcje również ograniczyły się tylko do akcji Banku Polskiego (zysk \mathcal{Z} 0'75). Giełda lwowska — bez notowań.

GIĘŁDA WARSZAWSKA

	Wartość nominalna (waluta)	Kurs najniższy	Kurs najwyższy	Ostatni kurs w tygodniu
Bank Polski	\mathcal{Z} 100	96'75	95'00	96'00 -96'75
Warsz. T-wo Fabr. Cukru	\mathcal{Z} 100	.	.	27'00
Warsz. Tow. Kopalń Węgla i Zakł. Hutn.	\mathcal{Z} 100	12'50	12'50	12'50
Lilpop	\mathcal{Z} 25	11'25	10'70	11'00
Modrzejów	\mathcal{Z} 50	.	.	3'80 -3'60
Ostrowiec	\mathcal{Z} 50	22'00	20'80	22'00
Warsz. S. A. Bud. Pa- rowozów	\mathcal{Z} 25	7'50	7'05	7'50

Starachowice	z 50	14:00	13:75	13:75
Haberbusch	z 100	35:00	34:25	35:00

GIEŁDA KRAKOWSKA

Akcje — w z (maksimum i minimum; w nawiasach — notowania z okresu, poprzedzającego sprawozdawczy): Bank Polski 96:25 — 95:00 (95:50).

GIEŁDA LWOWSKA

Akcje w okresie sprawozdawczym nie były notowane.

GIEŁDA POZNAŃSKA

Akcje — w z (maksimum i minimum; w nawiasach — notowania z okresu, poprzedzającego sprawozdawczy): Bank Polski 95:75 — 94:75 (95:00 — 93:00).

CŁA ORAZ REGLAMENTACJA HANDLU ZEWN.

WYKONYWANIE POLSKO-NIEMIECKIEGO POROZUMIENIA TOWAROWEGO. — W związku z wątpliwościami i zapytaniami co do zakresu porozumienia towarowego polsko-niemieckiego z dn. 11/X r. b., jak również co do warunków obrotu polsko-niemieckiego, nieobjętego tem porozumieniem, podajemy — dodatkowo do drukowanych już w poprzednich zeszytach informacji — szereg dalszych wyjaśnień w tej sprawie.

Jeżeli chodzi o obroty, dokonywane na podstawie porozumienia z dn. 11/X 1934 r., to sytuacja po stronie eksportu z Polski do Niemiec jest jasna. Nomenklatura eksportowa obejmuje zaledwie 5 artykułów (gęsi, masło, jaja, drzewo i spirytus), przyczem poszczególni eksporterzy zorientowani są dokładnie zarówno co do ilości, jak i innych warunków, dotyczących wywozu do Niemiec. Wyjaśnić może jedynie wypada, w związku z zgłoszeniami w tej sprawie, że do rozrachunku, wprowadzonego dla porozumienia polsko-niemieckiego, nie może być „wciągnięty” żaden dodatkowy artykuł eksportowy. Bardziej skomplikowana jest natomiast sprawa importu na poczet porozumienia, z uwagi na obszerną nomenklaturę importową oraz częściowe zastosowanie do tego importu zniżek celnych. W związku z tem wyjaśniamy, że w ramach porozumienia importowane mogą być niżej wymienione towary na następujących warunkach:

1. — Towary, które korzystają ze zniżek celnych do poziomu najkorzystniejszych, obowiązujących w danym czasie, ceł konwencyjnych (z wyjątkiem piwa i nożyc do strzyżenia owiec, dla których przewidziane są specjalne cła) w/g następujących pozycji polskiej taryfy celnej:

Poz. tar. celn.	Nazwa towaru
z 10	Fasola do siewu
z 11	Soczewica do siewu
18 p. 1	Nasiona koniczny, lucerny, przelotu, nostryka, komonicy
83 p. 1a	Wszelkie iglaste; laury
z b I	Azalie (Azalea indica), kamelje, orchideje (orchidea)
z b II	Rhododendrony
z c	Erica
p. 2c	Wszelkie drzewa i t. d.
z 87 p. 1b	Bez, chryzantemy
z p. 2	Kwiaty cięte suszone
z 162 p. p. 1,	
2 a, b	Łupek kwarcowy
185	Węgiel aktywowany
z 236 p. 1	Sok naturalny malinowy i wiśniowy bez cukru
z 272 p. 1	Monachijskie ciemne piwo w beczkach, beczkach z drewna, żelaza, stali — ze stawką z 35 od 100 kg

U w a g a : Z wymienionej stawki celnej korzystać będzie monachijskie ciemne piwo, które będzie zaopatrzone w świadectwa, wystawione przez Związek Niemieckich Browarów Eksportowych, T-wo zarej. grupa południowa (Verband der deutschen Ausfuhrbrauereien E. V. Gruppe Süd) w Monachjum, wizowane przez właściwy polski konsulat, że piwo zostało wytworzone w Monachjum.

280 z p.	
1 a, b, c,	Wina winogronowe, niemusujące, o mocy 15° alkoholu i mniej
282	Wina musujące
423 z p. 3	Lakiery z pochodnych celulozy
429	Olejki eteryczne pachnące, niezawierające spirytusu:

p. 2	inne — — dla kontyngentu rocznego = 20 q — za pozwoleniem Ministra Skarbu
434	Eliksiry i t. d. (cała pozycja)
437	Kremy, pudry i t. d. (cała pozycja)
439	Wody pachnące i t. d. (cała pozycja)
440 p. p. 1, 2	Perfumy
453 p. p.	
1 a, b, 2 a, b	Mydła toaletowe i t. d. (cała pozycja)
470	Żelatyna
471 p. p. 1, 2	Wyroby z żelatyny
z p. 3	Wyroby z żelatyny brązowane, połączone, posrebrzane
488	Materiały plastyczne sztuczne na podstawie kauczynu, żelatyny, krochmalu, fenoli, mocznika, formaliny i t. p., jak: galalit, bakelit, trolit i t. p.
p. 2 b I, II	inne — — dla kontyngentu rocznego = 200 q — za pozwoleniem Ministra Skarbu
490 z p. 1 i 2	Środki zwilżające oraz inne preparaty pomocnicze, osobno niewymienione, używane do wykańczania wyrobów włókienniczych
	U w a g a : Ze stawki celnej konwencyjnej korzystać będą środki zwilżające oraz inne preparaty pomocnicze, osobno niewymienione, do wykańczania wyrobów włókienniczych, podpadające pod poz. 490 p. p. 1 i 2, które będą zaopatrzone w deklaracje wytwórcy, że chodzi o środki lub preparaty do powyższego celu. Deklaracja ta powinna być poświadczona przez właściwą izbę przemysłowo-handlową i wizowana przez właściwy konsulat polski. Ponadto odbiorca ty. h środków lub preparatów powinien przedłożyć urzędowi celnemu deklarację, stwierdzającą, że towar przeznaczony jest do wyżej wymienionego celu; deklaracja odbiorcy powinna być poświadczona przez władzę przemysłowo-administracyjną właściwego województwa.
z 510 p. 1	Skóry lakierowane
525 p. 2 b I, II	Koty, króliki, zające
z 605 p. 2 a, b	Dywany, chodniki
z p. 3	Dywany, chodniki — strzyżone, oprócz osobno wymienionych
637 p. 4	Tiule, iluzje — z jedwabiu naturalnego
642	Koronki z włóknistych materiałów roślinnych
643 p. p. 1, 2,	
3, 4, 5	Koronki z innych materiałów włóknistych i t. d. (cała pozycja)
794 p. 2a, b	Celuloza bielona
848	Kamienie do szlifowania, polerowania, ostrzenia: sztuczne, oprócz osobno wymienionych, w płytach, krążkach, ośkawkach, pilnikach i t. p.:
p. 2	pumeksowe, również ze sztucznego pumeksu
a)	z węgla drzewnego; ośki z rączką do ostrzenia
z b	kos
915	Szyby lustrzane szlifowane i t. d. (cała pozycja)
916	Szyby lustrzane i szkło taflowe z brzegiem szlifowanym (biseauté) podlegają cłu według stawek konwencyjnych poz. 913, 914 z dodatkiem 70%
924 p. 1	Balony do fabrykacji żarówek
933 p. p. 1, 2	
i uwaga b)	Wyroby kute i t. d. — — dla kontyngentu rocznego = 500 q — za pozwoleniem Ministra Skarbu
935 p. p. 1, 2	Odlewy stalowe i t. d. — — dla kontyngentu rocznego = 500 q — za pozwoleniem Ministra Skarbu
954 p. p. 1, 2	Gremple, taśmy gremplowe — — dla kontyngentu rocznego = 200 q — za pozwoleniem Ministra Skarbu
1 000 p. 6 a	Kosy
b)	Sierpy
1 003 p. 5	Wiórniki drewniane z żelazami
p. 6	Wiórniki i t. d.

- 1 018 p. 10 b Nożyce do strzyżenia owiec — ze stawką α 100 za 100 kg
- 1 023 z p. 3
a, b Latarnie samochodowe —
— dla kontyngentu rocznego = 50 q — za pozwoleniem Ministra Skarbu
- 1 027 z p. 3 Ścienne grzejniki kąpielowe
- 1 036 p. 2 a, b Osprzęt (armatura) i t. d.
- 1 066 p. 1 a, b Maszyny do szycia i t. d.
- 1 080 p. 1 Piece przemysłowe i t. d.
- z 1 099 p. p. 8, 9, 10 Odkurzacze, froterki
- z 1 099 p. p. 8, 9, 10 Przetwornice do aparatów do trwałejsj ondulacji włosów, nadchodzące razem z aparatami
- z 1 101 p. 9 Transformatory do aparatów do trwałejsj ondulacji włosów, nadchodzące razem z aparatami
- 1 120 z p. p. 1, 2, 3, 4 Przyrządy elektromedyczne, niewyrabiane w kraju — za pozwoleniem Ministra Skarbu
- U w a g a: Zniżka konwencyjna ma zastosowanie dla kontyngentu rocznego = 80 q — za pozwoleniem Ministra Skarbu.
- 1 127 z p. 1
a, b, c, d Druty pojedyncze, z wyjątkiem żelaznych i stalowych o średnicy powyżej 1,5 mm, pokryte emalia
- 1 160 z p. 5
a, b, c, d, e, f Maszyny do mierzenia
p. 6 a, b Maszyny do próbowania wytrzymałości tworzyw
- 1 161 p. 1 a Przepływomierze cieczy, oprócz spirytusu, o wadze sztuki powyżej 10 kg
- 1 168 p. 7 z b I Błony fotograficzne, nienaświetlone, o szerokości 34 ÷ 35 mm, z obu stron perforowane, w odcinkach poniżej 5 m, na szpulkach, do aparatów fotograficznych
- 1 168 p. 7 z c I Błony rentgenologiczne nienaświetlone, niepalne
- 1 175 p. 1 Pianina
- p. 2 Fortepiany
- 1 177 p. 1 Harmonie jedno- i wielorzędowe
- 1 179 p. p. 1, 2, 3, 4 Instrumenty dęte (cała pozycja)
- 1 180 p. p. 1, 2 Instrumenty perkusyjne (cała pozycja)
- 1 181 p. p. 1, 2, 3, 4 Instrumenty strunowe (cała pozycja)
- 1 214 Guziki porcelanowe i t. d. (cała pozycja)
- 1 254 Sieczka i paciorki ze szkła, drewna i t. d. (cała pozycja) —
— dla kontyngentu rocznego łącznie z poz. 1 255 = 3 q — za pozwoleniem Ministra Skarbu
- 1 255 Perły nieprawdziwe i t. d. (cała pozycja) —
— dla kontyngentu rocznego łącznie z poz. 1 254 = 3 q — za pozwoleniem Ministra Skarbu
- 1 256 Wyroby z sieczki, paciorków i pereł nieprawdziwych i t. d. (cała pozycja)
- z 1258 Bizuterja nieprawdziwa, jak: broszki, łańcuszki i t. p., na podstawie ustalonych w uwadze warunków:
- p. 1 z materiałów pospolitych, oprócz osobno wymienionych, metalli nieszlachetnych
- z p. 2 ze szlifowanych naśladownictw kamieni szlachetnych i półszlachetnych bez oprawy lub w oprawie metalowej, również posrebrzanej, pozłacanej
- U w a g a: Bizuterja nieprawdziwa, objęta tekstem konwencyjnym, korzystać będzie ze stawek konwencyjnych, jeżeli będzie zaopatrzona w świadectwo, wystawione przez Izbę Przemysłowo-Handlową w Idar-Oberstein, Frankfurt n M-Hanau, Heilbronn, Pforzheim lub Schwäbisch Gmünd i wizowane przez właściwy konsulat polski, stwierdzające, że wymieniony towar został wytworzony na terenie działania danej izby przemysłowo-handlowej.

Zniżki celne na powyższe artykuły obowiązują jedynie w ramach kontyngentów, przewidzianych w porozumieniu. Towary, spośród wymienionych powyżej, w wypadku przywozu poza porozumieniem (artykuły bądź niezakazane do przywozu lub objęte również dawnymi kontyngentami), ze zniżek celnych nie korzystają.

2. — Towary, niekorzystające ze zniżek celnych, w ramach ustalonych w porozumieniu kontyngentów, stanowiących bądź całkiem nowe kontyngenty (towary z listy zakazów t. zw. luk-

susowej, których przywóz dotychczas był całkowicie zakazany z Niemiec), bądź dodatek do istniejących już kontyngentów, bądź też dawne kontyngenty, które częściowo lub całkowicie przejęte zostały z dawnych układów polsko-niemieckich do obecnego porozumienia — a mianowicie: zboża siewne, nasiona strączkowych, traw oraz pastewnych, zwierzęta zarodowe (konie, bydło, kozy, świnie, króliki, ptactwo), chmiel, ryby, porfir, oleje sulfurowane, konserwy rybne, keksy, niektóre produkty chemiczne, przybory do pisanja, rysowania i malowania, wyroby skórzane, wyroby dziane (również jedwabne i półjedwabne), linoleum, wyroby z miękkiego kauczuku, wyroby fajansowe, wyroby garncarskie, przybory sanitarne, wyroby porcelanowe z malowidłami, wszelkie wyroby ze szkła, klucze nieobrobione, wyroby nożownicze, maszyny i przyrządy do podnoszenia, obrabiarki do metalli, maszyny do domowego użytku, maszyny odzielnie niewymienione (z poz. 1082), maszyny elektryczne i transformatory, aparaty do trwałejsj ondulacji, aparaty elektrotechniczne, żarówki, gotowe aparaty radiowe, wyłączniki elektr. i t. d., lokomotywy wąskotorowe, mechanizmy do zegarków, gramofony, kapelusze, parasole, kwiaty sztuczne, zabawki mechaniczne, puderniczki.

W stosunku do niektórych z podanych pod 2 towarów (np. zwierząt zarodowych, niektórych nasion) stosowana jest, w ramach obowiązujących przepisów autonomicznych, ulga celna lub zwolnienie od cła. Wszystkie pozostałe artykuły cłone będą przy przywozie do Polski w/g cła autonomicznych, a mianowicie cła II kolumny, przyznanej ogólnie Niemcom w układzie polsko-niemieckim z marca r. b.

Informacyj co do wysokości objętych porozumieniem kontyngentów i t. d. udziela Polskie Towarzystwo Handlu Kompensacyjnego, a także izby przemysłowo-handlowe. Zgłoszenia o pozwolenia na przywóz w ramach kontyngentów z ostatniego porozumienia kierowane winny być w drodze normalnej, obowiązującej dla wszystkich innych kontyngentów. Technika przydzielania pozwoleń na poczet porozumienia z dn. 11/X 1934 r. odbywa się w trybie przyspieszonym.

Polskie Towarzystwo Handlu Kompensacyjnego załatwia, jak wiadomo, wszystkie sprawy, związane z clearingiem, przyjętym dla omawianego porozumienia polsko-niemieckiego, i w sprawach tych należy wyłącznie zwracać się do tego Towarzystwa¹⁾.

Porozumienie z dn. 11/X r. b. obejmuje zaledwie kilkanaście procent całego obrotu polsko-niemieckiego. Pozostałe obroty towarowe odbywają się na zasadach dotychczasowych, t. zn.: 1) w zakresie importu z Niemiec do Polski obowiązuje pod względem celnym II kolumna (autonomiczna) taryfy celnej, pod względem reglamentacji przywozu — dotychczasowe kontyngenty autonomiczne i umowne (z wyjątkiem tych kontyngentów, które częściowo lub w całości przejęte zostały do porozumienia z dn. 11/X r. b.), 2) w zakresie importu z Polski do Niemiec obowiązują normalne autonomiczne cła (niemiecka taryfa celna jest jednokolumnowa), przyczem jednakże eksport z Polski całkowicie jest w dalszym ciągu uzależniony od stosowania niemieckich przepisów dewizowych²⁾. W tych ramach zasadniczych możliwe jest przeprowadzanie, w drodze prywatnego porozumienia odpowiednich eksporterów i importerów, clearingu na poszczególne tranzakcje wymienne polsko-niemieckie³⁾.

¹⁾ Wspomniane w zesz. 42 tygodnika osobne konto tego Towarzystwa w Berlinie dla wpłat markowych importerów niemieckich zostało otworzone nie w „Deutsche Bank Disconto Gesellschaft”, ale w „Dresdner Bank”.

²⁾ Sprawa przydziału dewiz na cele importu do Niemiec oraz niemieckich przepisów w zakresie prywatnych transakcyj kompensacyjnych szczegółowo zanalizowana została w zesz. 42/1934, str. 1272.

KOMUNIKACJA I TRANSPORT

POD REDAKCJA MINISTERSTWA KOMUNIKACJI

ZASTĘPSTWO PRAWNE P. K. P. PRZEZ PROKURATORJĘ GENERALNĄ. — W zesz. 13 tyg. „Polska Gospodarcza” (str. 412) ukazała się notatka p. t. „Obrona i zastępstwo prawne na P. K. P.”, stanowiąca streszczenie broszury P. E. Czajkowskiego, ogłoszonej pod tym samym tytułem. Ponieważ w notatce tej przez przeoczenie nie powołano się na powyższe źródło, a późniejsze uzupełnienie tego braku mogło przejść niespostrzeżenie, pozostać przeto może wrażenie solidaryzowania się Redakcji z treścią notatki, stanowiącej jednak osobisty pogląd na sprawę jej autora.

W notatce tej poddana jest krytyce działalność Prokuratorji Generalnej R. P., jako obrońcy oraz zastępcy prawnego P. K. P., i wysunięty jest pogląd w kierunku usamodzielnienia kolei pod względem obrony prawnej.

Niewątpliwą jest rzeczą, że gdyby obrona prawna interesów kolei przez Prokuratorję Generalną nie była dostateczna, Ministerstwo Komunikacji poczyniłoby starania w kierunku zorganizowania obrony tej we własnym zakresie. Otóż, stwierdzić należy, że starania takie nie były przez Ministerstwo podejmowane, przeciwnie — wyniki działalności Prokuratorji Generalnej, jako zastępcy prawnego P. K. P., są zadowalające i nie dają podstawy do poszukiwania innego zastępstwa.

Wartość sporów kolejowych, wygranych przez Prokuratorję Generalną w latach 1932 i 1933, wynosiła odpowiednio zł 7 385 822 i zł 3 364 205, podczas gdy wartość sporów, przegranych w tym samym czasie, stanowiła zł 463 827 i zł 280 162.

Współpraca biur prawnych w dyrekcjach kolejowych z Prokuratorją Generalną nie stanowi wymotu w zasadzie powierzenia Prokuratorji Generalnej obrony i zastępstwa prawnego kolei, jak twierdzi autor notatki.

Stuszną bowiem jest rzeczą, że stosunkowo nieliczny i silnie obciążony zespół prawniczy Prokuratorji korzysta w zakresie spraw kolejowych z doświadczenia prawników kolejowych, a nawet powierza im niektóre pomocnicze czynności procesowe, tem bardziej, że działalność Prokuratorji dla kolei nie ogranicza się do prowadzenia procesów, a przejawia się również w udzielaniu biurom prawnym w dyrekcjach kolejowych opinii prawnych i w interpretacji skomplikowanych niekiedy przepisów kolejowych, co niejednokrotnie zapobiegało niepotrzebnym procesom i prowadziło do ujednostajnienia wykładni w różnych dziedzinach prawa kolejowego.

Rozwój stosunków ludzkich i różniczkowanie życia społecznego wymagają coraz dalej posuniętej specjalizacji od pracowników każdego zawodu. Niewątpliwie też autor omawianej notatki, wysuwając postulat usamodzielnienia P. K. P. pod względem zastępstwa prawnego, miał na względzie hasło specjalizacji. Nie wziął jednak pod uwagę, że specjalizację tę prowadzi Prokuratorja Generalna we własnej organizacji, koncentrując sprawy kolejowe w specjalnych wydziałach. Pracownicy tych wydziałów mają więc możliwość śledzenia rozwoju ustawodawstwa kolejowego, orzecznictwa sądowego krajowego i zagranicznego w tym zakresie oraz odpowiedniej literatury.

Rozmiary przedsiębiorstwa P. K. P. i różnorodność oraz ilość zagadnień prawnych, jakie przedsiębiorstwo to musi w działalności swej stale rozwiązywać, absorbuje w całości biura prawne w dyrekcjach kolejowych. Odciążenie tych biur od spraw procesowych i powierzenie ich wyspecjalizowanym prawnikom Prokuratorji Generalnej idzie po linii racjonalnego podziału pracy i nie nasuwa żadnych zastrzeżeń ze strony Ministerstwa Komunikacji.

ŻEGLUGA I SPRAWY MORSKIE

RUCH W PORCIE GDAŃSKIM WE WRZEŚNIU 1934 R.

Ruch okrętowy w porcie gdańskim we wrześniu r. b. zwiększył się zarówno w stosunku do miesiąca poprzedniego, jak i do września r. ub. Pojemność okrętów, które do Gdańska zawinęły, jest większa o 27 611 nrt aniżeli w sierpniu r. b., pojemność okrętów, które Gdańsk opuściły, wzrosła w porównaniu z sierpniem o 23 998 nrt. W porównaniu z wrześniem r. ub. ruch okrętowy zwiększył się o 19,3%. Zawinęło do portu gdańskiego we wrześniu 456 okrętów o pojemności 312 881 nrt, opuściło port — 446 okrętów o pojemności 295 021 nrt. Pojemność okrętów, które do Gdańska zawinęły i port ten opuściły w ciągu 9 pierwszych miesięcy r. b., wyniosła 4 632 086 nrt — wobec 3 809 955 nrt w tym samym okresie r. ub., czyli że ruch okrętowy wzrósł o ok. 18%.

Narodowość statków, które odwiedziły we wrześniu port gdański, była następująca:

	Przybyło:		Odeszło:	
	statków	nrt	statków	nrt
Polska	18	14 699	17	12 473
Gdańsk	4	1 657	3	1 436
Dania	86	49 793	85	50 287
Niemcy	159	75 433	151	77 282
Anglia	17	21 152	19	23 040
Estonja	2	1 297	2	546
Finlandja	9	16 556	9	13 295
Francja	7	7 937	7	8 148
Grecja	7	19 430	5	12 864
Holandja	10	4 609	10	4 645
Włochy	3	9 187	1	3 267
Japonja	1	4 260	—	—
Jugosławja	1	3 543	1	3 543
Łotwa	8	5 880	7	4 539
Litwa	2	784	2	784
Norwegja	38	38 253	41	40 091
Szwecja	84	38 411	86	38 781
Razem:	456	312 881	446	295 021

Obrót towarowy wyniósł we wrześniu 575 382 t w porównaniu z 551 184 t w sierpniu r. b. i 468 088 t w analogicznym miesiącu r. ub. Import (62 138 t) uległ poważnemu zmniejszeniu w stosunku do sierpnia r. b. (33%), a w porównaniu do września 1933 r. wzrósł o 5,2%. Eksport (513 244 t) wzrósł również w zestawieniu z miesiącem poprzednim, jak i analogicznym miesiącem r. ub.; w pierwszym wypadku o 10,8%, w drugim — o 20,3%.

Ruch towarowy rozwijał się następująco (w tonnach):

	Przywóz	Wywóz
Produkty pochodzenia roślinnego	5 680	122 884
Produkty pochodzenia zwierzęcego	2 862	380
Produkty pochodzenia mineralnego	40 994	278 219
Tłuszcze, oleje i t. d.	691	32
Artykuły spożywcze, tytoń	1 915	10 110
Chemicalka	3 043	9 187
Skóry i wyroby	60	47
Surowce włókiennicze	714	397
Kauczuk i wyroby	414	8
Drzewo i wyroby	1 769	89 409
Papier i wyroby	1 108	406
Materiały budowlane	61	3
Metale i wyroby	2 352	1 944
Maszyny i aparaty	425	210
Pozostałe towary	50	8
Razem :	62 138	513 244

W imporcie pierwsze miejsce zajmują w dalszym ciągu produkty pochodzenia mineralnego, chociaż przywóz tych artykułów zmniejszył się w porównaniu z miesiącem poprzednim prawie o 40%. W drugim miejscu znalazły się produkty pochodzenia roślinnego, których import w porównaniu z sierpniem uległ tylko bardzo nieznacznemu zmniejszeniu. Trzecie miejsce zajmują chemicalka, których przywóz zwiększył się o 17% w porównaniu z sierpniem. Blisko 2-krotnie zmniejszył się import produktów pochodzenia zwierzęcego. Przywóz metali i wyrobów metalowych zwiększył się o 30%. Poważnemu zmniejszeniu (o 48%) uległ przywóz drzewa i wyrobów. Inne towary nie wykazują specjalnych zmian w porównaniu z miesiącem poprzednim.

Na 17 bander, reprezentowanych we wrześniu w ruchu portowym Gdańska, bandera polska cofnęła się na ósme miejsce za Niemcami, Danją, Norwegją, Szwecją, Anglią, Grecją i Finlandją, wyprzedzając Francję, Włochy, Łotwę i inne.

W eksporcie pierwsze miejsce przypadło produktom pochodzenia mineralnego. Wywóz tej grupy uległ nieznacznemu zmniejszeniu w porównaniu z sierpniem. Drugie miejsce zajmują produkty pochodzenia roślinnego. Wzmógł się przedewszystkiem w miesiącu sprawozdawczym wywóz zboża. Trzecie miejsce zajmuje drzewo, którego eksport utrzymał się na poziomie sierpnia. Przeszło 5-krotnie wzrósł eksport artykułów spożywczych. Poważnemu, bo blisko 2-krotnemu zwiększeniu, uległ wywóz chemikalij, zmniejszył się natomiast o 74% wywóz metali i wyrobów metalowych. Inne grupy utrzymują się na poziomie miesiąca poprzedniego.

Przyjechało do Gdańska we wrześniu 110 osób.

A. R.

RYNEK FRACHTOWY. — Na rynku La Platy notowano stosunkowo duże zainteresowanie tonnażem, przeważnie jednak pod ładunki na dalsze terminy. Ogółem pod zboże zafrachtowano na rynku tym 16 statków o łącznym tonnażu 114 650 t. Z portów górnego biegu rzeki płacono sh 15/6 ÷ 15/9 do Anglii, 3 d mniej do Rotterdamu, o 6 d mniej do Antwerpii na październik i listopad, sh 16/ ÷ 16/3 na grudzień i styczeń, a sh 16/6 na luty/marzec. Z Babia Blanca stawka na październik wynosiła sh 12/6, a na listopad sh 13/6 ÷ 13/7½ do Antwerpii, sh 13/10½ do Rotterdamu, sh 14/4½ do obu portów.

Większość kontraktów z portów północno-amerykańskich dotyczyła ładunków rudy, pod którą tonnaż jest w dalszym ciągu poszukiwany do portów Anglii, zachodnich Włoch oraz Japonii, dokąd płacono sh 13/9 ÷ 14/3. Wobec nadmiernej

podażą tonnażu stawki pod zboże z Montreal zniżkowały i wynosiły do portów Anglii sh 1/6 za qr, 1½ d extra do Birkenhead na październik i listopad.

W sytuacji rynków Dalekiego Wschodu nie notowano szczególniejszych zmian. Największy ruch panował w eksporcie ryżu, pod który frachtowano duże statki z Sajgonu po stawce sh 26/6 na listopad, sh 25/9 na grudzień do portów Francji, a po sh 12/- do wybrzeża Madras przy 4 portach wyładowania. W wywozie soi z Mandżurji ruch był dość ograniczony przy zniżkującej stawce sh 24/- z portu Dalny do Rotterdamu lub Hamburga na listopad.

W wywozie zboża z Australji zawarto niewielką ilość kontraktów, przyczem z portów południowych do morza Śródziemnego, Anglii i Kontynentu płacono sh 27/6, a z zachodnich portów sh 26/6 na listopad i sh 25/6 na grudzień za pszenicę workowaną, o sh 2/6 mniej za pszenicę luzem. Stałe zainteresowanie tonnażem panuje w wywozie rudy z Whyalla do Baltimore po stawce zasadniczej \$ 4.75.

Na rynkach morza Śródziemnego frachtowania były bardzo nieliczne. Z portów południowych Z. S. R. R. frachtowano angielski tonnaż na Daleki Wschód po sh 15/- Szanghaj lub Dalny, sh 15/6 Władywostok, a grecki tonnaż o 6 d mniej. Z Poti lub Mikołajowa szły ładunki rudy do rejonu Boulogne-Rotterdam po sh 10/6 i po tej samej stawce kontraktowano tonnaż pod zboże do rejonu Antwerpja/Hamburg, sh 1/6 extra porty duńskie. Na rynku dunajskim stawki proponowane wynosiły sh 15/- do rejonu Antwerpja/Hamburg, sh 15/6 porty angielskie na listopad.

KRONIKA BIEŻĄCA

PRZEGLĄD USTAW I ROZPORZĄDZEŃ

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW:

Wolny obszar celny w Gdyni — rozp. z dn. 19/X 1934 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 92/1934, poz. 825).

ROZPORZĄDZENIA MINISTRÓW:

Ordynacja podatkowa — rozp. Ministra Skarbu z dn. 19/IX 1934 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 91/1934, poz. 821).

Wykonanie niektórych postanowień ordynacji podatkowej — rozporz. Ministra Skarbu z dn. 24/IX 1934 r., wydane w poroz. z Ministrem Rolnictwa i Ref. Roln. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 91/1934, poz. 822).

Zmiany w rozporządzeniu o ustaleniu punktów granicznych dla wywozu kurzych jaj zagranicę — rozporz. Ministra Rolnictwa i Ref. Roln. z dn. 24/IX 1934, („Dz. Ust. R. P.” Nr. 91/1934, poz. 823).

Włączenie niedokrwiłości zakaźnej koni do chorób, podlegających obowiązkowi zgłaszania, i zwalczanie tej choroby — rozporz. Ministra Rolnictwa i Ref. Roln. z dn. 28/IX 1934 r., wydane w poroz. z Ministrem Skarbu („Dz. Ust. R. P.” Nr. 91/1934, poz. 824).

Przyjmowanie weksli, płatnych w siedzibie miejscowego urzędu pocztowego, do zaprotestowania — rozporz. Ministra Poczt i Telegrafów z dn. 1/X 1934 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 92/1934, poz. 827).

Zmiany w ordynacji pocztowej — rozporz. Ministra Poczt i Telegrafów z dn. 13/X 1934 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 92/1934, poz. 828).

Zmiany w rozporządzeniu o paczkach żywnościowych — rozporz. Ministra Poczt i Telegrafów z dn. 13/X 1934 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 92/1934, poz. 829).

Uchylenie rozporządzenia o paczkach tytoniowych — rozporz. Ministra Poczt i Telegrafów z dn. 13/X 1934 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 92/1934, poz. 830).

Częściowa zmiana rozporządzenia o patentach żeglarskich — rozporz. Ministra Komunikacji z dn. 3/X 1934 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 92/1934, poz. 831).

Prowadzenie przemysłu kominiarskiego — rozporz. Ministra Przemysłu i Handlu z dn. 12/X 1934 r., wydane w poroz. z Ministrem Spraw Wewnętrznych („Dz. Ust. R. P.” Nr. 92/1934, poz. 832).

Rozporządzenie wykonawcze do taryfy celnej przywózowej — rozporz. Ministra Skarbu z dn. 9/X 1934 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 92/1934, poz. 833).

TERMINY OGÓLNYCH ZEBRAŃ W SPÓŁKACH AKCYJNYCH

8 listopada:

— **Fabr. Obuwia Mechan. „Słoń” dawn. B-cia Kipper, S. A.** — o g. 16 w kanc. Adw. Dr. N. Pinkusa w W-wie, Sienkiewicza 3.

9 listopada:

— **Zakł. Przem. Włók. „C. G. Schön”, S. A.** — o g. 10 w lok. S-ki w Sosnowcu.

12 listopada:

— **T-wo Gór.-Przem. Będzin — Olkusz”, S. A.** — o g. 17¼ w lok. S. A. „Huta Bankowa” w W-wie, Br. Pierackiego 11.

— **„Franko-Polskie T-wo Górnicze”, S. A.** — o g. 17 w lok. S. A. „Huta Bankowa” w W-wie, Br. Pierackiego 11.

14 listopada:

— **„Ostrzeszów” Zakł. Ceram. i Tartaki w Budach, S. A.** — o g. 13 w lok. P. Wł. Stopy w Poznaniu, 3 Maja 3a.

— **„K. Buszczyński i Synowie” Hodowla Nasion, S. A.** — o g. 18 w lokalu S-ki w W-wie, Karowa 20.

15 listopada:

— **„Branka” Fabr. Cukrów, Czekolady i Kakao, S. A.** — o g. 11 w lok. Akc. B-ku Hipot. we Lwowie.

— **Tow. Fabryk Cukru i Rafin. „Żubna i Szreniawa”, S. A.** — o g. 15 w lok. Akc. B-ku Hipot., Filii w Krakowie.

— **„Grodzieckie T-wo Kopalń Węgla i Zakł. Przem.”, S. A.** — o g. 11 w lok. S-ki w Grodźcu.

16 listopada:

— **Cukrownia „Chyble”, S. A.** — o g. 15½ w lok. Akc. B-ku Hipot., Filii w Krakowie, Bracka 1.

— **„Warsz. Tow. Fabryk Cukru”, S. A.** — o g. 15 w lok. S-ki w W-wie, Krak.-Przedm. 7.

17 listopada:

— **„Pleszewskie Młyny Parowe”, S. A.** — o g. 16½ w lok. S-ki w Pleszewie.

— **Cukrownia „Szpanów”, S. A.** — o g. 17 w pałacu J. Radziwiłła w W-wie, Bielańska 14.

— **T-wo Mijaczowskich Odlewni Stali i Zakł. Mechan. „B-cia Bauerertz”, S. A.** — o g. 10 w lok. S-ki w Mijaczowie, gm. Myszków, pow. zawierciańskiego.

SKARBOWOŚĆ I FINANSE

PODATKI I OPŁATY

ROZPORZĄDZENIE WYKONAWCZE DO USTAWY O PODATKU OD NIERUCHOMOŚCI. — W „Dz. Ust. R. P.”

Nr. 76 (poz. 717) został ogłoszony jednolity tekst rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o wymiarze i poborze państwowego podatku od nieruchomości w gminach miejskich oraz od niektórych budynków w gminach wiejskich, w „Dz. Ust. R. P.” Nr. 85 (poz. 771) zaś ogłoszone zostało rozporządzenie Ministra Skarbu z dn. 14/IX 1934 r. w sprawie wykonania powyższego rozporządzenia Prezydenta Rzplitej.

Jeden z ważniejszych przepisów nowego rozporządzenia zawiera brakujące dotąd postanowienia o początku i końcu obowiązku podatkowego.

Dalej, w § 3 rozporządzenie daje, oparte na wyrokach N. T. A., wyjaśnienie co do opodatkowania budynków w gminach wiejskich. Z wyjaśnień tych widać, że w gminach wiejskich budynki, wynajęte za czynszem, bez jednoczesnego wydzierżawienia gruntów, podlegają opodatkowaniu w całości, chociażby za czynszem były wynajęte tylko części budynków.

Budynki, pozostające w związku z produkcją rolną, niewynajęte za czynszem, lecz użytkowane przez właścicieli w części na cele zarobkowe (np. w części budynku właściciel prowadzi przedsiębiorstwo handlowe), podlegają opodatkowaniu w całości lub są wolne w całości od podatku, zależnie od tego, czy wskutek częściowego użytkowania budynku na cele zarobkowe budynek ten zyskał charakter zarobkowy, czy też winien być uważany za odpowiadający potrzebom gospodarstwa rolnego, prowadzonego przez właściciela, i wobec tego za korzystający ze zwolnienia od podatku.

Za związane z produkcją rolną uważa się tylko takie zabudowania, przeznaczone na zakłady przemysłowe, związane z produkcją rolną i leśną (np. gorzelnie rolnicze, cukrownie, browary, młyny, tartaki, krochmalnie, i t. p.), w których przetwarza się w przeważnej części produkty własnego gospodarstwa rolnego lub leśnego.

Rozporządzenie zawiera szczegółowe przepisy w sprawie ustalania podstawy wymiaru; ważne jest tutaj postanowienie, że w domach, podlegających ustawie o ochronie lokatorów, zasadniczo bierze się za podstawę wymiaru komorne z czerwca 1914 r., jednak gdy w rzeczywistości komorne jest niższe lub wyższe od komornego z czerwca 1914 r., przyjęte należy za podstawę to rzeczywiste komorne. W domach, niepodlegających ustawie o ochronie lokatorów, jeżeli najemcy, oprócz czynszu dzierżawnego, określonego w pewnej kwocie, zobowiązali się z tytułu najmu nieruchomości lub jej części także do innych świadczeń na rzecz właściciela nieruchomości, jednorazowych lub powtarzających się, w gotówce, w naturze, pracy czy też w innej formie, to przy ustalaniu podstawy wymiaru podatku należy wartość powyższych świadczeń, obliczoną w stosunku rocznym, doliczyć do czynszu dzierżawnego. Natomiast jeżeli nieruchomość lub jej część wynajęta została z umebłowaniem, opałem, światłem i t. p. świadczeniami ze strony jej właściciela — należy wartość tego rodzaju świadczeń potrącić od umownego komornego, jeżeli ono obejmuje również wynagrodzenie za te świadczenia.

Niewynajęcie nieruchomości lub jej części, nieużytkowanie, jak również niezapłacenie czynszów przez najemców nie uzasadnia obniżenia podstawy wymiaru podatku.

S.

USTALENIE TERMINÓW PŁATNOŚCI PODATKÓW. — Rozporządzenie wykonawcze do ostatnio wydanej ordynacji podatkowej ustaliło nowe terminy płatności podatków, obowiązujące od dn. 1/I 1935 r., jak następuje:

<i>P o d a t e k</i>	<i>Termin płatności</i>
a) gruntowy	I rata — do dn. 30/IV II " — " " 30/XI
b) od nieruchomości w gminach miejskich oraz od niektórych budynków w gminach wiejskich	I rata — do dn. 30/IV II " — " " 31/VII III " — " " 31/X IV " — " " 31/I
c) od lokali	następnego roku
d) od placów budowlanych	
e) przemysłowy od obrotu	do dn. 31/V
	Zaliczki:
	za I kwart. — do dn. 15/VI
	" II " — " " 15/VIII
	" III " — " " 15/X
	" IV " — " " 15/II
	następnego roku
f) dochodowy (dział I — od dochodów fundowanych)	do dn. 15/IX
	Przedpłata:
	¹ / ₂ kwoty, przypadającej od zeznanego dochodu ¹⁾ :
	a) osoby fizyczne — do dn. 1/III
	b) " prawne — " " 1/VI
g) dochodowy od uposażeń (dział II) z tytułu kumulacji uposażeń	I rata — do dn. 15/IV II " — " " 15/VI III " — " " 15/IX IV " — " " 15/XII
h) dochodowy od uposażeń służbowych, emerytur i wynagrodzeń za najemną pracę (dział II)	w terminie 7 dni po upływie miesiąca kalendarzowego, w którym nastąpiła wypłata przez służbowodawcę
i) nadzwyczajny od niektórych zajęć zawodowych	w terminach płatności podatku dochodowego (dział I), t. j. do dn. 1/III i 15/IX
j) wojskowy, pobierany w formie dodatku do podatku dochodowego	

UPROSZCZONA KSIĘGOWOŚĆ. — Ordynacja podatkowa usankcjonowała pojęcie uproszczonych ksiąg handlowych i gospodarczych, nadając im nadto przywilej równości z księgami prawidłowymi przy wymiarze podatków.

Pojęcie uproszczonych ksiąg pojawiło się po raz pierwszy z inicjatywą Izby Przemysłowo-Handlowej w Warszawie w noweli do ustawy o państwowym podatku przemysłowym z dn. 19/XII 1931 r., która upoważniła Ministra Skarbu do ustalenia — w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu i po wysłuchaniu opinii samorządu gospodarczego — kategorii lub rodzajów mniejszych przedsiębiorstw oraz zasad uproszczonej księgowości, posiadającej moc dowodową, i której prowadzenie uzasadniałoby ulgi w podatku przemysłowym.

Na mocy tego upoważnienia ogłoszone zostało rozporządzenie z dn. 13/IV 1932 r. w sprawie prowadzenia, badania i oceny ksiąg handlowych dla celów państwowego podatku przemysłowego, w którym określone zostały przedsiębiorstwa, mogące prowadzić księgi według zasad uproszczonych, oraz zasady uproszczonej księgowości.

W związku z ordynacją podatkową rozporządzenie z 1932 r. utraciło moc prawną, na to zaś miejsce — na podstawie art. 87 ordynacji — wchodzi w życie nowe przepisy, dotyczące uproszczonych ksiąg. Przepisy te zawiera rozporządzenie Ministra Skarbu z dn. 19/IX 1934 r. w celu wykonania ordynacji podatkowej.

Rozporządzenie przewiduje prowadzenie ksiąg uproszczonych przez przedsiębiorstwa handlowe i przemysłowe, niepodlegające

¹⁾ Osoby, obowiązane do składania zeznań o dochodzie, które w terminie, wyznaczonym na przedpłacie, zeznań tych nie złożą, powinny w tym terminie uiścić $\frac{1}{2}$ podatku, wymierzonego za poprzedni rok podatkowy.

przymusowi prowadzenia księgowości z mocy Kodeksu Handlowego, gospodarstwa rolne, właściciele nieruchomości budynkowych i przez wolne zajęcia zawodowe (adwokaci, lekarze, architekci i t. d.). Przepis, dotyczący 2 ostatnich kategorii podatników, stanowi innowację, która zwiększy liczbę osób, korzystających z formalnych uprawnień w postępowaniu wymiarowym.

Normy rozporządzenia, dotyczące ksiąg handlowych, prowadzonych przez przedsiębiorstwa handlowe i przemysłowe, opierają się w dużej mierze na zasadach rozporządzenia z 1932 r. tak co do rodzaju ksiąg, jak i sposobu ich prowadzenia, tudzież poświadczania. Różnica tkwi w rozszerzeniu materiału, ulegającego księgowaniu. Według uchylonego rozporządzenia, wydanego w zakresie podatku przemysłowego, istotny był materiał, niezbędny dla ustalenia obrotu podatkowego, a więc księgowanie np. kapitału i rachunków wynikowych stawało się w tym stanie nieistotne. Natomiast w myśl nowych przepisów istnieje obowiązek ujawniania w księgach wszystkich operacji z podziałem na odpowiednie konta, nie wyłączając wynikowych.

Księgowość uproszczona właścicieli nieruchomości budynkowych nie różni się od zasad, przewidzianych dla przedsiębiorstw przemysłowych i handlowych.

Właściciele i użytkownicy gospodarstw wiejskich obok systemu podwójnego księgowości, rozpowszechnionego wśród sfer kupieckich i przemysłowych, stosują dość licznie — zwłaszcza w województwach zachodnich — system pojedynczy. Dlatego nowe rozporządzenie zawiera wytyczne przy prowadzeniu ksiąg tak jednym, jak i drugim systemem. Specjalnie potraktowane zostały drobne gospodarstwa rolne o obszarze do 60 ha, dla których przewidziane zostały większe uproszczenia.

Prócz przepisów o prowadzeniu ksiąg, o sposobie zapisów i ich udowadnianiu oraz o oszacowaniu do inwentarzy przedmiotów majątkowych, rozporządzenie uwzględniło wzory zestawień, dołączanych przez płatników do zeznań, oraz obliczenia dochodu podatkowego. Wzory te ilustrują poglądom wymagania władz wymiarowych i przyczynią się, niewątpliwie, do usunięcia możliwych na tem tle nieporozumień.

Omawiane rozporządzenie w części, dotyczącej uproszczonej księgowości, stwarza szczegółowe wytyczne przy prowadzeniu ksiąg mniejszych przedsiębiorstw oraz gospodarstw wiejskich, tudzież nieruchomości budynkowych i wolnych zawodów, nie zawiera jednak zbyt sztywnych i krępujących norm, które utrudniałyby prowadzenie tych ksiąg. Przeciwnie — przez jasne sprecyzowanie wymogów, stawianych księgom, ułatwia ich prowadzenie i udostępnia szerszym warstwom podatników korzystanie z przywileju, który nie zawsze był dla nich dostępny. Łącznie zaś z polityką Ministerstwa Skarbu, które zleca, aby przy badaniu ksiąg zwracano uwagę przede wszystkim na ich stronę materialną, t. j. na rzetelność ksiąg, a pomijano nieistotne braki formalne, co jest szczególnie niezbędne przy księgach uproszczonych — przepisy rozporządzenia o księgach uproszczonych mogą przyczynić się do prawidłowej polityki wymiarowej.

T. K.

KREDYT

ULGI PRZY SPŁACIE NALEŻNOŚCI FUNDUSZU OBROTOWEGO REFORMY ROLNEJ — patrz str. 1307.

FINANSE SAMORZĄDOWE

ROZPORZĄDZENIE PREZYDENTA RZPLITEJ O PRAWIE GOSPODARKI I FINANSÓW ZWIĄZKÓW SAMORZĄDOWYCH. — W najbliższym czasie ukaże się w „Dzienniku Ustaw R. P.” pod powyższym tytułem rozporządzenie Prezydenta Rzplitej, którego wykonanie winno przyczynić się do uzdrowienia gospodarki komunalnej. Postanowienia rozporządzenia dotyczą szeregu zagadnień, m. in. regulują kapitalne sprawy oszczędności i oddłużenia.

W tej ostatniej dziedzinie rozporządzenie wprowadza normy oddłużeniowe powszechne, odnoszące się do wszystkich związków samorządowych z mocy prawa, bądź też na wniosek zainteresowanego związku.

Tak więc, z mocy rozporządzenia spłata długów hipotecznych związków samorządowych, wyższy zobowiązania wobec instytucji kredytowych, odroczone została do dn. 1/I 1938 r., a oprocentowanie ich obniżone do 5% w stosunku rocznym. Równocześnie odsetki od należności pieniężnych, których dochodzenie

i egzekucja podpada pod przepisy rozporządzenia Prezydenta Rzplitej z dn. 27/X 1932 r. o dochodzeniu roszczeń pieniężnych i egzekucji należności pieniężnych, opartych na tytułach prywatno-prawnych, przypadających od związków komunalnych (t. zn. wyższy należności Skarbu Państwa oraz instytucji prawa publicznego, należności, zabezpieczonych umownym prawem zastawu lub hipoteką, oraz należności z tytułu pożyczek, udzielonych przez banki państwowe i akcyjne) — obniżone zostały do 5% w stosunku rocznym.

Spłata długów związków samorządowych, powstałych z tytułu kredytów, udzielonych tym związkom przez komunalne kasy oszczędności z lokat wszelkich instytucji publicznych, odroczone została do dn. 1/I 1938 r., a oprocentowanie obniżone do 5% w stosunku rocznym. Instytucje, z których lokat komunalne kasy oszczędności udzielały kredytów samorządom, przejmą te wierzytelności kas, zwalniając je równocześnie z obliża. Ponadto pożyczki związków samorządowych, udzielone im przez komunalne kasy oszczędności, będą spłacone obligacjami, wypuszczonymi przez banki komunalne, bądź obligacjami, wypuszczonymi przez związki samorządowe. W pierwszym wypadku banki komunalne przyjmą wierzytelności k. k. o. z tytułu pożyczek, podlegających konwersji. Obligacje, emitowane w związku z konwersją zobowiązań samorządu wobec k. k. o., będą poręczone przez Skarb Państwa.

Omawiane postanowienia, regulujące zobowiązania związków samorządowych wobec k. k. o., poza ulgą dla związków samorządowych, spowodują upłynnienie komunalnych kas oszczędności.

Niezależnie od powyższego na jednostronny wniosek zainteresowanego samorządu pożyczki krótkoterminowe, udzielone przez B. G. K. przed dn. 30/IV 1934 r., skonwertowane będą na pożyczki długoterminowe, których oprocentowanie nominalne nie przekroczy 5%. Podobnie, zaległe raty, odsetki, prowizje, koszty i inne należności uboczne z tytułu pożyczek krótkoterminowych i długoterminowych, udzielonych przez B. G. K. i banki komunalne — podlegną konwersji na wniosek zainteresowanego samorządu na takie pożyczki długoterminowe. Odsetki za zwłokę za czas od dn. 1/I 1932 r. ulegną umorzeniu.

Wreszcie, rozporządzenie upoważnia Ministra Skarbu do udzielania ulg oraz do częściowego lub całkowitego umarzania na wniosek Centralnej Komisji Oszczędnościowo-Oddłużeniowej należności Skarbu Państwa z tytułu pożyczek, udzielanych z funduszy skarbowych związkom samorządowym. Podobnie, Minister Opieki Społecznej w porozumieniu z Ministrem Skarbu upoważniony został do udzielania na wniosek tejże Komisji ulg w spłacie oraz do częściowego lub całkowitego umarzania należności instytucji ubezpieczeń społecznych od związków samorządowych.

O ile realizacja przewidzianych powyżej ulg, przy zastosowaniu maksymalnych oszczędności, nie będzie dostateczna dla przywrócenia równowagi budżetowej związku dłużniczego, wówczas rozporządzenie przewiduje możliwość dalszego odciążenia związków samorządowych w drodze specjalnie przewidzianego postępowania przed komisjami oszczędnościowo-oddłużeniowymi i Urzędem Rozjemczym.

Komisje oszczędnościowo-oddłużeniowe dla samorządu powołane zostają przy urzędach wojewódzkich — z wyjątkiem Urzędu Śląskiego. Poza to zostaje powołana Centralna Komisja Oszczędnościowo-Oddłużeniowa dla Samorządu przy Prezesie Rady Ministrów i Urząd Rozjemczy do Spraw Kredytowych Samorządu Terytorjalnego z siedzibą w Warszawie.

Zadaniem wojewódzkich komisji oszczędnościowo-oddłużeniowych w zakresie akcji oszczędnościowej jest składanie władzy nadzorczej i Centralnej Komisji wniosków co do obniżenia kosztów administracji ogólnej, działów specjalnych, oraz kosztów administracji wszelkich urzędów, zakładów i przedsiębiorstw związku samorządowego, a ponadto wniosków co do

zracjonalizowania metod pracy w poszczególnych działach samorządu terytorjalnego. W zakresie akcji oddłużeniowej komisje ustalają plan oddłużenia poszczególnych związków oraz uzgadniają te plany z wierzycielami oraz dłużnikami związków samorządowych.

W skład Centralnej Komisji wchodzi: Przewodniczący i Zastępca Przewodniczącego, powołani przez Prezesa Rady Ministrów, przedstawiciele zainteresowanych Ministrów, oraz członkowie, powoływani przez Ministra Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Min. Skarbu i Przemysłu i Handlu na wniosek Przewodniczącego Centralnej Komisji. Komisja Centralna powołana jest celem instruowania komisji wojewódzkich, składania Prezesowi Rady Ministrów wniosków w sprawach zmniejszenia wydatków samorządowych i t. p., ustalania, rozpatrywania, uzgadniania ze stronami i zatwierdzania planów oddłużenia.

Plan oddłużenia może przewidywać:

1) całkowite lub częściowe umorzenie zaległych odsetek, obniżenie umownej stopy oprocentowania nie niżej jednak 4% w stosunku rocznym; w przypadkach szczególnych, uzasadnionych wyjątkową sytuacją finansową związku samorządowego — poważniejsze obniżenie umownej stopy oprocentowania, nie niżej jednak 3% w stosunku rocznym, oraz zawieszenie płatności odsetek na okres do lat 3, z wyjątkiem oprocentowania i płatności odsetek z tytułu samorządowych pożyczek emisyjnych; obniżenie oprocentowania wierzytelności, zabezpieczających wypuszczone przez Bank Gospodarstwa Krajowego i banki komunalne papiery procentowe, nie może być przewidziane na okres dłuższy niż lat 5;

2) rozłożenie spłaty kapitału na raty: wierzytelności krótkoterminowych nie dłużej niż na lat 10, długoterminowych — nie dłużej niż na lat 50, oraz zawieszenie spłaty kapitału wierzytelności nie dłużej jednak niż na lat 5;

3) w przypadkach szczególnych, uzasadnionych wyjątkową sytuacją finansową związku samorządowego — zmniejszenie kapitału wierzytelności, z wyjątkiem wierzytelności instytucji kredytowych, wierzytelności, zabezpieczonych hipotecznie, wierzytelności z tytułu samorządowych pożyczek emisyjnych oraz wierzytelności zagranicznych.

Plan oddłużenia obejmować może wszelkie zobowiązania finansowe związków samorządowych, zobowiązania zakładów i przedsiębiorstw tych związków, chociażby te zakłady i przedsiębiorstwa wyposażone były w osobowość prawa publicznego lub prywatnego, z wyjątkiem zobowiązań wobec Skarbu Państwa, zobowiązań wobec instytucji ubezpieczeń społecznych oraz zobowiązań z tytułu pożyczek, emitowanych przez związki samorządowe na rynku zagranicznym.

Jeżeli w ciągu 3 miesięcy od daty ogłoszenia przez komisję w dzienniku wojewódzkim planu oddłużenia związku samorządowego strony interesowane nie wniosą sprzeciwu, komisja stwierdzi, że plan oddłużenia jest prawomocny i stanowi układ, obowiązujący strony, jak układ sądowy postępowania układowego. W wypadku zgłoszenia sprzeciwu — plan oddłużenia wymaga zatwierdzenia przez Centralną Komisję, która nie zatwierdzi go tylko wówczas, jeśli wierzyciele sprzeciwiający się reprezentują więcej niż 1/4 ogólnej sumy wierzytelności. Od postanowienia Centralnej Komisji niema żadnego środka prawnego.

W wypadkach, w których Centralna Komisja nie będzie mogła zatwierdzić planu oddłużenia, ani też po wprowadzeniu poprawek uzgodnić go z wierzycielami, plan ten Centralna Komisja skieruje do Urzędu Rozjemczego, który w sposób ostateczny ustali ulgi w spłacie zobowiązań i ew. redukcję sumy dłużnej w tym zakresie, w jakim to ustalać może plan oddłużenia. Orzeczenia Urzędu Rozjemczego są ostateczne i stanowią tytuł egzekucyjny.

Postępowaniem oddłużeniowym objęte będą zobowiązania finansowe związków samorządowych, zakładów i przedsiębiorstw, powstałe przed dniem 1/VII 1932 r., oraz zobowiązania wobec

B. G. K., banków komunalnych i k. k. o., powstałe przed dniem 1/IV 1934 r., jak również zobowiązania z okresu późniejszego, o ile wynikły one z konwersji zobowiązań, zaciągniętych przed wymienionym wyżej terminem.

Poza sprawami oddłużenia i oszczędności omawiane rozporządzenie reguluje szereg innych spraw, z których poniżej podamy najważniejsze: przedewszystkiem zniesiony zostaje z dniem 1/IV 1935 r. podatek od towarów, przywożonych drogami żelaznymi i wodnymi. Podatek ten pobierany jest przez 66 miast, położonych w województwach: centralnych, wschodnich i południowych. W latach ostatnich przynosił on tym miastom ok. 2 6 miljn. rocznie. Niewątpliwie, podatek ten w dzisiejszej formie był przeżytkiem; przyczyniał się m. in. do zwiększania przewozów towarowych wozami konnymi i motorowymi kosztem przewozów kolejowych. Stąd też powstał problem rozszerzenia podatku na towary, przywożone wszystkimi kategorjami lokomocji bądź jego likwidacji. Zgodnie z życzeniami P. K. P. i całego życia gospodarczego podatek ten zostaje zniesiony. Równocześnie w celu wyrównania uszczerbku w budżetach miast, które ten podatek pobierały, rozporządzenie przewiduje przekazanie Komunalnemu Funduszowi Pożyczkowo-Zapomogowemu niektórych zaległych dodatków komunalnych w celu podziału tych sum między dotknięte uchYLENIEM podatku miasta.

Niezależnie od powyższego rozporządzenie uchyla opłaty związków samorządowych na rzecz Funduszu Pracy, wynoszące dla miast 1%, a dla związków powiatowych — 5% ich budżetów zwyczajnych. Opłaty z tego tytułu wynosiły ok. 2 6 miljn. rocznie. Uchylenie tych opłat nie oznacza w żadnym wypadku zmniejszenia udziału samorządu w akcji pomocy dla bezrobotnych; pozwoli mu jedynie na zracjonalizowanie i rozszerzenie własnej działalności w tym zakresie.

W dalszym ciągu rozporządzenie zawiera postanowienia, zmieniające do usprawnienia wymiaru i poboru danin komunalnych, a w szczególności do tego, aby płatnik już na początku roku budżetowego był jednorazowo powiadomiony, jakie w ciągu roku i w jakich terminach daniny komunalne będzie uiszczał.

Poza sprawami podatkowymi rozporządzenie zawiera postanowienia, dotyczące obowiązkowego zakresu działalności związków samorządowych oraz rozgraniczenia zadań między związkami samorządowymi oraz gromadami wiejskimi. Mianowicie, Rada Ministrów upoważniona została do określenia udziału związków samorządowych oraz gromad wiejskich w wykonywaniu zadań, do których związki i gromady na podstawie przepisów prawnych są obowiązane, jak również do zawieszania na określony przez Radę Ministrów czas obowiązku wykonywania niektórych z tych zadań i to bądź na całym obszarze Państwa, bądź też na niektórych częściach tego obszaru.

Wreszcie rozporządzenie reguluje rozrachunek między Skarbem Państwa i związkami samorządowymi, postanawiając, że wzajemne salda należności Skarbu Państwa i związków samorządowych będą przekazane Komunalnemu Funduszowi Pożyczkowo-Zapomogowemu. Od postanowienia powyższego wyjęta została gmina m. st. Warszawy.

RYNEK DEWIZ I PAPIEROW PROCENTOWYCH

GIĘŁDA WARSZAWSKA

za okres od 15 do 20 października 1934 r.

Mocna tendencja, jaka panowała w okresie sprawozdawczym na rynku dewiz, spowodowała wzrost kursów niemal wszystkich walut. Na podkreślenie przedewszystkiem w ogólnej charakterystyce rynku zasługuje zwykły ruch funta szterlinga, który po osiągnięciu rekordowo niskiego poziomu (£ 1 = 25'71) w tygodniu, poprzedzającym sprawozdawczy — zamknął okres zyskiem 2 036 na £ 1. Trudno w chwili obecnej jest stwierdzić, czy poprawa kursu jest stała czy też chwilowa; wiązać ją natomiast można z momentami natury technicznej, t. zn. ze

wzrostem zapotrzebowania na tę walutę. Nie jest również wykluczone, że dodatni wpływ na kształtowanie się kursu funta wywarły pogłoski o możliwości — jakoby — przystąpienia Chin do „bloku szterlingowego”; może tu również odgrywać rolę uspokojenie polityczne, jakie nastąpiło po ostatnich wypadkach. Dolar w dalszym ciągu zwyknie — o $\text{zł } 0'00\frac{1}{8}$ i $\text{zł } 0'01\frac{3}{8}$ (teleg.) na \$ 1. Poza walutami: czechosłowacką i duńską, które zamknęły okres sprawozdawczy na zero, florenami holenderskimi i guldenami gdańskimi, które zniżkowały (pierwsze o $\text{zł } 0'05$, drugie o $\text{zł } 0'03$ na 100 jednostek) — reszta walut wykazała następujący zysk (w zł na 100 jednostek walutowych): franki francuskie 0'01, franki szwajcarskie 0'06, belgi 0'05, marki niemieckie 0'15, liry włoskie 0'01, korony szwedzkie 1'90 oraz korony norweskie 1 15.

W ostatnim dniu okresu sprawozdawczego płacono za banknoty dolarowe w obrotach pozagiełdowych po $\text{zł } 5'24$ za \$ 1 (wobec $\text{zł } 5'21\frac{1}{2} \div 5'25$ za \$ 1 w okresie poprzedzającym).

		Kurs najwyższy	Kurs najniższy	Ostatni kurs w tygodni
Dolary St. Zjedn.	\$ 1	5'24 $\frac{1}{8}$	5'24 $\frac{1}{8}$	5'24 $\frac{1}{8}$
" " " telegr.	\$ 1	5'27	5'23 $\frac{3}{8}$	5'27
Funty szterlingi	£ 1	26'20	25'79	26'20
Franki francuskie	100 fr.	34'90 $\frac{1}{2}$	34'89 $\frac{1}{2}$	34'90 $\frac{1}{2}$
Franki szwajcarskie	100 fr.	172'73	172'63	172'70
Belgi	100 blg.	123'65	123'60	123'65
Marki niemieckie	100 RM	213'50	213'30	213'35
Korony czechosłowackie	100 kor.	22'10	22'10	22'10
Liry włoskie	100 lir.	45'36	45'33	45'35
Floreny holenderskie	100 fl.	358'80	358'60	358'70
Guldeny gdańskie	100 guld.	172'75	172'72	172'72
Korony szwedzkie	100 kor.	135'10	133'00	135'10
Korony duńskie	100 kor.	115'30	115'00	115'30
Korony norweskie	100 kor.	130'75	130'30	130'75

Na rynku papierów lokacyjnych państwowych — pożyczki złotowe były poszukiwane i nabywane dla celów lokacyjnych, gdy pożyczki dolarowe znajdowały nabywców ze względów spekulacyjnych. W grupie pożyczek premjowych — gros tranzakcyj zawarto 3% Poż. Budowlaną po kursie o $\text{zł } 0'25$ wyższym i 4% Poż. Dolarową, która zwykowała o $\text{zł } 0'50$. 4% Poż. Inwestycyjna — po odbytem ciągnięciu — była w zaofiarowaniu, tracąc $\text{zł } 0'50$, a w serjach zyskując $\text{zł } 0'90$. W grupie pozostałych pożyczek — 5% Poż. Konwersyjna utrzymała ostatni kurs, ta sama kolejowa zyskała 1'00% nominalu; pożyczki dolarowe, a mianowicie: 6%-owa i 7%-owa, zwykowały poważniej: pierwsza — o 1'38% nom., druga — o 2'25% nom.

Na rynku papierów lokacyjnych prywatnych najczęściej tranzakcyj zawierano 4 $\frac{1}{2}$ %-owemi L. Z. Tow. Kred. Ziemskiego, które zniżkowały o 1'38% nom. Z listów zastawnych towarzystw miejskich — zwykowały: 4 $\frac{1}{2}$ %-owe i 5%-owe (skontwertowane) m. Warszawy; pierwsze — o 0'62% nom., drugie — o 0'75% nom.; 5% owe listy zwyknie nie zmieniły poziomu notowań. Znikome tranzakcje zawierano obligacjami m. Warszawy.

	Wartość nominalna (waluta)	Kurs naj-wyższy	Kurs naj-niższy	Ostatni kurs w tygodni
Papiery państwowe				
3% Pożyczka Budowlana	zł w zł. 50	48'00	47'85	48'00
4% " Dolarowa	\$ ¹⁾	54'50	53'75	54'50
4% " Inwestycyjna	zł w zł. 100	118'50	117'50	117'75
4% " " serje	zł w zł. 100	121'90	121'50	121'90
w % % nominalu				
5% " Konwersyjna	zł	68'50	67'75	67'80
5% " Konwers. Kol.	zł	64'25	63'00	64'25
6% " Dolarowa	\$	74'88	74'13	74'88
-74'75				
7 $\frac{1}{2}$ " Stabilizacyjna ²⁾	\$ ³⁾	79'75	77'50	-79'38
-79'25 ⁴⁾ -78'38 ⁴⁾ -79'75				

Listy zastawne i obligacje banków				
7% L. Z. Państ. Banku Roln.	zł w zł. 1927	83'25	83'25	83'25
8% " " " "	zł w zł. 1927	94'00	94'00	94'00
7% " Banku Gosp. Kraj.	zł w zł. 1927	83'25	83'25	83'25
8% " " " "	zł w zł. 1924	94'00	94'00	94'00

7% Obl. Kom. B-ku Gosp. Kraj.	zł w zł. 1927	83'25	83'25	83'25
8% " " " "	zł w zł. 1924	94'00	94'00	94'00
8% " Bud. " " "	zł w zł. 1927	93'00	93'00	93'00

Listy zastawne i obligacje towarzystw kredytowych

8% L. Z. T-wa Kred. Przemysłu Polskiego ¹⁾	£	77'00	76'50	77'00
4% L. Z. Tow. Kred. Ziemsk.	zł			47'25
4 $\frac{1}{2}$ % " " " " "	zł	55'50	54'50	55'00
-54'75				
7% " " " " "	\$ w zł.	51'00	49'75	51'00
4 $\frac{1}{2}$ % " " " " m. Warszawy	zł	68'25	68'00	68'00
-68'25				
5% " " " " "	zł	73'00	72'25	72'25
5% " " " " " z 1933 r.	zł	64'25	62'88	63'75
-64'00				
5% " " " " " Częstochowy z 1933 r.		54'00	53'75	54'00
-53'75				
5% " " " " " Kalisza	zł			57'50
5% " " " " " z 1933 r.	zł			51'50
5% " " " " " Kielc z 1933 r.	zł			49'00
5% " " " " " Łodzi z 1933 r.	zł	55'00	54'75	55'00
5% " " " " " Piotrkowa z 1933 r.	zł	51'50	51'13	51'13

Obligacje miast

V 4 $\frac{1}{2}$ % Poż. Konw. m. Warsz.	zł			47'25
VII 5 $\frac{1}{2}$ % Poż. Konw. m. Warszawy	zł			56'00
VI 6% Poż. Konw. m. Warszawy	zł			62'50
VIII i IX 6% Poż. Konw. m. Warszawy	zł			61'25
-61'50				

ZŁOTY ZAGRANICA

1934	New York ²⁾	Londyn ³⁾	Paryż ²⁾	
15/X	19'10	25'75	—	
16/ "	19'08	25'81	—	
17/ "	19'11	25'87	—	
18/ "	19'09	25'93	—	
19/ "	19'05	26'06	—	
20/ "	"	26'25	—	
1934	Zurych ²⁾	Berlin ²⁾	Praga ²⁾	
15/X	57'95	48'95 ÷ 49'05	452'75	
16/ "	"	47'00 ÷ 47'10	"	
17/ "	57'92 $\frac{1}{2}$	"	452'25	
18/ "	"	46'97 ÷ 47'07	452'50	
19/ "	"	"	"	
20/ "	57'90	"	"	
1934	Kopenhaga ²⁾	Sztokholm ²⁾	Oslo ²⁾	Gdańsk ³⁾
15/X	87'65	76'00	78'25	57'84 ÷ 57'96
16/ "	87'50	"	"	57'83 ÷ 57'94
17/ "	87'20	"	"	57'84 ÷ 57'96
18/ "	"	"	"	"
19/ "	86'75	75'50	78'00	"
20/ "	"	"	77'50	"

POŻYCZKI POLSKIE NA GIEŁDACH ZAGRANICZNYCH⁴⁾

	1 ÷ 6/X	8/ ÷ 13/X	15 ÷ 20/X
(maksimum—minimum—ultimo; w nawiasach obroty)			
New York			
6% dolarowa 1920	74 $\frac{1}{2}$ —74—74 $\frac{1}{2}$ (10 000)	74 $\frac{1}{2}$ —72 $\frac{1}{2}$ —72 $\frac{1}{2}$ (10 000)	76 $\frac{1}{2}$ —73—76 (53 000)
8% Dillon 1925	86 $\frac{1}{2}$ —86—86 $\frac{1}{2}$ (59 000)	86 $\frac{1}{8}$ —85 $\frac{1}{2}$ —86 $\frac{1}{2}$ (67 000)	88—86 $\frac{1}{2}$ —87 $\frac{1}{8}$ (48 000)
7% stabilizac. 1927	133—129 $\frac{1}{8}$ —132 $\frac{3}{4}$ (105 000)	132 $\frac{1}{4}$ —130 $\frac{1}{8}$ —131 (69 000)	133 $\frac{3}{4}$ —130 $\frac{1}{4}$ —132 $\frac{1}{2}$ (303 000)
7% Warszawy 1928	66 $\frac{1}{2}$ —64 $\frac{1}{2}$ —66 $\frac{1}{2}$ (33 000)	66—63—65 (15 000)	66 $\frac{3}{8}$ —65 $\frac{1}{4}$ —65 $\frac{3}{8}$ (25 000)

¹⁾ § 5 = $\text{zł } 44'57$.

²⁾ Z wyłączeniem tranzacji francuskich.

³⁾ § 1 = 5'183 fr. szwajc. = Hfl. 2'488.

⁴⁾ Dotyczy drobnych odcinków.

¹⁾ Gwarantowane przez Skarb Państwa.

²⁾ Za $\text{zł } 100$.

³⁾ Za £ 1.

⁴⁾ Kursy — w % -ch nominalu; obroty — w jednostkach walutowych danego kraju.

7% włoska	1928	70-67-69 (33 000)	69-68 $\frac{1}{8}$ -68 $\frac{1}{2}$ (22 000)	69-68-68 $\frac{1}{8}$ (26 000)	
London	7% stabilizac.	1927	90.67-89.92- 89.92	90.75-89.25 — 90.75	90.75-89.25- 90.75
Zurych	7% stabilizac.	1927	77.00-74.50 — 75.50	76.00-75.25 76.00	—
Paryż	7% stabilizac.	1927	75.43-75.23	75.23-75.03	73.30-72.12
Medjolan	7% włoska	1924	102.70-102.10- 102.60 (1 075)	103.05-102.70 — 103.00 (1 275)	103.30-102.90- 103.20 (375)

Z POCZTOWEJ KASY OSZCZĘDNOŚCI

OPŁATY MANIPULACYJNE W OBROTCIE CZEKOWYM. — Wprowadzona z dniem 1/IX r. b. zmiana opłat manipulacyjnych w obrocie czekowym P. K. O. dotyczy 3 rodzajów operacji: 1) wpłat na konta czekowe blankietami nadawczymi, 2) wypłat przekazami i 3) wypłat czekami kasowemi. Czwarty rodzaj operacji w obrocie czekowym, mianowicie, przelewy bezgotówkowe tak w poprzedniej taryfie, jak i w nowej są bezpłatne.

W grupie pierwszej zmiana opłat od wpłat na konta czekowe blankietami nadawczymi polega przede wszystkim na tem, że opłaty ponoszą nie właściciele kont czekowych, lecz osoby wpłacające. Do września r. b. opłaty manipulacyjne od wpłat potrącały się z salda właściciela konta czekowego, natomiast przy obecnym systemie opłaty pobierane są od wpłacających przy skutecznieniu wpłaty. Jeżeli chodzi o wysokość stawek opłat, to w nowym systemie stawki od wpłat wahają się w zależności od wysokości wpłaty i wynoszą $\text{gr } 10 \div 250$, natomiast przed wprowadzeniem zmian stawki te, rozpoczynając się od $\text{gr } 5$, wznosiły się progresywnie w zależności od wysokości kwoty wpłacanej, mogły zatem wynieść i kilkadziesiąt złotych. Z porównania nowych stawek z poprzednimi widzimy, że początkowa skala nowych stawek jest wyższa, natomiast od wpłat większych jest niższa. Zmiana w tym kierunku w nowej taryfie jest słuszna z tego względu, że koszty manipulacyjne są takie same przy wpłatach kwot mniejszych jak i większych. Jeśli chodzi natomiast o zasadniczą zmianę w tej grupie, a mianowicie o przerzucenie opłat z właścicieli kont czekowych na wpłacających, to niewątpliwie decydującym momentem była słuszna zasada, że tylko zleceniodawca, a więc w danym wypadku wpłacający, powinien ponosić koszty tych zleceń.

W drugiej grupie opłat, mianowicie od wypłat przekazami, opłaty były i są pobierane nadal od właścicieli kont czekowych. Stawki od przekazów do $\text{zł } 50$ w nowej taryfie wynoszą $\text{gr } 20$, natomiast poprzednio wahały się od $\text{gr } 10$ do $\text{gr } 20$. Stawki od przekazów na kwotę $\text{zł } 50 \div 2$ tys. poprzednio wynosiły $\text{gr } 35 \div 305$, natomiast w nowej taryfie wynoszą $\text{gr } 30 \div 200$. Jak widzimy, stawki opłat w tej grupie według nowej taryfy są znacznie korzystniejsze dla właścicieli kont czekowych aniżeli opłaty, pobierane w/g dawnej taryfy.

Przechodząc do omówienia opłat trzeciej grupy, mianowicie opłat od wypłat czekami kasowemi, trzeba stwierdzić, że pierwotna zmiana, wprowadzona w dn. 1/IX r. b., polegała na zastosowaniu takich samych stawek, jak dla przekazów, podczas gdy w/g poprzedniej taryfy pobierano $\text{gr } 5$ od każdej wypłaty czekiem kasowem bez względu na wysokość kwoty. Zmiana zatem w tej grupie stanowiła zbyt duży skok w stosunku do opłat, pobieranych poprzednio. To też władze P.K.O. — po zasięgnięciu opinii u zainteresowanych sfer gospodarczych oraz po zbadaniu sprawy — wydatnie obniżyły z dniem 1/X r. b. stawki opłat od wypłat czekami kasowemi. Opłaty poprzednie zawierały 8 stawek, wahały się od $\text{gr } 20$ do $\text{zł } 3$, podczas gdy nowoprowadzone zostały znacznie uproszczone i zawierają tylko 3 stawki, a mianowicie: przy wypłatach do $\text{zł } 100$ — $\text{gr } 10$, $\text{zł } 100 \div 1$ tys. — $\text{gr } 20$ i powyżej $\text{zł } 1$ tys. — $\text{gr } 50$.

Nowe opłaty, jak widzimy, jeśli chodzi o wysokość stawek nie zawierają zasadniczych zmian w stosunku do poprzednio pobieranych, i niewątpliwie nawet stawki do $\text{gr } 50$ nie pokrywają rzeczywistych kosztów, związanych z daną operacją.

Stawki od wpłat oraz od przekazów mają charakter częściowego zwrotu kosztów manipulacyjnych, związanych z wykonaniem zlecenia. Natomiast opłaty od wypłat czekami kasowemi mogą się, niewątpliwie, przyczynić do skierowania obrotu czekowego na właściwe tory, mianowicie do wyrównywania wzajemnych rozrachunków drogą przelewu z jednego konta na drugie bez użycia gotówki, które to operacje są bezpłatne.

K. R.

DZIAŁALNOŚĆ P. K. O. W OKRESIE 3 KWARTAŁÓW 1934 R. — Operacje bierne P. K. O. kształtowały się w ciągu 3 kwartałów r. b. bardzo dodatnio. Wkłady oszczędnościowe w tym okresie czasu wzrosły przeszło o $\text{zł } 70.2$ miljn. (w 1933 r. w tym samym okresie wzrost wyniósł $\text{zł } 33.5$ miljn.), osiągając na koniec września r. b. sumę $\text{zł } 550.9$ miljn., łącznie zaś z wkładami, pochodzącymi z waloryzacji dawnych wkładów markowych — sumę $\text{zł } 575.0$ miljn. Liczba oszczędzających w P. K. O., wynosząca na ultimo 1933 r. 1 154 656 osób, wzrosła do końca września r. b. do 1 367 559, czyli o 212 903 (w analogicznym okresie 1933 r. wzrost wyniósł 154 984).

Rozwój wkładów w poszczególnych kwartałach r. b. w P. K. O. w zestawieniu z sytuacją w komunalnych kasach oszczędności ujęty jest w poniższym zestawieniu (w miljn. zł):

	31/XII	1 9 3 4:		
	1933	31/III	30/VI	30/IX
Pocztowa Kasa Oszczędn.	506.5	525.9	548.8	575.0
Komunalne kasy oszczędn.	537.5	546.2	556.2	562.7 ¹⁾

Jak z zestawienia tego wynika, wzrost wkładów w P. K. O. w I kwart. wyniósł $\text{zł } 19.4$ miljn., w II — $\text{zł } 22.9$ miljn. i w III — $\text{zł } 26.2$ miljn., w komunalnych zaś kasach oszczędności w I kw. $\text{zł } 8.7$ miljn., w II — $\text{zł } 10.0$ miljn. i w III — $\text{zł } 6.5$ miljn.; tempo więc wzrostu wkładów w P. K. O. jest prawie 3-krotnie większe aniżeli w komunalnych kasach oszczędności. Fakt ten pozostaje, niewątpliwie, w związku z znacznym wzrostem liczby uczestników obrotu oszczędnościowego P. K. O., wielką żywotnością jej organizacji oraz zaufaniem, jakim instytucja ta cieszy się wśród szerokich rzesz społeczeństwa.

Ogólny obrót czekowy P. K. O. wyniósł w okresie pierwszych 3 kwartałów r. b. przeciętnie miesięcznie $\text{zł } 2.252$ miljn., gdy w tym samym okresie 1933 r. tylko $\text{zł } 1.882$ miljn. Z sum tych — na obrót bezgotówkowy przypadało w 1934 r. 74%, w 1933 r. zaś — 73%. Stan wkładów na kontach czekowych w końcu września r. b. wyniósł $\text{zł } 204.3$ miljn. wobec $\text{zł } 185.0$ miljn. w końcu września r. ub. Liczba kont czekowych, wynosząca w końcu września 1933 r. 71 650, wzrosła w ciągu roku o 2 340 do 73 990 kont. Jak z liczb powyższych wynika, również i obrót czekowy P. K. O. wykazuje w roku bieżącym znaczne tempo rozwojowe.

Dalszym działaniem pracy P. K. O., wykazującym poważny rozwój — jest dział ubezpieczeniowy, wynosząca na koniec 1933 r. 75 409 na kwotę $\text{zł } 126.4$ miljn., wzrosła do końca września r. b. o netto 12 419 do 87 028 polis na sumę ubezpieczenia $\text{zł } 141.9$ miljn.

Przechodząc do operacji czynnych, należy podkreślić, że polityka lokacyjna P. K. O. podobno jak w latach ubiegłych tak i w roku bieżącym szła nadal w kierunku zasilania życia gospodarczego kredytem długoterminowym. Portfel papierów wartościowych własnych i funduszu zapasowego w okresie sprawozdawczym wzrósł z kwoty $\text{zł } 480.3$ miljn. do $\text{zł } 579.6$ miljn., czyli o $\text{zł } 99.3$ miljn.

Kredyty bezpośrednie, a mianowicie skup weksli i akceptów, pożyczki wekslowe, pod zastaw papierów wartościowych, które na ultimo 1933 r. figurowały w bilansie kwotą $\text{zł } 22.7$ miljn. — do końca września r. b. wzrosły do $\text{zł } 28.2$ miljn., czyli o $\text{zł } 5.5$ miljn. W sumie kredytów bezpośrednich największą pozycję — $\text{zł } 12.7$ miljn. — stanowią pożyczki pod zastaw papierów wartościowych.

Pogotowie kasowe P. K. O. utrzymywane jest stale na wysokim poziomie i wynosiło w 1934 r. przeciętnie 28% natychmiast płatnych zobowiązań, a więc pozostawało na poziomie roku ubiegłego.

K. R.

¹⁾ Wobec braku danych na koniec września — przyjęto stan z dn. 31/VIII 1934 r. ($\text{zł } 559.9$ miljn.) plus przeciętny wzrost za 8 miesięcy r. b. ($\text{zł } 2.8$ miljn.).

PRZEGLĄD ZAGRANICZNY

KRONIKA ZAGRANICZNA

M. IN. NA PODSTAWIE RAPORTÓW I DONIESIEŃ POLSKICH PLACÓWEK ZAGRANICZNYCH

CZECHOSŁOWACJA

AKCJA ODDŁUŻENIA ROLNICTWA. — Po wywalczeniu monopolu zbożowego przystępują czechosłowaccy agrariusze do realizacji następnego punktu swego programu, t. j. do akcji oddłużenia rolnictwa. Studja nad tą kwestją prowadzone są już oddawna. Pierwszym etapem na tej drodze było odroczenie egzekucji przeciw rolnikom. Obecnie ogłoszone zostały główne punkty projektu ustawy o oddłużeniu rolnictwa, który nie jest jeszcze ostateczny.

Projekt wychodzi z założenia, że są dłużnicy, którym należy pomóc, i tacy, których już nie da się uratować. Wniosek o oddłużenie przedkładać będzie petent do sądu okręgowego, przy którym zostanie utworzona specjalna komisja oddłużeniowa. Komisja złożona będzie z urzędnika administracji państwowej, jako przewodniczącego, oraz z 4 fachowców spomiędzy rolników i znawców kredytu rolniczego. Agendy jej prowadzić będzie konsultant, mianowany przez Min. Rolnictwa. Komisja będzie miała za zadanie zbadać zdolność płatniczą petenta, rokować z wierzycielami w sprawie ulg, a następnie przedstawić sądowi okręgowemu wnioszek o oddłużenie względnie wyrównanie. Sąd może odrzucić wniosek, jeśli wraz z komisją dojdzie do przekonania, że dłużnik może zapłacić swe długi, że jest beznadziejnie zadłużony, lub że zadłużył się ponad miarę, licząc na przyszłe oddłużenie.

Z chwilą rozpoczęcia postępowania oddłużeniowego petent nie może rozporządzać swym majątkiem, ani udzielać nikomu poręczenia. Wierzyciele, powiadomieni z urzędu o wszczęciu postępowania, muszą zgłosić swe pretensje w oznaczonym terminie. Dłużnik ręczy także za długi, których do komisji nie zgłosił.

Pomoc, jakiej udzielić będzie można zadłużonym rolnikom, polega na obniżeniu oprocentowania do 4% wzgl. 3%, a procentów zwłoki do 1%; raty amortyzacyjne mogą być rozłożone na okres 5 ÷ 20 lat; spłata rat może być odroczonea wzgl. wstrzymana na 2 lata. Zaległe płace, raty ubezpieczeniowe, kaucje, należności rzemieślnikom i t. p., które powstały przed rozpoczęciem postępowania oddłużeniowego, muszą być spłacone w ciągu roku, o ile nie przekraczają oddzielnie kwoty Kcz. 5 tys. Jeśli zadłużony nie dysponuje na ten cel pieniędzmi — to będą mu one dostarczone pod gwarancją państwową. Wierzyciele, którzy spowodu odroczenia spłat mogą czuć się zagrożeni w swej egzystencji, mogą otrzymać natychmiast swą należność, jeśli zrezygnują na rzecz zadłużonego z 20 ÷ 40% swych pretensyj. Z zaległych podatków i opłat skreśla się do 50% sumy oraz procenty zwłoki, resztę będzie musiał dłużnik spłacić w ciągu 5 lat.

Uregulowanie długów wciągnięte będzie do ksiąg gruntowych. Prawa wierzycieli wobec poręczycieli i współdłuż-

ników nie zostaną naruszone. Jeśli oddłużony rolnik nie dotrzyma przyjętych na siebie zobowiązań, może być wszczęte nowe postępowanie oddłużeniowe względnie wyrównawcze. Oddłużony rolnik może zaciągać nowe długi tylko w ramach bezpieczeństwa pupilarnego i za zezwoleniem Rządu.

« Instytucje pieniężne otrzymają pewne odszkodowanie za obniżenie procentów. Przeprowadzenie całej akcji odbędzie się z dotacji, przewidzianych w budżecie państwowym, względnie z funduszy na pomoc dla rolników przy Min. Rolnictwa.

Realizacja oddłużenia rolnictwa, zgodna z powyższym projektem, spowodowałaby znaczne obciążenie Skarbu, co wobec wielkiego deficytu skarbowego nie będzie rzeczą łatwą. Spotka się ona także z oporem instytucji pieniężnych, w których rolnicy są zadłużeni, chyba że instytucje te zostaną choć w części odszkodowane również z funduszy państwowych.

WĘGRY

POŁOŻENIE FINANSOWE I GOSPODARCZE. — Położenie konjunkturne Węgier uległo w r. b. wyraźnej poprawie, dającej się zaobserwować na wszystkich niemal odcinkach życia finansowego i gospodarczego. Deficyt budżetowy zmniejszył się w roku budżetowym 1933/34 (który zamknięty został w dn. 30/VI r. b.) wskutek podniesienia się dochodów skarbowych z 708'9 miljn. pengö do 758'6 miljn. pengö oraz przedsiębiorstw państwowych z 324'9 miljn. pengö do 336'9 miljn. pengö. Preliminarz budżetowy na rok 1934/35 ustalony został w wysokości 746 miljn. po stronie wydatków i 740 miljn. po stronie wpływów, a więc przewiduje deficyt w kwocie 6 miljn. pengö, wobec 12 miljn. pengö w r. ub. Całkowity deficyt będzie jednakże znacznie większy wskutek tego, że przedsiębiorstwa, eksploatowane przez Państwo, jak: poczta i telegraf, lasy państwowe, koleje, kopalnie, zakłady metalurgiczne i t. p., przyniosą w nadchodzącym roku deficyt ok. 60 miljn. pengö (w r. ub. — 64 miljn.). Ogólny deficyt preliminowany jest przeto na rok budżetowy 1934/35 w wysokości 66 miljn. pengö, z których połowa pokryta ma być przy pomocy pożyczki wewnętrznej, a połowa — przy pomocy sum, znajdujących się na rachunku funduszu transferowego.

Na rynku pieniężnym wzrost wkładów oszczędnościowych jest oznaką zbliżającej się poprawy. Stan wkładów w 12 największych budapesztańskich instytucjach bankowych podniósł się w okresie od kwietnia r. ub. do końca lipca r. b. o 10'2%. Odpływ wkładów w walutach zagranicznych na rachunkach bieżących trwał nadal, jednakże wkłady na rachunkach bieżących w walucie węgierskiej wykazują od lutego r. b. lekki wzrost. Za szczególnie pomyślną oznakę uważany jest wzrost wkładów drobnych depozytarjuszy. W stosun-

ku do najniższego poziomu tych wkładów (w styczniu 1932 r.) wzrost do końca lipca r. b. wynosi w tej pozycji 57'9%, a w stosunku do grudnia r. ub. 12'5%. Płynność na rynku pieniężnym wzrosła, a trudności w uzyskiwaniu nowych kredytów nieco się zmniejszyły.

Położenie ludności rolniczej jest nadal ciężkie, jednakże poważna wyżka cen zboża i innych artykułów rolniczych zwiększyła nieco — mimo zmniejszonych zbiorów — siłę kupna tej grupy ludności. Wpływy ze zbiorów pszenicy obliczane są w r. b. na k. 260 miljn. pengö wobec 186 miljn. pengö w r. ub. Wpływy ze zbiorów żyta obliczane są na 39'6 miljn. pengö wobec 36'1 miljn. pengö w r. ub.

Mniej pomyślnie natomiast kształtuje się sytuacja produkcji hodowlanej. Ceny produktów hodowlanych, m. in. była rogatego i nierogaczyny — nie wykazały poważniejszej wyżki. Hodowla zwierząt stanowi główne źródło dochodów drobnego rolnika węgierskiego. Przetwarzanie i zbywanie była w postaci produktów mięsnych natrafia w ostatnich latach na coraz większe trudności, w związku z czym zmniejsza się również inwentarz żywy. Podczas gdy w 1911 r. liczba była rogatego wynosiła na Węgrzech 2'14 miljn. sztuk, to w 1922 r. — 1'82, w 1928 r. — 1'81, a w r. ub. — 1'67 miljn. sztuk. Liczba świń zmniejszyła się z 3'3 miljn. sztuk w 1911 r. do 2'5 miljn. sztuk w 1922 r., 2'7 miljn. sztuk w 1928 r., a 1'9 miljn. sztuk w r. ub. O znaczeniu hodowli była w węgierskim handlu zagranicznym świadczy fakt, że w 1931 r. wartość wywozu była rogatego, nierogaczyny i drobiu wynosiła 121'2 miljn. pengö, gdy pszenicy i maki zaledwie 71'5 miljn. pengö. Odnośne liczby dla r. ub. wynosiły 72'5 i 62'1 miljn. pengö.

Zwyżka cen pszenicy pociąga za sobą podrożenie ceny chleba, co zmniejsza w pewnym stopniu zdolność nabywczą ludności na inne towary, w szczególności wyroby włókiennicze. Dotychczas jednakże konjunktura przemysłowa nie tylko nie wykazuje pogorszenia, ale — wprost przeciwnie — na odcinku tym występują oznaki trwałej poprawy. Poprawa ta zaczęła zarysowywać się w przemyśle węgierskim jeszcze w r. ub., kiedy zużycie węgla na cele przemysłowe wyniosło 31'6 miljn. q wobec 30 miljn. q w 1932 r., a 34'3 miljn. q w 1931 r. Liczba robotników, zatrudnionych w przemyśle, wynosiła w r. ub. 197 tys., wobec 183 tys. w 1932 r., a 197 tys. w 1931 r. Wartość produkcji przemysłowej szacowana była w r. ub. na 1734 miljn. pengö wobec 1823 miljn. w 1932 r. i 2059 miljn. w 1931 r.

Udział poszczególnych gałęzi przemysłu w ogólnej produkcji przemysłowej Węgier uległ znacznym przesunięciom od czasu wojny. W 1913 r. przemysł metalurgiczny reprezentował 14'4% ogólnej produkcji przemysłowej, gdy w r. ub. już tylko 9'2%. Udział produkcji maszyn zmalał z 13'8% do 5'7%. Zmniejszył się również udział produkcji artykułów żywnościowych z 42'4%

do 34,5%. Wzrost natomiast udział przemysłu chemicznego z 7,6% do 10%, włókienniczego z 5% do 18,9%. Wzrost także znaczny udział przemysłu konfekcyjnego i papierniczego.

Od początku r. b. trwało dalsze ożywienie wytwórczości przemysłowej. Wzrost produkcji wykazał przedewszystkiem przemysł inwestycyjny, co może być poczytywane za oznakę trwalszej poprawy konunkturalnej. Zwiększyły się jednak również obroty w niektórych gałęziach przemysłu konsumpcyjnego, jak np. w przemyśle cukrowniczym, browarniczym i t. p. Liczba robotników, zatrudnionych w przemyśle, była w II kwartale r. b. o 12% wyższa aniżeli w r. ub., nadal jednak była niższa (o 27%) od stanu z 1928 r.

W sierpniu r. b. wystąpiła również wyraźna poprawa wypłacalności. W miesiącu tym było bowiem jedynie 19 układów przymusowych i 10 upadłości, t. j. razem 29 sądowo stwierdzonych zawiesznień płatności, wobec 34 w tym samym miesiącu r. ub. i 36 w lipcu r. b. W ciągu pierwszych 8 miesięcy r. b. ogólna liczba zawiesznień płatności wynosiła 398 wobec 370 w analogicznym okresie r. ub., uległa przeto pewnemu powiększeniu. Liczba układów przemysłowych wzrosła z 284 do 328, a upadłości zmalała z 86 do 70.

Pomyślnym objawem na odcinku obrotów handlowych z zagranicą jest wzrost tych obrotów, zarówno po stronie przywozu, jak i wywozu. Przywóz przedstawiał w ciągu pierwszych 8 miesięcy r. b. wartość 225,6 miljn. pengö wobec 196,1 miljn. pengö w analogicznym okresie r. ub., wywóz natomiast — 247,7 miljn. pengö wobec 224,2 miljn. pengö w odnośnym okresie r. ub. Nadwyżka wywozu ponad przywóz wynosiła przeto 22,1 miljn. pengö wobec 28,1 miljn. pengö w pierwszych 8 miesiącach r. ub. Zmniejszenie się dodatniego salda bilansu handlowego przypisać należy wzrostowi przywozu, a w szczególności przywozu surowców, co jest zresztą zjawiskiem pomyślnym z punktu widzenia konunkturalnego, jakkolwiek w pewnym stopniu utrudnia sytuację walutową Węgier.

Ceny hurtowe wykazywały na Węgrzech tendencję wyżkową od września r. ub. do maja r. b. Zwyżka cen przybrała zwłaszcza na sile w miesiącach wiosennych, szczególnie w maju, wskutek gwałtownej zwyżki cen zbóż i innych artykułów rolniczych. W miesiącu tym wskaźnik cen hurtowych podniósł się z 75 do 83. W następnych miesiącach wskaźnik cen hurtowych wahał się, obniżając się w lipcu do 79, by wzrosnąć w sierpniu do 81. I tym razem zwyżka cen spowodowana była podniesieniem się cen pszenicy i mąki. Natomiast wskaźnik cen artykułów przemysłowych pozostał bez zmiany. Koszty utrzymania wykazują w ostatnich miesiącach stabilizację. W maju podniosły się one z 89,3 do 92,1, w lipcu spadły do 89,2, a w sierpniu nieco podniosły się ponownie — do 89,5. Zwyżka kosztów tych spowodowana była wyłącznie zwyżką cen artykułów żywnościowych.

Oceniając ogólnie ewolucję sytuacji konunkturalnej gospodarstwa węgierskiego stwierdzić można, iż ma ono już za sobą największe trudności kryzysowe w dziedzinie walutowej i polityczno-handlowej i że położone zostały podstawy do poprawy położenia produkcyjnego w przemyśle i w rolnictwie. Poprawa na tych odcinkach zarysowała się istotnie wyraźniej w r. b. Tendencje pomyślniejsze wystąpiły również w obrotach handlo-

wych z zagranicą. Stanowi to łącznie zadatek pomyślnego rozwoju gospodarczego w przyszłości, który w specyficznych warunkach węgierskich zależy od zacieśnienia współpracy gospodarczej Węgier z innymi krajami. Wizyta premiera Gömbösa w Warszawie przypuszczalnie umożliwi rozbudowę stosunków gospodarczych polsko-węgierskich i przez to stanowić będzie jeden z etapów celowej polityki współdziałania gospodarczego.

Br. B. Rm.

WŁOCHY

SYTUACJA DEWIZOWA. — Mimo zastosowanych środków zaradczych (ograniczenia dewizowe) rezerwy złota oraz dewiz w Banku Włoskim kurczą się w dalszym ciągu. Gdy w końcu 1933 r. rezerwy te stanowiły jeszcze 7 092 miljn. lirów w złocie oraz 309 miljn. w dewizach — to w czerwcu r. b. wynosiły już 6 468 miljn. złota i 344 miljn. dewiz, w końcu lipca 6 362 miljn. i 36,9 miljn. i wreszcie w końcu sierpnia — 6 343,5 miljn. i 36,7 miljn. Ogłoszone ostatnio sprawozdanie z I pierwszą dekadę września (sytuacja na dz. 10/IX września 1934 r.) podaje wartość złota w kasie w wysokości 6 328 miljn. innych walut złotych — 31 miljn., razem więc 6 359 miljn. lirów.

Rezerwa ta w stosunku do obiegu oraz wszelkich płatnych zobowiązań zapewnia 44,14% pokrycia, zatem nie może być narazie mowy o żadnym niebezpieczeństwie, zwłaszcza wobec lekkiego spadku obiegu (13 330,2 miljn. lirów w lipcu, 13 193,8 miljn. w sierpniu, 13 129,1 miljn. w dn. 10/30, IX r. b.). Tem niemniej, nieustanny spadek rezerw banku emisyjnego jest objawem niepokojącym i stanowi poważną troskę Rządu, który w znacznym stosunku ich zapasie widział, słusznie zresztą, element niezawisłości polityczno-gospodarczej Włoch.

„Agenzia di Roma”, zajmując się kwestją zanikania rezerw dewizowych, które w „złotym okresie” finansów Włoch (1929 r.) przekraczały 5 milj. lirów, a które obecnie zeszły do znikomej kwoty 30,9 miljn., tłumaczy ten zaciąg celowym porzuceniem przez Włochy tego niezupełnie pewnego, subsydjarnego systemu zabezpieczenia i niemal zupełnym przejściem na zabezpieczenie złote, przyczem wskazuje na analogiczną tendencję w prawie wszystkich państwach europejskich. Tłumaczenie powyższe jest w wypadku Włoch tylko częściowo słuszne, gdyż jakkolwiek rezerwy złota istotnie wzrosły w ostatnich latach z 5,2 milj. lirów w 1929 r. do 7,1 milj. w 1933 r., ogólna jednak rezerwa skurczyła się równocześnie z 10,3 milj. do 7,3 milj. Obecny zatem proces spadania zapasów złota jest tylko kontynuacją odbywającego się od 1929 r. bez przerwy kurczenia rezerw. Pozostaje to nietylko w związku z ujemnym bilansem handlowym, gdyż ten i w poprzednich latach był deficytowy, ale z pogorszeniem niektórych innych pozycji bilansu płatniczego (przesyłki emigrantów i w pewnym stopniu obrót cudzoziemców), które poprzednio pozwalały na tolerowanie deficytu w bilansie handlowym. Redukcja wspomnianych pozycji, obok drugiego niepomyślnego objawu, jakim jest spadek wywozu włoskiego — tłumaczy gorączkową w ostatnich czasach, choć jak dotąd niezbyt efektywną, akcją w kierunku zmniejszenia ujemności bilansu handlowego.

Z RYNKÓW ZAGRANICZNYCH ARTYKUŁY SPOŻYWCZE I KOLONJALNE

ZE ŚWIATOWYCH RYNKÓW ZBOŻOWYCH. — Ceny w okresie 7 ÷ 20/X r. b. kształtowały się następująco (w walucie danego kraju, w Buenos Aires i Liverpoolu — w \$, w Hamburgu — w Hfl. — za 100 kg):

	7+13/X	14+20/X	Wzrost (+) lub spadek (-)
Pazienica:			
Berlin . . .	20'20	20'20	—
Praga . . .	167'60	167'60	—
Chicago . . .	3'91	3'94	+ 0'7
Buenos Aires	2'10	2'09	- 0'5
Liverpool . .	2'96	2'96	—
Wiedeń . . .	35'47	35'47	—
Hamburg . . .	5'38	5'24	- 2'5
Zyto:			
Berlin . . .	16'20	16'20	—
Praga . . .	131'25	131'25	—
Chicago . . .	2'90	2'88	- 0'7
Wiedeń . . .	25'19	25'19	—
Hamburg . . .	3'77	3'72	- 1'3
Owies:			
Berlin . . .	—	—	—
Praga . . .	117'00	117'00	—
Chicago . . .	3'85	3'93	+ 2'0
Buenos Aires	1'79	1'93	+ 7'8
Liverpool . .	3'37	3'50	+ 3'8
Wiedeń . . .	23'25	23'25	—
Hamburg . . .	3'24	3'31	+ 2'1
Jęczmień browarowy:			
Berlin . . .	20'60	20'60	+ 0'2
Praga . . .	140'50	140'50	—
Chicago . . .	4'59	4'59	—
Wiedeń . . .	30'12½	30'12½	—
Hamburg . . .	5'00	5'00	—
Jęczmień zwykły:			
Berlin . . .	—	—	—

SUROWCE WŁÓKIENNICZE

— Rynek bawełny we wrześniu kształtował się pod znakiem silnych wahań cen w związku z ogólnie niewyjaśnioną sytuacją co do rozmiarów tegorocznych zbiorów tego surowca. Również i brak decyzji czynników rządowych co do kierunku przyszłej polityki bawełnianej oddziaływał ujemnie na rynek, zwiększając nastroj niepewności. Z ważniejszych wydarzeń na podkreślenie zasługuje oświadczenie Ministra Waalace'a, który zapowiedział utworzenie organizacji która zajęłaby się zakupami i sprzedażą nadwyżek bawełny w oparciu o specjalne certyfikaty, wydawane w celu zastosowania wobec farmerów ulg podatkowych. Ujemnym czynnikiem jest spadek zapotrzebowania światowego na bawełnę amerykańską, w związku z zahamowaniem produkcji na skutek strajku włóknarzy i wzrostem spożycia surowca egzotycznego oraz egipskiego, który oddziaływał ujemnie na konsumpcję bawełny amerykańskiej. We wrześniu przeciętne ogólne spożycie bawełny w Anglii wyniosło ok. 46 tys. bel, t. j. przeszło o 8% mniej aniżeli we wrześniu r. ub., przyczem spadek spożycia bawełny amerykańskiej wyniósł 26%, egipskiej 18%, gdy spożycie bawełny indyjskiej i egzotycznej zwiększyło się o 47%. Zwłaszcza konsumpcja bawełny

brazylijskiej na kontynencie Europy wzrosła bardzo silnie, gdyż w I połowie r. b. do portów europejskich przywieziono 40 237 t tego surowca, gdy w r. ub. zaledwie ok. 1 tys. t. Poza Europą bardzo poważne zakupy bawełny brazylijskiej uskuteczniła Japonia. Ogólnie biorąc, w I półroczu r. b. spożycie bawełny amerykańskiej w przędzalniach Stan. Zjedn. spadło o 52%, w przędzalniach angielskich — o 21%, w przędzalniach kontynentu europejskiego — o 48% i w przędzalniach Bliskiego oraz Dalszego Wschodu — o 23%. W liczbach absolutnych oznacza to, że od początku tegorocznego sezonu przędzalnictwo światowe pochłonęło o 800 tys. bel bawełny amerykańskiej mniej aniżeli w analogicznym okresie sezonu zeszłorocznego. Pogorszenie sytuacji uzewnętrznia się we wzroście światowych zapasów surowej bawełny, szczególnie w ostatnich tygodniach. Pogorszenie się sytuacji statystycznej rynku jest jednocześnie poważnym ciosem w politykę bawełnianą Roosevelta, który przewidywał, że właśnie sezon tegoroczny przyniesie ostateczne odciążenie rynku.

Rynek bawełny egipskiej pozostawał naogół spokojny. Rząd ogłosił uzupełnione sprawozdanie o spodziewanych wynikach zbiorów w wysokości ponad 8 miljn. kantarów, t. j. przeszło o ½ milj. kantarów więcej od oszacowania sierpniowego.

Rynek wełny we wrześniu kształtował się niejednolicie. W początku miesiąca tendencja cen była raczej zniżkowa pod wpływem depresyjnych naogół doniesień z ośrodków europejskich i zamorskich, gdzie zapotrzebowanie przemysłu przetwórczego doznało redukcji. Z drugiej strony natomiast, w miarę rozwijania się transakcyj V serii aukcyj wełny kolonialnej w Londynie, tendencja cen uległa poprawie wobec zwiększonych — zwłaszcza pod koniec aukcyj — zakupów tego surowca. Ogółem dostarczono na aukcje te 131 500 bel wełny, z czego m. in. na wełnę australijską przypadło 56 600 bel, na nowozelandzką 48 900 bel i na południowo-

amerykańską — 19 500 bel. Ujemnym czynnikiem, wpływającym zniżkowo na ceny, był wydatny wzrost zapasów wełny na rynku londyńskim. W tym również okresie czasu odbyły się w Liverpoolu aukcje wełny wschodnio-indyjskiej. Najliczniej reprezentowani byli odbiorcy angielscy, kupcy z kontynentu natomiast oraz z Ameryki naogół zawiadli. Ceny w porównaniu z poprzednią serją aukcyj, które odbyły się w lipcu, nie wykazywały wydatniejszych zmian. Analogicznie kształtowała się sytuacja na rynkach zamorskich. Aukcje w Sydney przeszły pod znakiem dość znacznego zainteresowania ze strony Japonii i Anglii. Ceny wełny wykazywały nieznaczne tylko wahania. Na rynku południowo-amerykańskim ceny wykazywały tendencję mocniejszą, co pozostawało z związku ze wzrostem eksportu; dotyczyło to zwłaszcza wełny merynosowej. Aukcje w Afryce Poł. w II połowie września wykazały niewielkie obroty przy cenach utrzymanych. Na rynkach europejskich sytuacja kształtowała się pod znakiem utrzymanych rozmiarów zapotrzebowania ze strony przemysłu przetwórczego.

Na rynku lnu w I połowie września odziaływały doniesienia o tegorocznych rozmiarach zbiorów tego surowca. W Irlandji zbiory pod względem jakościowym przedstawiały się zadowolająco. Na rynku belgijskim transakcje były niewielkie, ponieważ roboty w polu nie zostały jeszcze zakończone, co silnie redukowało dowozy. Na Łotwie zapasy surowca ze starych zbiorów zostały prawie całkowicie skonsumowane, a zbiory jakościowo zapowiadały się bardzo dobrze. Na rynku estońskim uskutecznilo kilka niewielkich transakcyj z zapasów starego surowca, który zakupiony został przez fabryki krajowe po cenach silnie wyższych. Również i tutaj zbiory pod względem jakościowym przedstawiały się bardzo dobrze. Pomysłnie kształtowały się doniesienia o zbiorach na Litwie; transakcje były niewielkie. Na rynku sowieckim zawarto

kilka większych transakcyj eksportowych po cenach bardzo mocnych. Rozmiary zbiorów przedstawiają się w Z. S. R. R. średnio. Ogólna sytuacja rynku lnianego kształtowała się we wrześniu pod znakiem niewielkich rozmiarów transakcyj i zwykłej tendencji cen, których ruch w pewnych momentach przybierał nawet charakter znacznej wyżki.

Rynek konopi zachowywał się analogicznie, jak i rynek lnu. Transakcje surowcem z nowych zbiorów były jeszcze bardzo nieznaczne. Rząd bułgarski ustalił specjalne ceny maksymalne, płacone przez Państwowy Bułgarski Bank Rolnictwa producentem tego surowca. We Włoszech zbiory konopi nie wypadły naogół tak dobrze, jak oczekiwano. Na rynku londyńskim tendencja cen dla konopi indyjskich była mocna.

Rynek juty notował mocniejszą tendencję cen pod wpływem doniesień z Kalkuty o zatwierdzeniu rządowego projektu w sprawie dobrowolnego ograniczenia obszaru uprawy. Pod koniec miesiąca ceny tego surowca zaczęły ponownie zniżkować, co w kołach odbiorców angielskich wywołało poważne zaniepokojenie i dążenie do interwencji na rynku celem powstrzymania tego spadku cen.

Rynek sztucznego jedwabiu w I połowie września znamionował naogół dość duże ożywienie. Produkcja przędzy sztuczno-jedwabnej w Niemczech wyniesie w r. b. ok. 40 miljn. kg, co oznacza wydatny wzrost (ok. 25%) w porównaniu z r. ub. Zatrudnienie fabryk wykorzystane jest całkowicie. Na rynku francuskim obroty wzrastały w dalszym ciągu przy cenach mocnych. Na rynku austriackim obroty uległy zmniejszeniu, co pozostaje w związku ze spadkiem wywozu na Balkany, a w pierwszym rzędzie do Rumunii. Szczególnie silne ożywienie objęło rynek angielski, gdzie przędzalnie nie są w możności wykonać dostaw terminowych. Ceny kształtowały się naogół zwykło.

PRZEDRUK DOZWOLONY, LEOZ Z PODANIEM ŹRÓDŁA

REDAKCJA I ADMINISTRACJA:

ELEKTORALNA 2 (parter)

Telefony: 5 12 66 (Red.), 5 12 73 i 5 35 35 (Adm.), 11 92 68 (Druk.).

Biura czynne od godziny 9 do 3 po południu.

KONTO CZEKOWE P. K. O. 701

PRENUMERATA W KRAJU: kwartalnie — zł 15, półrocznie — zł 30, rocznie — zł 60; **ZAGRANICĄ:** kwartalnie — zł 25, półrocznie — zł 50, rocznie — zł 100.

CENY OGŁOSZEŃ HANDLOWYCH (przed tekstem) w zeszytach zwykłych: IV str. okładki zł 1.200; II i III str. okł. — zł 900; ½ str. okł. — zł 500; str. zwycz.: 1 str. — zł 600, ½ str. — 350, ¼ str. — zł 200, 1/8 str. — zł 110. Przy ogłoszeniach kombinacyjnych, petitowych oraz tabelarycznych do cen powyższych dolicza się 30%.

CENY OBWIESZCZEŃ SPÓŁEK AKCYJNYCH (za tekstem): 1 str. — zł 200, ½ str. — zł 110, 1/8 str. — zł 80, ¼ str. — zł 70, 1/16 str. — zł 55, 1/32 str. — zł 40, 1/64 str. — zł 20. Za ogłoszenia liczbowe, tabelaryczne, bilanse i t. p. do cen powyższych dolicza się 50%.

Redaktor naczelny: **CZESŁAW PECHE**

Redaktor: **WACŁAW SZURIG**

Redaktor działu finansowo-skarbowego:
JERZY LUBOWICKI

Redaktor działu rolniczego:
LEONARD KRAWULSKI

Redaktor działu komunikacyjnego:
BOLESŁAW KACZMARKIEWICZ

Wydawca: Sp. Wyd. z ogr. odp. „PRZEMYSŁ I HANDEL”

OBWIESZCZENIA SPÓŁEK AKCYJNYCH

ZARZĄD

Franko - Polskiego Towarzystwa Górniczego

SPÓŁKA AKCYJNA

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn 12-ym listopada 1934 r. w poniedziałek, o godz. 17, odbędzie się w Warszawie, przy ul. Bronisława Pierackiego Nr. 11, w biurze Towarzystwa Akcyjnego Zakładów Hutniczych „Huta Bankowa“

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIJUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym: 1) Sprawozdanie Zarządu z działalności Spółki za czas od 1 lipca 1933 r. do 30 czerwca 1934 r.; przedłożenie bilansu, oraz rachunku zysków i strat na dz. 30 czerwca 1934 r.; 2) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej; 3) Sprawozdanie Rady Nadzorczej, dotyczące zatwierdzenia sprawozdania Zarządu, bilansu, oraz rachunku zysków i strat i użycia pozostałości z rachunku zysków i strat. Udzielenie pokwitowania organom Spółki z wykonania przez nie obowiązków; 4) Wybór członków Rady Nadzorczej; 5) Wybór członków Komisji Rewizyjnej; 6) Wnioski różne.

Zgodnie z art. 399 par. 1 Kodeksu Handlowego właściciele akcji imiennych mają prawo wziąć udział w Walnem Zgromadzeniu, o ile są zapisani w ksiąŜce akcjonariuszów w terminie przynajmniej tygodniowym przed terminem Zgromadzenia.

Właściciele akcji na okaziciela mają także prawo, o ile w tym samym terminie złożą w Zarządzie Spółki w Sosnowcu, ul. Zamkowa Nr. 5, akcje lub zaświadczenia, podające numery tych akcji i stwierdzające, że zostały one złożone u notariusza lub w krajowej instytucji kredytowej i że nie będą wydane przed końcem Zgromadzenia.

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej

Łowickie Zakłady Przemysłowe Cukrownia i Rafinerja „Irena“

Spółka Akcyjna w Łyszkowicach

podaje do wiadomości PP. Akcjonariuszów, że w dn. 7 listopada 1934 r. o godz. 17 w biurze Spółki w Warszawie, przy ul. Mazowieckiej Nr. 5, odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIJUSZÓW

z porządkiem dziennym, obejmującym następujące punkty: 1) Zagajenie Zebrania i wybór Przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu za rok operacyjny 1933/34 i odczytanie protokołu Komisji Rewizyjnej; 3) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania Zarządu, zatwierdzenie bilansu i rachunku zysków i strat za rok operacyjny 1933/34 oraz udzielenie absolutorjum dla Zarządu; 4) Wybory do Zarządu i do Komisji Rewizyjnej; 5) Uchwalenie budżetu na 1934/35 r.; 6) Upoważnienie dla Zarządu do korzystania z kredytu w instytucjach państwowych i prywatnych w rozmiarach rzeczywistych potrzeb i do zabezpieczenia otrzymanych kredytów kaucjami i czystemi wpisami na hipotece nieruchomości Spółki w wysokości podług uznania Zarządu, oraz upoważnienie dla Prezesa Zarządu do samodzielnego podpisywania w imieniu Spółki — zgodnie z § 13 Statutu; 7) Ustalenie wynagrodzenia dla członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 8) Wolne wnioski, zgłoszone w trybie artykułu 57 Prawa o Spółkach Akcyjnych.

Akcjonariusze, pragnący wziąć udział w Walnem Zgromadzeniu, muszą złożyć swe akcje względnie świadectwa depozytowe w biurze Spółki przy ul. Mazowieckiej Nr. 5 w Warszawie najpóźniej na 7 dni przed terminem Zgromadzenia.

Akcyjny Banku Hipoteczny

Stan wkładek oszczędności i listów zastawnych

per 30/IX 1934 r.

Wkłódki oszczędności	zł 5 239 352:62
4% listy hipoteczne konwersyjne	zł 3 936 300:00
4½% " " " " "	zł 6 127 450:00
4½% " " konwers. Banku Małopolsk.	zł 312 973:25
5% " " zastawne dotarowe	\$ 1 860 300:00

ZARZĄD

Towarzystwa Górniczo-Przemysłowego Będzin—Olkusz

SPÓŁKA AKCYJNA

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 12-ym listopada 1934 r. w poniedziałek, o godz. 17 minut 30, odbędzie się w Warszawie, przy ul. Bronisława Pierackiego Nr. 11, w biurze Towarzystwa Akcyjnego Zakładów Hutniczych „Huta Bankowa“

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIJUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym: 1) Sprawozdanie Zarządu z działalności Spółki za czas od 1 lipca 1933 r. do 30 czerwca 1934 r.; przedłożenie bilansu, oraz rachunku zysków i strat na dz. 30 czerwca 1934 r.; 2) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej; 3) Sprawozdanie Rady Nadzorczej, dotyczące zatwierdzenia sprawozdania Zarządu, bilansu, oraz rachunku zysków i strat i użycia pozostałości z rachunku zysków i strat. Udzielenie pokwitowania organom Spółki z wykonania przez nie obowiązków; 4) Wybór członków Rady Nadzorczej; 5) Wybór członków Komisji Rewizyjnej; 6) Wnioski różne.

Zgodnie z art. 399 par. 1 Kodeksu Handlowego właściciele akcji imiennych mają prawo wziąć udział w Walnem Zgromadzeniu, o ile są zapisani w ksiąŜce akcjonariuszów w terminie przynajmniej tygodniowym przed terminem Zgromadzenia.

Właściciele akcji na okaziciela mają także prawo, o ile w tym samym terminie złożą w Zarządzie Spółki w Sosnowcu, ul. Zamkowa Nr. 5, akcje lub zaświadczenia, podające numery tych akcji i stwierdzające, że zostały one złożone u notariusza lub w krajowej instytucji kredytowej i że nie będą wydane przed końcem Zgromadzenia.

I OGŁOSZENIE

Zarząd Grodzieckiego Towarzystwa Kopalń Węgla i Zakładów Przemysłowych, Spółka Akcyjna

niniejszem ma zaszczyt zaprosić PP. Akcjonariuszów na
NADZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

mające się odbyć w dn. 15 listopada 1934 r. o godz. 11 przed poł. w biurze Grodzieckiego Towarzystwa w Grodźcu.

Porządek dzienny Zgromadzenia następujący: 1) Wybór przewodniczącego; 2) Sprostowanie planu amortyzacji majątku Towarzystwa za rok operacyjny 1931; 3) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze, życzący sobie uczestniczyć w Nadzwyczajnym Walnem Zgromadzeniu, obowiązani są złożyć w Zarządzie Spółki swoje akcje lub zaświadczenia, w myśl art. 399 Kodeksu Handlowego.

Zarząd Spółki Akcyjnej

Fabryk Metalowych pod firmą „Dorbilo, K-cia Buch i T. Werber”

podaje do wiadomości PP. Akcjonariuszów, iż — stosownie do uchwały Walnego Zgromadzenia z dn. 20 października 1934 r. **dywidenda za 1933/34 r.**

ustanowiona została w wysokości zł 3 od akcji 100-złotowej I i II emisji.

Wypłata dywidendy uskuteczniwana będzie, poczynając od dn. 25 października r. b., w Banku Handlowym w Warszawie, Traugutta 7/9, w Warszawskim Oddziale Banku Związku Spółek Zarobkowych, Jasna 8, i w Banku Dyskontowym Warszawskim, Fredry 8, za złożeniem kuponu dywidendowego za 1933/34 r.

I OGŁOSZENIE

Zarząd Towarzystwa Fabryk Cukru i Rafinerji „Łubna i Szreniawa”, Spółka Akcyjna

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 15 listopada 1934 r. o godz. 3 popoł. odbędzie się w lokalu Akcyjnego Banku Hipotecznego, Filji w Krakowie

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie Zgromadzenia i wybór przewodniczącego;
- 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie — po wysłuchaniu wniosków Komisji Rewizyjnej — sprawozdań Zarządu, bilansu oraz rachunku strat i zysków za rok operacyjny 1934/34;
- 3) Powzięcie uchwał co do udzielenia Zarządowi absolutorjum oraz w sprawie zysku za rok operacyjny 1933/34;
- 4) Wybór 1 członka Zarządu w miejsce ustępującego na skutek losowania oraz oznaczenie wynagrodzenia Zarządu;
- 5) Wybór Dyrektora Zarządzającego oraz określenie jego kompetencji i wynagrodzenia;
- 6) Wybór członków Komisji Rewizyjnej na następny rok operacyjny i ustalenie wysokości ich wynagrodzeń;
- 7) Zatwierdzenie budżetu na 1934/35 r. oraz upoważnienie Zarządu do korzystania z kredytów, do zabezpieczenia takowych hipotecznie oraz do przyjmowania solidarnych odpowiedzialności i wydawania solidarnych gwarancji;
- 8) Ewentualne wolne wnioski akcjonariuszów.

PP. Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w powyższym Walnym Zgromadzeniu, obowiązani są najpóźniej do dni 7 przed terminem Walnego Zgromadzenia złożyć w biurze Zarządu Spółki, Warszawa, Jasna 8, lub w Filji Akcyjnego Banku Hipotecznego w Krakowie akcje swe lub świadectwa zastawowe albo depozytowe notariuszy lub instytucyj kredytowych krajowych.

Rada Zawiadowcza Spółki Akcyjnej Cukrowni CHYBIE

zawiadamia niniejszem PP. Akcjonariuszów, że

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW SPÓŁKI

odbędzie się w dn. 16 listopada 1934 r. o godz. 15½ w lokalu Akcyjnego Banku Hipotecznego, Filji w Krakowie, ul. Bracka 1, z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Przedłożenie i zatwierdzenie, po wysłuchaniu wniosków Komisji Rewizyjnej, sprawozdań i bilansu, oraz rachunku strat i zysków za rok operacyjny 1933/34;
 - 2) Powzięcie uchwał co do udzielenia Radzie Zawiadowczej absolutorjum, oraz co do podziału zysków za rok operacyjny 1933/34;
 - 3) Wybór 4 członków Rady Zawiadowczej w miejsce ustępujących oraz oznaczenie wysokości marki obecności za posiedzenie Rady Zawiadowczej;
 - 4) Wybór członków Komisji Rewizyjnej i oznaczenie ich wynagrodzenia;
 - 5) Wnioski Akcjonariuszów.
- Akcjonariusze, pragnący wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, winni — stosownie do § 29 statutu — najpóźniej na 6 dni przed terminem Zgromadzenia złożyć swe akcje w Akcyjnym Banku Hipotecznym, Filji w Krakowie, ul. Bracka 1.

I OGŁOSZENIE

Zarząd Cukrowni „Ciechanów”

SPÓŁKA AKCYJNA

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 24 listopada 1934 roku o godz. 17 odbędzie się w Warszawie w biurze Zarządu Spółki przy ul. Ordynackiej Nr. 8 m. 6

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie Zgromadzenia i wybór Przewodniczącego;
- 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie — po wysłuchaniu wniosków Komisji Rewizyjnej: a) sprawozdania Zarządu, b) bilansu oraz rachunku zysków i strat za rok operacyjny 1933/34, c) udzielenie Zarządowi absolutorjum, d) podziału zysków;
- 3) Zatwierdzenie budżetu na 1934/35 r.;
- 4) Upoważnienie Zarządu do korzystania z kredytu w instytucjach i bankach z prawem udzielania zabezpieczeń hipotecznych i innych;
- 5) Wybór trzech członków Zarządu i potwierdzenie ustalonego wynagrodzenia członków Zarządu;
- 6) Wybór Komisji Rewizyjnej;
- 7) Zmiana § 19 Statutu Spółki.

Brzmienie dotychczasowe: „Z czystego zysku rocznego, jaki okaże się po strąceniu wszystkich wydatków i strat, potrąca się conajmniej 8% na kapitał zapasowy oraz kwotę, określoną przez Walne Zgromadzenie, na amortyzację ruchomego i nieruchomości majątku Spółki, poczem wydziela się 5% od kapitału zakładowego na dywidendę dla akcjonariuszów. Pozostająca pozatem suma po wydzieleniu 9% od tejże tytułem tantiemy dla Zarządu, przeznaczana się do dyspozycji Walnego Zgromadzenia”.

Brzmienie proponowane § 19 Statutu Spółki: „Z czystego zysku rocznego, jaki okaże się po strąceniu wszystkich wydatków i strat, potrąca się conajmniej 8% na kapitał zapasowy oraz kwotę, określoną przez Walne Zgromadzenie, na amortyzację ruchomego i nieruchomości majątku Spółki. Reszta czystego zysku — po wydzieleniu od tejże 9% tytułem tantiemy dla Zarządu — przeznaczana się na dywidendę i inne potrzeby podług uznania Walnego Zgromadzenia”;

8) Przedstawienie Walnemu Zgromadzeniu do zatwierdzenia dokonanego przez Zarząd wyboru Dyrektora Zarządzającego;

9) Wnioski Akcjonariuszów.

Na zasadzie art. 399 Kodeksu Handlowego — dla uzyskania głosu z akcji bezimiennych należy akcje te lub świadectwa depozytowe, wydane przez Bank lub notariusza, złożyć w Zarządzie Spółki przynajmniej na 7 dni przed terminem Zgromadzenia, t. j. do dn. 16 listopada r. b. włącznie.

Bank Amerykański w Polsce, Spółka Akc.

Bilans surowy na dz. 30 września 1934 r.

STAN CZYNNY. — Kasa i sumy do dyspozycji w Banku Polskim, P. K. O. i Banku Gospodarstwa Krajowego zł 1 259 666·74; Waluty zagraniczne zł 67 678·22; Papiery wartościowe własne: pożyczki państwowe zł 157 728·95; Udziały i akcje w przedsiębiorstwach konsorcjalnych zł 29 600·00; Banki krajowe zł 427 808·46; Banki zagraniczne zł 328 954·49; Weksle zdyskontowane zł 2 123 161·65; Rachunki bieżące (saldo debetowe): a) zabezpieczone zł 10 966 644·91, b) niezabezpieczone zł 3 558 526·62; Pożyczki terminowe zł 948 758·39; Nieruchomości zł 556 313·91; Różne rachunki zł 1 038 987·15; Koszty handlowe, administracja nieruchomości i różnice kursowe zł 992 702·33; Razem zł 22 456 531·82.

Dłużnicy z tytułu gwarancji zł 97 287·50; Inkaso zł 751 433·82; Suma bilansowa zł 23 305 253·14.

STAN BIERNY. — Kapitały własne: zakładowy zł 5 000 000·00, zapasowy zł 3 156·13; Wkłady: a) terminowe zł 13 345 898·72, b) a vista zł 1 460 021·59; Rachunki bieżące (saldo kredytowe) zł 599 970·88; Zobowiązania inkasowe zł 45·00; Redyskonto weksli zł 12 311·82; Banki krajowe zł 214 911·83; Banki zagraniczne zł 55 587·00; Wierzyciele hipoteczni zł 219 000·00; Różne rachunki zł 772 799·07; Procenty i prowizje zł 772 829·78; Razem zł 22 456 531·82.

Gwarancje zł 97 287·50; Różni za inkaso zł 751 433·82; Suma bilansowa zł 23 305 253·14.

II OGŁOSZENIE

Z A R Z A D

Żywieckiej Fabryki Papieru „Solali“, Sp. Akc.

w Zabłociu pod Żywcem

ma zaszczyt zawiadomić PP. Akcjonariuszów, że

34 ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARIUSZÓW

odbędzie się we środę dn. 7 listopada 1934 r., o godz. 12, w biurze firmy Żywiecka Fabryka Papieru „Solali“, S. A., Warszawa, Długa 28, o następującym porządku dziennym:

- 1) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania Zarządu, bilansu oraz rachunku zysków i strat za rok ubiegły w związku z opinią Rady Nadzorczej;
- 2) Powzięcie uchwały o rozdziale zysku;
- 3) Skwitowanie władz Spółki z wykonania przez nie obowiązków;
- 4) Sprawa wynagrodzenia władz nadzorczych;
- 5) Zmiana statutu.

Akcja zwykła daje na Walnym Zgromadzeniu prawo do jednego głosu. Prawo głosowania na Walnym Zgromadzeniu może Akcjonariusz wykonywać osobiście albo przez swego pełnomocnika; jako pełnomocnicy dopuszczalni są zarówno akcjonariusze, jak i nieakcjonariusze. Pełnomocnictwa zostają przedłożone przewodniczącemu na Walnym Zgromadzeniu i dołączone do protokołu. Osoby niesamowolne mogą być zastąpione przez ustawowych lub statutowych zastępców bez osobnego pełnomocnictwa.

Prawo głosowania na Walnym Zgromadzeniu mają ci akcjonariusze, którzy najpóźniej na 7 dni przed Zgromadzeniem zdeponowali swoje akcje, dające im prawo głosowania, przy kasie firmy w Zabłociu ad Żywiec. Zamiast akcji mogą być złożone zaświadczenia, wydane na dowód złożenia akcji u notariusza. W zaświadczeniu należy wymienić liczby akcji i stwierdzić, że akcje nie będą wydane przed ukończeniem Walnego Zgromadzenia.

Akcjonariuszom, którzy w ten sposób swoje prawo do głosowania wykażą, będą wydawane karty legitymacyjne, opiewające na ich nazwisko z podaniem liczby zdeponowanych akcji i ilości przysługujących im na podstawie tych akcji głosów.

Zmiany statutu:

Zmienione zostaną §§ 21, 22, 23, 31, 32, 42.

W paragrafie 21 zostaną dodane słowa: „względnie nominowani (§ 19)”; w § 22 słowa: „chyba, że zostaną wcześniej odwołani przez Walne Zgromadzenie lub Radę Nadzorczą”; w § 23 słowa: „lub nominowany”; § 31 opiewać będzie: „Firma Spółki podpisywana będzie w ten sposób, że pod wypisaniem, wydrukowaniem, lub wyciśnięciem przy pomocy pieczęci brzmieniem firmy, umieszczone zostaną następujące podpisy: 1) w wypadku jednoosobowości Zarządu — jedynie podpis tejże osoby; 2) w wypadku wieloosobowości Zarządu — podpisy 2 członków Zarządu lub jednego członka Zarządu wraz z prokurystą; 3) podpisy 2 prokurystów. Prokuryści mają przy swych podpisach dodawać znak, wskazujący na prokurę. Członkowie Zarządu legitymują się protokołem wyboru względnie nominacji. Prokuryści zaś wyciągiem z rejestru handlowego”; w § 32 zostaną dodane słowa: „Przysługuje jej prawo nominowania członków Zarządu w wypadkach, przewidzianych w § 19, oraz prawo odwoływania tychże w każdym wypadku”; w § 42 w pierwszym ustępie zmienia się słowo: „rozwiązanie” na słowo „likwidacja” oraz uzupełnia się tenże ustęp liczbami „3 do 5” przed słowem „likwidatorów”. W drugim ustępie § 42 zmienia się również słowo „rozwiązanie” na likwidację”.

I OGŁOSZENIE

ZARZĄD

Zjednoczonych Zakładów Włókienniczych K. Scheiblera i L. Grobmana

Spółka Akcyjna w Łodzi

zawiadamia niniejszem PP. Akcjonariuszów, że w poniedziałek dn. 19 listopada 1934 r. o godz. 11 przed poł. w gmachu Zarządu przy ul. Targowej Nr. 65 w Łodzi, odbędzie się

NADZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem obrad:

- 1) Wybór przewodniczącego;
 - 2) Sprawozdanie Zarządu;
 - 3) Wybory uzupełniające do Zarządu i Komisji Rewizyjnej;
 - 4) Sprostowanie bilansów 1932 i 1933 r. oper.; 5) Wolne wnioski.
- PP. Akcjonariusze, życzący sobie wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu lub zgłosić dodatkowe sprawy na porządek dzienny, winni zastosować się do art. art. 394, 399, 405 Kodeksu Handlowego z dn. 27 czerwca 1934 r. (Dz. Ust. R. P. poz. 502).

Stosownie do par. 13 statutu, Zgromadzenie powyższe będzie prawomocne, o ile przybędą na nie akcjonariusze lub ich pełnomocnicy, reprezentujący łącznie conajmniej ½ kapitału akcyjnego.

W razie niedojścia do skutku Walnego Zgromadzenia w powyższym dniu, takowe — na zasadzie par. 14 statutu — odbędzie się w tymże lokalu i z tymże programem dn. 3 grudnia 1934 r. o godz. 11 rano w drugim terminie, a wtedy Walne Zgromadzenie będzie ważne bez względu na ilość reprezentowanego na niem kapitału akcyjnego. Dodatkowych ogłoszeń i zawiadomień o wyznaczeniu nowego terminu Walnego Zgromadzenia — na zasadzie par. 15 statutu — nie dokonywa się.

Zarząd Towarzystwa Budowy i Eksploatacji Teatrów
SPÓŁKA AKCYJNA

podaje do wiadomości PP. Akcjonariuszów, że w dn. 7 listopada 1934 r. o godz. 17 w gmachu Towarzystwa przy ul. Słowackiego Nr. 2 odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Wybór przewodniczącego Zebrania;
 - 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania bilansu, rachunku zysków i strat za 1933/34 r., budżetu na 1934/35 r. i udzielenie Zarządowi absolutorjum;
 - 3) Uzupełniające wybory do Zarządu i Komisji Rewizyjnej.
- PP. Akcjonariusze, którzy pragną uczestniczyć w tem Zebraniu, winni złożyć swoje akcje najpóźniej na 7 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia, t. j. do dn. 30 października 1934 r., do depozytu Spółki w gmachu Teatru Polskiego ul. Słowackiego Nr. 2 codziennie od godz. 13 do 14.

Bank Spółek Niemieckich w Polsce, Spółka Akc. Łódź

Bilans surowy na dz. 30 września 1934 r.

STAN CZYNNY. — Kasa i sumy do dyspozycji w Banku Polskim, P. K. O., Banku Gosp. Krajow., Państw. Banku Rolnym oraz bony bezprocentowe Funduszu Inwestycyjnego zł 213 887·77; Waluty zagraniczne zł 8 030·20; Papiery wartościowe własne: a) pożyczki państwowe zł 35 733·28; b) papiery hipoteczne zł 2 839·03; c) akcje zł 20 895·75; Razem zł 59 468·06; Udziały i akcje w przedsiębiorstwach konsorcjalnych zł 372 000·00; Banki krajowe zł 57 942·46; Banki zagraniczne zł 54 637·03; Weksle zdyskontowane zł 1 981 209·79; Rachunki bieżące (saldo debetowe): a) zabezpieczone zł 663 636·37; b) niezabezpieczone zł 486 579·15; Razem zł 1 150 215·50; Pożyczki terminowe zł 804 691·07; Nieruchomości zł 835 594·14; Różne rachunki zł 87 304·31; Koszty i t. p. zł 161 403·27; Suma bilansowa zł 5 786 383·60.

STAN BIERNY. — Kapitały własne: a) zakładowy zł 1 500 000·00; b) zapasowy zł 93 780·00; c) inne rezerwy zł 61 220·00; Razem zł 1 655 000·00; Wkłady: a) terminowe zł 976 498·89; b) a vista zł 746 177·40; Razem zł 1 722 676·29; Rachunki bieżące (saldo kredytowe) zł 794 816·00; Zobowiązania inkasowe zł 43 956·55; Redyskonto weksli zł 576 492·01; Banki krajowe zł 645 460·46; Banki zagraniczne zł 40 964·79; Różne rachunki zł 56 596·54; Procenty, prowizje i różne zyski zł 250 420·96; Suma bilansowa zł 5 786 383·60.

Gwarancje zł 13 875·00; Inkaso zł 432 448·92.

SPÓŁKA AKCYJNA
POD
NORBLIN, B-cia
w WAR

BILANS Z DN. 30 CZERWCA 1934 R.

STAN CZYNNY	zł	zł	zł	STAN BIERNY	zł	zł	zł
Grunty:				Kapitał zakładowy		7 500 000 ⁰⁰	
a) plac fabryczny				Kapitał zapasowy		1 752 451 ⁰⁴	
w Warszawie	1 677 025 ⁸⁰			Kapitał specjalny	341 957 ⁰²		
b) grunty w Głownie	397 296 ⁵¹	2 074 322 ³¹		Fundusz wyrównawczy	166 705 ⁹⁵	508 662 ⁹⁷	9 761 114 ⁰¹
Budynki:				Kapitał amortyzacyjny:			
a) zabudowania fabryczne	5 209 951 ⁷²			kapitał amortyzacyjny			
b) zabudowania gospodarcze	751 263 ⁵⁹			w dn. 1/VII 1933 r.			
c) zabudowania mieszkalne	738 635 ²⁴			wynosił		7 067 910 ³⁴	
d) nieruchomości w Moskwie	1 ⁰⁰	6 699 851 ⁵⁵		odpisano z zysków			
Maszyny i urządzenia techniczne		13 141 818 ⁸⁸		1932/33 r.		463 378 ⁸²	
						<u>7 531 289¹⁶</u>	
Ruchomości:				odpisano w 1933/34 r.			
a) sklepowe	61 257 ⁹⁶			z kapitału amortyzacyjnego			
b) wystawowe	1 770 ⁰⁰			wartość budynków, rucho-			
c) biurowe	87 692 ⁰¹			mości, maszyn, urządzeń			
d) fabryczne	460 669 ¹⁵			technicznych i samochodu,			
e) środki komunikacyjne	219 839 ¹¹	831 228 ²³	22 747 220 ⁹⁷	niezdatnych do użytku		159 383 ⁹⁰	
						<u>7 371 905²⁶</u>	
Gotówka:				amortyzacja za 1933/34 r.		<u>1 635 160⁹⁰</u>	
w kasach Spółki i bankach		71 790 ³⁰		kapitał amortyzacyjny			9 007 066 ¹⁶
Papiery wartościowe	27 460 ¹⁸			w dn. 30/VI 1934 r.			15 580 ⁹⁵
Pożyczka Narodowa	102 400 ⁰⁰	129 860 ¹⁸		5% obligacje 1900 r.			
Weksle w portfelu		36 561 ⁰³		Wierzyciele:			
Akcje i udziały w innych przedsiębiorstwach		104 679 ⁰⁰		a) akcepty	3 099 977 ²¹		
Materiały:				b) banki	481 302 ⁰⁰		
a) surowce	1 150 170 ⁴⁹	1 623 226 ⁷²		c) długoterminowa pożyczka \$ 423 352 ⁸¹			
b) pomocnicze	473 056 ²³	2 724 096 ⁸⁷		= zł 2 239 536 ³⁶			
Półfabrykaty		307 936 ⁰⁷		długoterminowa pożyczka zł 1 000 000 ⁰⁰	3 239 536 ³⁶		
Wyroby gotowe				d) dostawcy	709 675 ³³		
				e) odbiorcy	1 734 127 ⁶⁶		
Dłużnicy:				f) różni	480 556 ⁹¹	9 745 175 ⁴⁷ 1)	
a) odbiorcy	2 760 820 ⁴⁷			Fundusze Uczestników Kasy Emerytalnej Sp. Akc. Norblin, B-cia Buch i T. Werner		25 690 ²⁹	
b) dostawcy	67 774 ⁸³	3 141 337 ⁴²		Niepodniesione dywidendy		14 127 ⁹⁶	
c) różni	312 742 ¹²			Sumy przechodnie:			
Sumy przechodnie:				a) wydatki 1933/34 r. do spełnienia w 1934/35 r.	274 196 ⁰¹		
a) wydatki, dotyczące okresu przyszłego	43 758 ⁶⁶	75 248 ⁵³	8 214 736 ¹²	b) inne	131 446 ⁴⁵	405 642 ⁴⁶	10 190 636 ¹⁸
b) inne	31 489 ⁸⁷			Przejęciowe różnice kursowe		1 564 539 ⁹⁴	
Fundusz, złożony w banku, na wykup 5% obligacji 1900 r.		24 094 ⁴⁹		Różnica: pozostałość z zysku za 1932/33 r.		1 558 ⁴⁵	
Przejęciowe różnice kursowe		27 311 ²⁹		zysk za 1933/34 r.		472 867 ¹⁸	474 425 ⁶³
		<u>31 013 362⁸⁷</u>				<u>31 013 362⁸⁷</u>	
Różni za kaucje i gwarancje		4 665 472 ³⁰		Kaucje i gwarancje		4 665 472 ³⁰	
Depozyty obce		504 090 ²¹		Różni za obce depozyty		504 090 ²¹	
Różni za dokumenty w inkasie i w windykacji		1 819 979 ⁸³		Dokumenty w inkasie i w windykacji		1 819 979 ⁸³	
Weksle w obiegu		1 819 190 ¹⁶		Różni za weksle w obiegu		1 819 190 ¹⁶	
		<u>7 107 732⁵⁰</u>				<u>7 107 732⁵⁰</u>	

1) Zobowiązania zagraniczne wynoszą zł 3 325 389²²

FABRYK METALOWYCH

FIRMA

BUCH i T. WERNER

SZAWIE

RACHUNEK STRAT I ZYSKÓW ZA 1933/34 R.

	zł	zł		zł	zł
Materiały		7 760 383'11	Pozostałość zysku za 1932/33 r.		1 558'45
Robocizna		3 163 552'06	Osiągnięto ze sprzedaży w 1933/34 r.	17 476 263'46	
Elektryczność, gaz i woda		187 076'62	Różnice kursowe	495 412'55	17 971 676'01
Naprawa budynków, maszyn, urządzeń technicznych i ruchomości		650 508'91			
Pensje Rady Nadzorczej i Komisji Rewizyjnej	78 800'00				
Pensje Zarządu	106 350'00				
Pensje personelu administracyjnego	524 685'00				
Pensje personelu technicznego	590 732'97	1 300 567'97			
Ubezpieczenie od ognia	46 321'13				
Druki i materiały piśmienne	26 131'42				
Porto, depesze i telefony	33 138'05				
Podróże, przejazdy i diety	38 407'85				
Koszty prawne i notarialne	11 747'41				
Ogłoszenia i reklamy	32 367'26				
Koszty opakowania	45 137'94				
Komisowe agentów i przedstawicieli	238 421'42				
Składki w stowarzyszen. i związkach	6 691'75				
Różne wydatki	204 046'77	682 411'00			
Dyskonto weksli	39 750'48				
Odsetki od akceptów	129 787'44				
Odsetki i koszty od wierzytelności krajowych	74 916'89				
Odsetki i koszty od wierzytelności zagranicznych	102 226'37	346 681'18			
Dopłaty na wypadek choroby za robotników i urzędników	166 376'09				
Dopłaty do funduszu pracy za robotników i urzędników	49 950'62				
Dopłaty do Zakł. Ubezpiec. Prac. Umysł. za urzędników	38 960'80				
Dopłaty do Zakł. Ubezpiec. Emer. Robot. za robotników	36 335'18				
Składki do Zakł. Ubezpiec. od Wypadków za robotników i urzędników	77 905'88				
Dopłaty na bezrobotnych robotników	58 892'20				
Urlopowe robotników	137 589'45				
Utrzymanie żłobka	13 034'95				
Dopłaty do Kasy Przeworności i Pomocy	23 330'60				
Zasiłki emerytalne i pogrzebowe	15 210'08	617 585'85			
Ofiary na cele dobroczynne		6 332'15			
Opłaty stemplowe	zł 66 371'61				
Podatek obrotowy	" 323 947'42				
Podatki różne	" 72 133'82				
Świadectwa przemysłowe	24 543'00	486 995'85			
Podatek dochodowy	81 244'13	568 239'98			
Ubytek inwentarza niezamort.		164 088'82			
Odpisano z r-ku dłużników		416 220'28			
Amortyzacja		1 635 160'90			
Różnice:					
pozostałość z zysków za 1932/33 r.		1 558'45			
zysk za 1933/34 r.		472 867'18	474 425'63		
		<u>17 973 234'46</u>			<u>17 973 234'46</u>

Zysk podzielony został — w myśl uchwały Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszów z dn. 20 października 1934 r. — w następujący sposób: na kapitał zapasowy 8% od zł 4 128 671'18 — zł 378 293'37, na dywidendę 3% od zł 7 500 000'00 — zł 225 000'00, rezerwa na podatek dochodowy zł 160 000'00, reszta zysku do przeniesienia na 1934/35 r. zł 51 596'26, razem 474 425'63.

Władze Spółki stanowią obecnie:

Rada Nadzorcza: *Stefan Przanowski* (Prezes Rady), *Wacław Werner* (Wice Prezes Rady), *Stanisław Janicki* (Wice Prezes Rady), *Mieczysław Hofman*, *Jerzy Komorowski*, *Mieczysław Meisner*, *Władysław Pfeiffer*, *Mieczysław Porowski*
 Komisja Rewizyjna: *Feliks Bobrowski*, *Stanisław Meisner*, *Józef Temler*, *Edward Troszel*, *Bohdan Werner*
 Dyrekcja: *Władysław Domański*

SPROSTOWANIE

W tekście obwieszczeń Zarządu

Wileńskiego Banku Ziemskiego w Wilnie

o licytacjach publicznych nieruchomości miejskich i ziemskich, dołączonych do numeru 40 tyg. „Polska Gospodarcza” z dn. 6 października 1934 r. i do numeru 42 tyg. „Polska Gospodarcza” z dn. 20 października 1934 r. spowodu omyłek drukarskich błędnie wydrukowano pozycje niżej wymienione:

P o z y c j a				Wydrukowano omyłkowo	Winno być prawidłowo
Nr. 40 na stronicy	3	kolumnie	9 przy poz.	N. 50 674/31 568	12 464 96
Nr. 40 „ „	5	„	5 „ „	N. 42 806 . . .	Nadbrzeżna
Nr. 42 „ „	5	„	1 Nr. pożyczki	54 959 ¹⁷	Nadrzeczna
Nr. 42 „ „	12	„	1 „ „	45 374	55 959 ¹⁷
					47 374

co niniejszem prostuje się.

II OGŁOSZENIE

Zarząd Towarzystwa Sosnowieckich Fabryk Rur i Żelaza SPÓŁKA AKCYJNA

ma zaszczyt zawiadomić PP. Akcjonariuszów, że w środę 7 listopada 1934 r. o godz. 11 odbędzie się w lokalu Zarządu T-swa w Warszawie, przy ul. Moniuszki 10

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdań Zarządu, Rady Nadzorczej i Komisji Rewizyjnej, bilansu, rachunku zysków i strat za 1933/34 rok obrotowy oraz udzielenie władzom Spółki pokwitowania z wykonania przez nie obowiązków;
- 2) Wybór członków Rady Nadzorczej na miejsce ustępujących;
- 3) Wybór członków Komisji Rewizyjnej i wyznaczenie ich wynagrodzenia.

Akcjonariusze, życzący uczestniczyć osobiście lub przez swych pełnomocników w rzeszonym Zgromadzeniu, powinni złożyć w Zarządzie T-swa nie później niż 31 października 1934 r. swe akcje lub zaświadczenie, wydane na dowód złożenia akcji u notariusza albo w krajowej instytucji kredytowej. Dla akcji, deponowanych we Francji i Belgii, konieczne jest przedstawienie zaświadczeń depozytowych, wystawionych przez „Crédit Lyonnais” w Paryżu.

W zaświadczeniach należy wymienić numery akcji i stwierdzić, że akcje nie będą wydane przed ukończeniem Walnego Zgromadzenia.

Zgodnie z § 29 statutu, do ważności Walnego Zgromadzenia potrzebna jest obecność akcjonariuszów lub ich pełnomocników, reprezentujących przynajmniej jedną piątą część kapitału akcyjnego.

Jeżeli w dn. 7 listopada r. b. nie zbierze się potrzebne quorum, Zarząd zwoła powtórne Walne Zgromadzenie z tym samym porządkiem dziennym, które — zgodnie z § 29 statutu — będzie prawomocne bez względu na ilość reprezentowanych na niem akcji.

LIKWIDATOR FIRMY

Dom Henry Bertrand, Sprzedaż Jedwabi, Spółka Akc. w likwidacji

podaje do wiadomości że na mocy uchwały Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszów z dn. 20 grudnia 1933 r. Spółka

została postawiona w stan likwidacji

i wzywa wierzycieli do zgłoszenia swych wierzytelności do dn. 1 czerwca 1935 r. (pl. Dąbrowskiego 9).

Kolej Lokalna Dolina—Wygoda, Spółka Akcyjna

w Wygodzie ad Pacyków

Rachunek bilansu zamknięcia
na dz. 31 grudnia 1933 r.

STAN CZYNNY	zł	zł
Trasa i tor kolejowy		1 855 740 58
Park kolejowy		336 739 78
Waga pomostowa		14 100 73
Remiza		8 226 04
Materiały		1 571 59
Inwestycje		9 819 10
Dłużnicy:		
Bank Krajowy Wien	1 00	
Dyrekcja P. K. P. Stanisław.	17 132 97	
Firma Silvina	14 415 43	31 549 40
Pożyczka Narodowa 1, 2 i 3 ra- ta po zł 1 600 00		4 800 00
		<u>2 262 547 22</u>

STAN BIERNY	zł
Kapitał akcyjny 2846 szt. akcji à 685 00	1 949 510 00
Zamortyzowane akcje 404 szt. à 685 00	276 740 00
Fundusz rezerwowy	3 076 21
Fundusz podatkowy (podatek doch. 1932)	6 400 00
Fundusz specjalny	8 843 93
Wierzyciele: Bank Krajowy Wien Zysk	1 60 17 975 48
	<u>2 262 547 22</u>

Rachunek strat i zysków
na dz. 31 grudnia 1933 r.

STRATY	zł	zł
Koszty administracyjne		13 649 15
Reszta zysku ex 1932 r.	3 358 98	
Zysk za 1933 r.	14 616 50	17 975 48
		<u>31 624 63</u>
ZYSKI	zł	
Reszta zysku z 1932 r.	3 358 98	
Ruch 1933 r.	28 265 65	
		<u>31 624 63</u>

Cukrownia UNISŁAW, Sp. Akcyjna w UNISŁAWIU

BILANS NA DZ. 30 CZERWCA 1934 R.

AKTYWA	zł	zł	PASYWA	zł	zł
Majątek stały:			Kapitały własne:		
Grunty		68 000'00	Kapitał zakładowy		787 600'00
Budynki fabryczne		626 240'99	Kapitał zapasowy (fundusz rezerwowy)		180 577'79
" mieszkalne		100 000'00	Specjalny kapitał rezerwowy		300 000'00
Maszyny i aparaty		1 991 416'83	Fundusz amortyzacyjny		1 619 799'89
Bocznice		62 283'89	Zobowiązania:		
Odstojniki (zbiorniki)		1'00	Zobowiązanie długoterminowe wobec Skarbu Państwa		63 301'63
Drogi		1'00	Akcepty		463 700'00
Studnie		37 716'85	Kredyty:		
Inwentarz ruchomy		6 740'00	a) akcyzowy	276 533'13	
" żywy		1 875'00	b) przewozowy	22 881'20	299 414'33
Majątek płynny:			Rachunki bieżące w bankach		279 172'82
Gotówka w kasie		4 422'37	Wierzyciele:		
Rachunki bieżące w bankach		41 141'96	a) dostawcy	28 515'61	
Papiery procentowe (pożyczki państwowe)		72 942'90	b) różni	118 551'08	147 066'69
Akcje i udziały (z obcych przedsiębiorstw)		147 335'00	Plantatorzy		111 418'11
Hipoteki		202 907'40	Różnica kursowa — niezrealizowana		993'90
Remanenty:			Czysty zysk za 1933/34 r.		90 132'06
a) cukier	613 797'15				
b) melas	10 481'02				
c) węgiel	4 190'00				
d) koks i kamień wapienny	20 516'60				
e) nawozy sztuczne	50 707'14				
f) nasiona	36 834'51				
g) materiały magazynowe	11 271'30	747 797'72			
Dłużnicy:					
a) odbiorcy	3 800'25				
b) dostawcy	49 211'50				
c) różni	48 664'41	101 676'16			
Plantatorzy		130 678'15			
		<u>4 343 177'22</u>			<u>4 343 177'22</u>
Dłużnicy za gwarancje		70 000'00	Weksle gwarancyjne	40 000'00	
		<u>70 000'00</u>	Żyra gwarancyjne	30 000'00	70 000'00
					<u>70 000'00</u>
Różni za gwarancje solidarne cukrowni, zrzeszonych w Z. Z. P. P. C., Poznań		<u>30 468 761'83</u>	Udzielone gwarancje solidarne cukrowni, zrzeszonych w Z. Z. P. P. C., Poznań		<u>30 468 761'83</u>

RACHUNEK STRAT I ZYSKÓW

STRATY	zł	ZYSKI	zł
Koszty administracji ogólnej	61 273'85	Cukier	2 839 797'45
Koszty personelu urzędniczego	110 987'22	Melas	21 600'00
Robocizna	228 006'21	Wytłoki świeże	35 542'07
Koszty fabrykacji	1 441 349'18	Wytłoki suszone	5 049'16
Remont	103 602'70	Błoto defekacyjne	5 453'17
Ubezpieczenie od ognia, odp. cywilnej i inne	21 387'66	Zwroty Polskiego Towarzystwa Wzajemnych Ubezpieczeń Cukrowni	7 588'84
Opakowanie, magazynowanie i ubezpieczenie od ognia cukru	70 417'96	Dywidenda od akcji Banku Polskiego i Banku Cukrownictwa	12 552'00
Koszty sprzedaży i organizacyj	84 889'87	Odsetki	44 378'51
Koszty handlowe	22 808'60	Różnica na kursie obcych walut	2 910'11
Odsetki i prowizje	64 139'32		
Podatki państwowe i komunalne	380 485'60		
Opłaty stemplowe	909'92		
Socjalne świadczenia	57 459'01		
Amortyzacja	237 071'85		
Saldo, czysty zysk za 1933/34 r.	90 132'06		
	<u>2 974 921'31</u>		<u>2 974 921'31</u>

Unisław, dn. 1 lipca 1934 r.

Zarząd: *Fr. Kauffmann, L. hr. Alvensleben, H. Hoffman, J. Ślaski, Inż. techn. E. Franke*

Rada Nadzorcza: *J. Szlosowski, G. Fiedler, Wł. hr. Pusłowski, E. Kauffmann, Dr. W. A. Henatsch, A. Kessler*

Powyższy bilans i rachunek zysków i strat zbadalem z prawidłowo prowadzonymi księgiami handlowymi i inwenturami i zgodność stwierdziłem. *Stanisław Tyrchan*, zaprzysiężony Rewizor Ksiąg przy Izbie Przemysłowo-Handlowej i sądowy rzeczoznawca w Toruniu.

Unisław, dn. 13 października 1934 r.

KOLEJ ŻELAZNA LWÓW—BEŁŻEC, S. A.

(w likwidacji)

Bilans likwidacyjny na dz. 31 grudnia 1933 r.

STAN CZYNNY		zł	zł
Ministerstwo Komunikacji		2 195 000'00	
Gotówka i banki		121 882'97	
Papiery wartościowe:			
Pożyczka Narodowa nom. wart. zł 25 000'00		24 000'00	
Raty na umorzenie akcji pierwszeństwa		1 883 850'00	
Dłużnicy:			
Kołomyjskie Koleje Lokalne	56 221'29		
Różni	901'50	57 122'79	
Rachunek strat i zysków:			
Strata po otwarciu likwidacji	5 542 151'03		
Strata za czas od 18/VI do 30/XII 1933 r.	63 993'21	5 606 144'24	
		<u>9 888 000'00</u>	

STAN BIERNY		zł	zł
Kapitał akcyjny:			
a) akcje pierwszeństwa	6 424 000'00		
b) akcje zakładowe	3 450 000'00	9 874 000'00	
Nieopłacona część pożyczki		14 000'00	
		<u>9 888 000'00</u>	

Rachunek zysków i strat do dn. 31 grudnia 1933 r.

WINIEN		zł
Koszty likwidacji Spółki		65 798'66

MA		zł
Odsetki z lokacji		1 805'45
Strata za czas od 18/VI do 31/XII 1933 r.		63 993'21
		<u>65 798'66</u>

Pierwsza Fabryka Lokomotyw w Polsce, Spółka Akc.

Bilans zreasumowany

za okres sprawozdawczy od 1 stycznia do 31 grudnia 1933 r.

STAN CZYNNY. — 1) Place, grunty, las zł 239 427'50; 2) Bocznic kolejowe zł 180 761'58; 3) Budynek zł 6 752 017'61; 4) Maszyny i urządzenia techniczne zł 14 151 115'90; 5) Ruszności, narzędzia, inwentarz zł 1 059 167'53; 6) Materjały i półfabrykaty zł 2 147 475'36; 7) Kasa i bony skarbowe zł 340 935'91; 8) Papiery procentowe zł 226 460'34; 9) Dłużnicy zł 3 788 031'14; 10) Weksle zł 916 588'00; 11) Dłużnicy z tytułu kaucyj zł 30 453'52; Suma bilansowa zł 29 832 434'48. Dłużnicy za gwarancje zł 2 750'00.

STAN BIERNY. — 1) Kapitał akcyjny zł 8 000 000'00; 2) Kapitał zapasowy zł 595 991'77; 3) Kapitał specjalny zł 1 854 244'20; 4) Kapitał amortyzacyjny zł 14 428 285'48; 5) Zobowiązania długoterminowe zł 1 488 660'74; 5a) Rachunek specjalny przejściowy różnic kursowych zł 800 176'08; 6) Wierzyciele zł 1 875 881'37; 7) Dywidenda niepodniesiona z lat ubiegłych zł 63 215'50; 8) Kaucje różne zł 30 453'52; 9) Pozostałość zysku z 1932 r. zł 11 405'96; 10) Zysk za 1933 r. zł 704 119'86; Suma bilansowa zł 29 832 434'48.

Gwarancje otrzymane zł 2 750'00.

Zreasumowany rachunek zysków i strat za czas od 1 stycznia do 31 grudnia 1933 r.

STRATY. — 1) Koszty handlowe zł 793 847'53; 2) Koszty eksportowe zł 47 472'09; 3) Podatki zł 251 573'39; 4) Oplaty stemplowe zł 17 546'41; 5) Odpis na kapitał amortyzacyjny zł 283 922'51; 6) Zysk za 1933 r. zł 704 119'86; Razem zł 2 098 481'79.

ZYSKI. — 1) Przewyżka brutto zł 2 013 108'41; 2) Procenty, dyskonto i różnice kursowe zł 85 373'38; Razem zł 2 098 481'79.

Polski Bank Komunalny, Spółka Akc.

Bilans surowy na dz. 30 września 1934 r.

STAN CZYNNY		zł	zł
Kasa i sumy do dyspozycji w Banku Polskim, P. K. O., Banku Gosp. Krajowego oraz bony bezprocentowe Fund. Inw.			1 312 068'71
Waluty zagraniczne			39 107'68
Papiery wartościowe własne:			
a) pożyczki państwowe	3 004 536'93		
b) papiery hipoteczne	1 470 740'97		
c) akcje	142 742'25	4 618 020'15	
Udziały i akcje w przedsiębiorstwach konsorcjalnych			912 595'68
Banki krajowe			3 317 223'97
Weksle zdyskontowane			6 532 040'59
Rachunki bieżące (saldo debet.):			
a) zabezpieczone	1 912 367'29		
b) niezabezpieczone	406 661'20	2 319 028'49	
Pożyczki terminowe			40 160 458'81
Nieruchomości			2 230 130'65
Różne rachunki			2 651 020'75
Koszty, różnice kursowe i t. p.			581 918'37
Długotermin. pożyczki obligac.			16 151 523'06
			<u>80 825 136'85</u>

STAN BIERNY		zł	zł
Kapitały własne:			
a) zakładowy	5 000 000'00		
b) zapasowy	558 291'15		
c) zapasowy obligacyjny	378 635'62		
d) inne rezerwy	561 931'94		
e) fundusz amortyzacyjny	142 253'28	6 641 111'09	
Wkłady:			
a) terminowe	7 873 399'04		
b) à vista	5 163 713'04		
c) specjalne	34 300 164'90	47 337 276'98	
Rachunki bieżące (saldo kredytowe)			11 068'42
Zobowiązania inkasowe			17'83
Redyskonto weksli			646 118'00
Banki krajowe			7 865 948'82
Różne rachunki (w tem fundusz umorzenia obligacyj i na opłatę kuponów zł 446 217'15)			1 199 862'84
Procenty, prow. i różne zyski			972 209'87
Obligacje			16 151 523'00
			<u>80 825 136'85</u>
Gwarancje	zł 415 206'40		
Inkaso	zł 124 046'51		

Kolej Lokalna Lwów—Jaworów, Sp. Akc.

Bilans z dn. 31/XII 1933 r.

STAN CZYNNY. — Wartość kolei i stacji klimatycznej zł 3 633 485'00; Gotówka zł 29 642'59; Pożyczka Narodowa zł 3 128'40; Podatek majątkowy zł 31 704'97; Rachunek procentów od zaliczek Ministerstwa Komunikacji zł 2 315'22; Rachunek zwłoki zł 933 591'21; Rachunek zysków i strat zł 3 286'89; Suma stanu czynnego zł 4 637 154'28.

STAN BIERNY. — Kapitał akcyjny zł 2 479 210'00; Fundusze rezerwowe i amortyz. zł 35 316'28; Wierzyciele zł 14 115'22; Podatek majątkowy zł 31 704'97; Kredytowane niedobory zł 2 076 807'81; Suma stanu biernego zł 4 637 154'28.

Rachunek zysków i strat za 1933 r.

WINIEN. — Wydatki eksploatacyjne zł 325 738'28; Przeniesienie z 1932 r. zł 3 616'00; Razem zł 329 354'28.

MA. — Dochody eksploatacyjne zł 234 375'09; Procenty zł 329'11; Strata zł 94 650'08; Razem zł 329 354'28.

Powszechny Bank Związkowy w Polsce

SPÓŁKA AKCYJNA

Bilans surowy na dz. 30 września 1934 r.

STAN CZYNNY	zł	zł
Kasa i sumy do dyspozycji w Banku Polskim, P. K. O., Banku Gospodarstwa Krajowego i Państwowym Banku Rolnym		1 492 124·53
Waluty zagraniczne		341 747·06
Papiery wartościowe własne:		
a) pożyczki państwowe	431 696·38	
b) papiery hipoteczne	1 229 675·66	
c) akcje	961 509·33	2 622 881·37
Udziały i akcje w przedsiębiorstwach konsorcjalnych		1 257 033·49
Banki krajowe		666 096·44
Banki zagraniczne		1 450 403·66
Weksle zdyskontowane		27 020 428·55
Rachunki bieżące (saldo debet.):		
a) zabezpieczone	24 896 599·96	
b) niezabezpieczone	7 411 190·47	32 307 790·43
Pożyczki terminowe		4 108 930·79
Nieruchomości		4 626 511·04
Koszty		2 898 817·86
Oddziały		34 055 783·33
Różne rachunki		6 744 718·18
		<u>119 593 266·73</u>

STAN BIERNY	zł	zł
Kapitały własne:		
a) zakładowy	8 000 000·00	
b) zapasowy	915 000·00	
c) inne rezerwy	1 030 995·18	9 945 995·18
Wkłady:		
a) terminowe	3 329 889·74	
b) à vista	6 003 125·73	
c) książ. wkład.	13 705 119·06	23 038 134·53
Rachunki bieżące (saldo kredyt.)		5 244 932·23
Zobowiązania inkasowe		3 375·53
Redyskonto weksli		15 655 978·29
Banki krajowe		2 925 883·63
Banki zagraniczne		21 302 653·20
Procenty, prowizje i różne zyski		2 921 018·72
Oddziały		34 206 809·07
Różne rachunki		4 348 486·35
		<u>119 593 266·73</u>
Gwarancje	zł 6 127 949·81	
Inkaso	zł 6 091 770·27	
		<u>zł 12 219 720·08</u>

Powszechny Bank Kredytowy

SPÓŁKA AKCYJNA

Bilans surowy na dz. 30 września 1934 r.

STAN CZYNNY	zł	zł
Kasa i sumy do dyspozycji w Banku Polskim, P. K. O. i Banku Gospodarstwa Krajowego		1 184 680·75
Waluty zagraniczne		474 506·06
Papiery wartościowe własne:		
a) pożyczki państwowe	361 283·85	
b) papiery hipot. i oblig.	322 112·45	
c) akcje	7 562·27	690 958·57
Udziały i akcje w przedsiębiorstwach konsorcjalnych		95 340·48
Banki krajowe		406 171·45
Banki zagraniczne		3 353 623·22
Weksle zdyskontowane		14 941 081·52
Rachunki bieżące (saldo debet.):		
a) zabezpieczone	13 644 877·99	
b) niezabezpieczone	2 494 246·97	16 139 124·96
Różne rachunki		575 168·21
Koszty, różnice kursowe i t. p. roku bież.		1 528 063·52
Oddziały		4 472 563·17
		<u>43 861 281·91</u>
Dłużnicy za gwarancje		1 638 311·60
Inkaso		9 166 838·62
		<u>54 666 432·13</u>

STAN BIERNY	zł	zł
Kapitały własne:		
a) zakładowy	5 000 000·00	
b) zapasowy	750 776·79	5 750 776·79
Wkłady:		
a) terminowe	7 388 389·06	
b) à vista	7 680 491·47	15 068 880·53
Rachunki bieżące		9 610 947·77
Zobowiązania inkasowe		72 871·88
Redyskonto weksli		598 345·31
Banki krajowe		1 080 413·04
Banki zagraniczne		2 851 058·87
Różne rachunki		2 175 418·57
Procenty, prowizje i inne zyski roku bież.		1 996 337·66
Oddziały		4 656 231·49
		<u>43 861 281·91</u>
Wierzyciele za gwarancje		1 638 311·60
Różni za inkaso		9 166 838·62
		<u>54 666 432·13</u>

Kołomyjskie Koleje Lokalne, Spółka Akcyjna

Bilans na dz. 31 grudnia 1933 r.

STAN CZYNNY. — Rachunek budowy zł 1 721 465·00; Gotówka; Bank Dyskontowy Warszawski Oddz. Lwów zł 1 279·00; Kasa podręczna Spółki zł 277·86; Razem: zł 1 556·86; Papiery wartościowe: 6% obligacje Pożyczki Narod. im. wart. zł 300·00 — zł 288·00; Rachunek odsetek od niedoborów austriackich zł 20 221·79; Rachunek zwłoki kosztów ruchu z odsetkami zł 647 865·50; Rachunek zysków i strat: Niedobór z 31/XII 1932 zł 44 083·15; Niedobór za 1933 r. zł 246·59; Razem: zł 44 329·74; Razem stan czynny: zł 2 435 726·89.

STAN BIERNY. — Kapitał akcyjny zł 1 303 400·00; Rachunek amortyzacji zł 35 421·21; Dyrekcja Okręg. Kol. Państw. Stanisławów kredytowane niedobory z procentami zł 826 664·34; Wierzyciele zł 165 194·86; Ministerstwo Komunikacji: a) Zaliczki zwrotne z odsetkami zł 22 767·24; b) Niedobory austriackie zł 44 937·32; c) Odsetki od niedoborów austriackich zł 37 341·92; Razem zł 105 046·48; Razem stan bierny zł 2 435 726·89.

Rachunek zysków i strat za 1933 r.

WINIEN. — Wydatki eksploatacyjne. Odszkodowanie za nadzór zł 1 050·00; Służba drogowa zł 38 648·23; Służba stacyjna zł 3 978·54; Służba handlowa zł 249·93; Służba konduktorska zł 7 956·36; Zarząd i ogólna służba trakcji zł 661·20; Służba parowozowa zł 18 238·87; Służba wagonowa zł 848·32; Naprawa taboru zł 1 006·24; Wydatki inne (wspólne) zł 21 372·93; Koszty Zarządu Spółki zł 10 007·71; Razem zł 31 380·64; Razem zł 104 018·33; Procenty zł 843·88; Razem winien zł 104 862·21.

MA. — Dochody eksploatacyjne: Z przewozu osób zł 8 418·12; Z przewozu bagaży zł 59·04; Z przewozu towarów zł 39 560·45; Z przewozu poczty zł 175·20; Czynnosc za mieszkanie skarbowe zł 635·64; Inne czynsze najmu i dzierżawy zł 329·84; Różne wpływy zł 3 847·97; Razem zł 53 026·26; Czynnosc dzierżawny za cysterny zł 605·00; Przeniesiono na rachunek zwłoki zł 50 984·36; Niedobór za 1933 r. zł 246·59; Razem zł 51 230·95; Razem ma: zł 104 862·21.

Spółka Akcyjna Cukrowni i Rafinerji „BOROWICZKI”

Bilans za okres od 1 lipca 1933 r. do dn. 30 czerwca 1934 r.

WINIEN (AKTYWA)	zł	PASYWA (MA)	zł
Grunty	258 031'29	Kapitał zakładowy	4 000 000'00
Budynki	2 774 901'50	Kapitał zapasowy	348 613'59
Urządzenia techniczne	6 272 379'90	Kapitały rezerwowe	135 090'51
Inwentarz zakładowy i biurowy	308 066'70	Kapitał amortyzacyjny	6 041 829'26
Nowe urządzenia	5 512'86	Akcepty	589 978'84
Kasa	11 734'53	Banki	1 107 612'49
Banki	22 407'61	Skarb Państwa	236 621'00
Papiery procentowe	240 975'21	Kasa Przewoźności	38 825'92
Kaucje	17 191'08	Wierzyciele	493 925'39
Magazyn	122 289'48	Bank Cukrownictwa, rozliczenie kartelowe	650 429'13
Nawozy sztuczne	146'00	Specjalny r/k przejściowy różnic kursowych	12 547'54
Węgiel	99 914'24	Sumy przechodnie	1 039'66
Cukier w produktach	12 601'68		
Cukier eksportowy 1930/31 r.	340 668'00		
Cukier eksportowy 1932/33 r.	67 440'00		
Cukier eksportowy 1933/34 r.	64 140'00		
Cukier wewnętrzny 1933/34 r.	1 562 407'48		
Miejscowa sprzedaż cukru	1 115'69		
Melas	9 141'60		
Wysłodki	3 484'98		
Dłużnicy	667 612'90		
Awanse	561'38		
Plantatorzy	491 349'16		
Specjalny r/k przejściowy różnic kursowych	3 215'28		
Sumy przechodnie	42 448'47		
Strata okresu 1933/34 r.	253 776'31		
	<u>13 656 513'33</u>		<u>13 656 513'33</u>
Rachunek gwarancyj	1 547 804'50	Rachunek gwarancyj	1 547 804'50
	<u>15 204 317'83</u>		<u>15 204 317'83</u>

Rachunek strat i zysków za 1933/34 r.

WINIEN	zł	MA	zł
Koszty administracji ogólnej	300 361'52	Umorzone długi	445'30
Koszty sprzedaży cukru	121 465'14	Zrealizowane kupony 5% poz. konwers.	337'50
Koszty kredytów	111 035'72	Zrealizowane kupony 10% poz. kolejowej	579'64
Podatki i opłaty stemplowe	166 499'05	Zrealizowane kupony 4% poz. inwestyc.	656'00
Bezpośrednie koszty fabrykacji	1 622 664'02	Zrealizowane kupony akcji Banku Polskiego	1 272'00
Odpisana amortyzacja za 1933/34 r.	450 000'00	Dywidenda Banku Cukrownictwa	6 582'00
Podatek dochodowy za 1931/32 r.	218 245'44	Ze sprzedaży cukru kampanji 1932/33 r.	1 296 721'55
Nieściągalne długi	10 286'73	Ze sprzedaży melasu	3 773'68
Prowizja od nabytego kont. Cukr. „Strzelce”	17 906'00	Ze sprzedaży melasu eksportowego	37 908'30
Koszt nabycia kont. cukrowni „Strzelce”	179 060'00	Nadwyżka ze sprzedaży cukru eksport.	1 197'30
Wartość rewanent cukru kamp. 1932/33 r.	1 273 211'36	Revanent melasu	9 141'60
Wartość rewanentu cukru w produktach 1932/33 r.	71 230'86	Ze sprzedaży cukru kamp. 1933/34 r.	1 137 434'05
Strata na sprzedaży dwóch wag	1 458'02	Revanent cukru kampanji 1933/34 r.	1 559 827'48
Wartość rewanentu melasu 1933/33 r.	28 361'73	Revanent cukru kamp. 1933/34 na bezrobotn.	2 580'00
Koszt nabycia kont. „Karwice Ozierany”	6 329'60	Revanent cukru eksport. 1933/34 r.	64 140'00
Saldo r/ku różnic kursowych	3 141'43	Revanent cukru w produktach 1933/34 r.	12 601'68
Różnica ceny rewanentu cukru ekspor- towego	102 027'00	Wpływy za parytety	162 450'35
	<u>4 683 283'62</u>	Saldo Funduszu Wyrównawczego	58 240'38
		Saldo r/ku gospodarstwa rolnego	4 348'50
		Za wysłodki kampanji 1933/34 r.	69 270'00
		Strata za 1933/34 r.	253 776'31
			<u>4 683 283'62</u>

Podpisali:

Prezes Rady Nadzorczej: *Nathan Golodetz,*

Członkowie Rady Nadzorczej: *Jan Odechowski, Kazimierz Dziewanowski, Stefan Gorski, Stanisław Piwnicki, Tadeusz Swinarski, Captain Harold Kennedy Ashleigh Boddington,*

Prezes Zarządu i Dyrektor Zarządzający: *Bolesław Soplica,*

Członkowie Zarządu: *Serge Golodetz, Jan Ostrowski,*

Prokurent Zarządu: *Henryk Grecki,*

Buchalter: *Stanisław Kosmaczewski*

Powyższy bilans oraz rachunek strat i zysków został zatwierdzony przez Walne Zgromadzenie Akcjonariuszów Sp. Akc. Cukrowni i Rafinerji „Borowiczki” w dn. 12 października 1934 r.

Akcyjny Bank Hipoteczny

we Lwowie

Bilans surowy na dz. 30 września 1934 r.

STAN CZYNNY	zł	zł
Kasa i sumy do dyspozycji		352 232'87
Waluty zagraniczne		147 416'83
Papiery wartościowe własne:		
papiery państwowe	157 196'23	
listy zastawne	3 415 705'19	
obligacje	6 590'46	
akcje	163 583'56	3 743 075'44
Udziały i akcje w przedsiębiorstwach konsorcjalnych		532 450'66
Papiery wartościowe ustawowego kapitału zapasowego		380 726'28
Banki krajowe		71 614'29
" zagraniczne		96 499'62
Weksle zdyskontowane		5 976 031'95
Akcenty Banku Akceptacyjnego z 2 682 095'77		
Rachunki bieżące:		
zabezpieczone	6 827 914'23	
niezabezpieczone	1 301 807'15	8 129 721'38
Pożyczki terminowe		1 591 968'11
Należności z układów konwersyjnych		2 472 532'35
Ruchomości		1 395'20
Nieruchomości		4 583 523'66
Koszty handl., administr. nieruchomości i różne wyniki		951 326'45
Rachunki oddziałów		5 508 015'79
Długoterminowe pożyczki hipoteczne		20 127 300'45
Aktywa oddziału kredytu długoterminowego		7 759 540'29
		<u>62 425 371'62</u>

STAN BIERNY	zł	zł
Kapitały własne:		
zakładowy	5 000 000'00	
zapasowy	2 011 453'59	
inne rezerwy	623 911'88	
fundusz amortyzacyjny	612 911'43	8 248 276'90
Wkłady:		
terminowe	1 477 790'89	
à vista	720 825'60	
na książeczki wkładk.	5 239 352'62	7 437 969'11
Rachunki bieżące (saldo kredyt.)		1 052 839'42
Zobowiązania inkasowe		13 527'98
Redyskonto weksli		2 106 205'33
Dyskonto akceptów Banku Akceptacyjnego		2 598 385'77
Banki krajowe		503 431'01
" zagraniczne		5 230 440'40
Bank Akceptac. z 2 682 095'77		
Procenty, prowizje i różne zyski		876 937'61
Rachunki oddziałów		5 501 717'63
Zyski z lat ubiegłych		90 240'52
Listy zastawne		20 124 695'25
Pasywa oddziału kredytu długoterminowego i różne pasywa		8 640 704'69
		<u>62 425 371'62</u>

Gwarancje z 432 617'59
Inkaso 727 686'37

Bank Kwilecki, Potocki & S-ka

Spółka Akcyjna w Poznaniu

Bilans surowy na dz. 30 września 1934 r.

STAN CZYNNY	zł	zł
Kasa i sumy do dyspozycji w Banku Polskim, P. K. O. i Banku Gospod. Krajowego		470 132'92
Waluty zagraniczne		52 817'06
Papiery wartościowe własne:		
a) pożyczki państwowe	72 049'17	
b) papiery hipoteczne	26 825'78	
c) akcje	325 198'92	424 073'87
Udziały i akcje w przedsiębiorstwach konsorcjalnych		239 555'75
Towary		255 994'90
Banki krajowe		74 889'99
Banki zagraniczne		109 318'93
Weksle zdyskontowane		3 921 176'94
Akcenty Banku Akceptacyjnego z 4 833 089'60		
Rachunki bieżące (saldo debet.):		
a) zabezpieczone	4 119 271'84	
b) niezabezpieczone	1 729 604'18	5 848 876'02
Pożyczki terminowe (należności z tyt. układów konwers.)		4 498 275'34
Nieruchomości		2 701 139'09
Różne rachunki		1 332 629'88
Koszty, różnice kursowe i t. p.		480 730'20
Oddziały		1 538 625'39
		<u>21 948 236'28</u>

STAN BIERNY	zł	zł
Kapitały własne:		
a) zakładowy	3 000 000'00	
b) zapasowy	633 599'59	
c) inne rezerwy	200 000'00	
d) fundusze amortyzacyjne	660 783'00	4 494 382'59
Wkłady:		
a) terminowe	2 960 123'86	
b) à vista	1 086 257'31	4 046 381'17
Rachunki bieżące (saldo kredytowe)		3 118 239'01
Zobowiązania inkasowe		—
Redyskonto weksli		3 503 090'50
Dyskonto akceptów Banku Akceptacyjnego		4 499 189'60
Banki krajowe		128 745'83
Bank Akceptac. z 4 833 089'60		
Banki zagraniczne		—
Wierzyciele hipoteczni		—
Różne rachunki		177 837'04
Procenty, prowizje i różne zyski		435 193'30
Oddziały		1 545 177'24
Listy zastawne (obligacje)		—
		<u>21 948 236'28</u>

Gwarancje z 63 500'00
Inkaso z 63 499'65

SPÓŁKA AKCYJNA ZAKŁADY CHEMICZNE „GRODZISK”

Bilans na dz. 31 grudnia 1932 r.

AKTYWA				PASywa	
	zł	zł	zł		zł
Aktywa płynne:				Zobowiązania krótko-terminowe:	
Kasa	3 449·18			a) Wierzyciele:	
Papiery wartościowe	1 305·05			z r-ku banków	2 980 986·08
Weksle w portfelu	8 781·26			„ dostawców	299 834·96
Banki	6 889·96			„ różnych	699 570·07
				„ odbiorców	8 438·73
Dłużnicy:				„ wierzycieli układ.	1 289 360·99
a) na r-ku odbiorców	178 778·43			b) Akcepty	5 278 190·83
b) „ różnych	673 294·78				78 834·82
c) „ dostawców	35 016·64	887 089·85		Kapitały własne:	
Towary i półfabrykaty	579 818·54			Kapitał zakładowy	3 250 000·—
Surowce, mat. techn. i opak.	225 206·16			Sumy amortyzacyjne	1 436 683·12
Kaucje	6 335·40	1 718 875·40		Inne rachunki:	
Aktywa stałe:				Sumy przechodnie	319·99
Nieruchomości	1 888 186·27				
Maszyny, aparaty i urządz. technicz.	1 313 037·56				
Inwestycje Hajnówki	1 670 301·86				
Ruchomości i narzędzia	113 699·66				
Tabor transportowo-kolejowy	224 729·17	5 209 954·52			
Inne aktywa:					
Akcje i udziały	88 406·—				
Koszty organiz. dz. prof. SUIDY	101 792·84	190 198·84			
Strata za 1930 r.		1 067 512·84			
„ „ 1931 „		1 576 990·82			
„ „ 1932 „		280 496·34			
		10 044 028·76			
Depozyty	394 978·—			Deponenci	394 978·—
Różni za gwarancje	3 169 463·05			Gwarancje	3 169 463·05
Weksle w obiegu	136 859·34			Zyro wekslowe	136 859·34
					10 044 028·76

Rachunek zysków i strat za 1932 r.

	zł	zł
Koszty sprzedaży	454 652·11	
„ fabrykacji	1 960 023·11	
„ handlowo-administracyjne	309 561·16	
„ finansowe	390 459·25	
Różnice kursowe	1 196·72	
Straty na odbiorcach różnych	88 246·68	
„ „ sprzedanych z licytacji surowcach, materiałach technicznych i opakowaniach	84 960·90	
„ „ sprzedanych i zniszczonych aparatach	3 253·18	
„ „ uszkodzonych beczkach żelaznych	199·01	
„ „ kaucjach	14 586·23	
Amortyzacja	359 831·32	
	3 666 969·67	
Produkcja		2 818 841·—
Dochody inne		13 320·45
Osiągnięto z układu sądowego		552 582·89
Zrealizowano ze strat spisanych		1 728·99
Strata za 1932 r.		280 496·34
		3 666 969·67

Wileński Prywatny Bank Handlowy, Spółka Akcyjna

Bilans na dz. 30 września 1934 r.

AKTYWA. — Kasa i sumy do dyspozycji: a) gotowizna w kasie zł 154 849·68; Pozostałość w B-ku Polskim, P. K. O. i B-ku Gosp. Krajow. zł 68 126·32; Waluty zagraniczne zł 46 950·93; Papiery wartościowe własne: a) pożyczki państwowe zł 2 040·23, b) papiery hipoteczne zł 557 752·47, c) akcje zł 490 680·41; Udziały i akcje w przedś. kons. zł 75 000·00; Banki krajowe zł 28 307·01; Banki zagraniczne zł 15 971·16; Weksle zdyskontowane zł 2 016 253·32; Rachunki bieżące (saldo debet.): a) zabezpieczone zł 2 633 610·12; b) niezabezpieczone zł 380 859·09; Pożyczki terminowe zł 192 525·00; Należności z tyt. układ. konwers. zaopatr. w akcepty B-ku Akcept. zł 521 434·47; Nieruchomości zł 894 465·00; Różne rachunki zł 862 141·18; Koszty, różnice kurs. i t. p. zł 290 565·15; Oddziały zł 976 877·02; Suma bilansowa zł 10 208 408·56.

Udzielone gwarancje zł 386 990·52; Inkaso zł 629 724·09; Razem zł 11 225 123·17.

PASYWA. — Kapitały własne: a) zakładowy zł 2 500 000·00; b) zapasowy zł 127 908·81; Wkłady: a) terminowe zł 2 725 304·85; b) à vista zł 1 831 144·28; Rachunki bieżące (saldo

kred.) otwartego kredytu zł 48 685·42; Zobowiązania inkasowe zł 11 529·62; Redyskonto weksli zł 1 123 634·89; Banki krajowe zł 137 492·78; Banki zagraniczne zł 2 580·42; Różne rachunki zł 301 795·71; Procenty i prowizje różne zł 411 801·35; Oddziały zł 986 530·43; Suma bilansowa zł 10 208 408·56. Zobowiązania z tyt. udział. gwar. zł 386 990·52; Różni za inkaso zł 629 724·09; Razem zł 11 225 123·17.

I OGŁOSZENIE

Podaje się do wiadomości, że otwarta została likwidacja firmy

Powszechnie Domy Składowe, Spółka Akcyjna we Lwowie

Wzywa się wierzycieli do zgłaszania swych roszczeń w ciągu sześciu miesięcy od daty ostatniego ogłoszenia.

Likwidatorowie

!!! PODRÓŻUJCIE SAMOLOTAMI !!!

SPÓŁKA AKCYJNA ZAKŁADY CHEMICZNE „GRODZISK”

Bilans na dz. 31 grudnia 1933 r.

AKTYWA			PASYWA		
	zł	zł		zł	zł
Aktywa płynne:			Zobowiązania krótko-terminowe:		
Kasa	20 332*73		Wierzyciele:		
Papiery wartościowe	11 190*05		a) Banki	2 784 874*15	
Weksle w portfelu	12 821*00		b) Dostawcy	357 487*53	
Banki	255 534*68		c) Odbiorcy	7 254*23	
Akcje i udziały	88 407*00		d) Różni:		
Dłużnicy:			1) podatki państw. i kom. zł	101 614*87	
a) na r-ku odbiorców	172 384*12		2) instyt. ubezpiec. socjaln. zł	120 920*95	
b) „ dostawców	19 711*04		3) inni zł	99 413*39	321 949*21
c) „ różnych:			e) Układowi	1 349 523*14	
1) Wygoda, Sp. z o. o. zł	526 707*02		f) Akcepty	16 171*88	4 837 260*14
2) Inni zł	22 161*72	548 868*74	Kapitały własne:		
Towary gotowe	252 403*40		Kapitał zakładowy	3 250 000*00 ¹⁾	
Półfabrykaty	157 713*72		Sumy amortyzacyjne:		
Surowce	88 253*81		a) saldo roku ub. zł	1 436 683*12	
Materiały techniczne i opakowanie	141 996*23		b) odpisano zł	1 581*80	
Kaucje	45 720*40	1 815 336*92		zł 1 435 101*32	
Aktywa stałe:			c) dopisano w roku sprawozdawczym zł	359 831*32	1 794 932*64 5 044 932*64
Grunty	405 942*36		Inne rachunki:		
Budynki fabryczne zł	829 288*63		Sumy przechodnie	1 220 72	
„ gospodarcze zł	215 288*33		R-k przejściowych różnic kursowych	238 634*24	239 854*96
„ mieszkalne zł	383 266*27	1 427 843*23	<hr/>		
Bocznice kolejowe	54 400*68				10 122 047*74
Maszyny, aparaty i urząd. techn.	1 315 352*43				
Inwestycje w Hajnówce	1 675 886*63				
Ruchomości i narzędzia	114 796*81				
Inwentarz żywy	2 050 00				
Tabor transportowo-kolejowy	222 379*17	5 218 651*31			
Inne aktywa:					
Koszty organiz. dz. prof. Suidy	101 792*84				
Sumy przechodnie (wyd. okr. przyszł.)	14 960*00	116 752*84			
Strata za 1930 r.		1 067 512*84			
„ „ 1931 „		1 576 990*82			
„ „ 1932 „		280 496*34			
„ „ 1933 „		46 306*67			
		10 122 047*74			
Depozyty	364 975*00		Deponenci	364 975*00	
Gwarancje	3 159 463*05		Gwarancje	3 159 463*05	
Weksle w obiegu	71 089*37		Żyro wekslowe	71 089*37	

¹⁾ W myśl uchwały Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszów z dnia 10 X 1934 r., według której spisuje się straty za 1930, 1931 i 1932 r. w łącznej sumie: zł 2 925 000*00 z kapitału zakładowego, a przenosi się na następny okres jedynie stratę za rok 1933 w sumie zł 46 306*67 — kapitał zakładowy na dz. 31 XII 1933 r. pozostaje w resztującej sumie zł 325 000*00, sumy zaś bilansowe wynoszą zł 7 197 047*00.

Rachunek zysków i strat za 1933 r.

	zł	zł
Koszty produkcji (w tem podatki państw. kom. zł 11 480*28)	1 578 356*03	
Koszty sprzedaży (w tem pod. obr. przem. zł 49 735*33)	169 341*81	
Koszty handlowo-administracyjne (w tem podatki państw. kom. zł 3 825*60)	213 572*93	
Koszty finansowe	130 558*92	
Straty na Sp. z o. o. Wygoda	175 000*00	
„ „ odbiorcach	14 147*09	
Różne drobne straty	2 078*90	
Amortyzacja za 1933 r.	359 831*32	
	<u>2 642 887*00</u>	
Sprzedż towarów		2 252 763*25
Dochody z wydz. magaz., mieszkań i t. p.		5 339*57
Różnice kursowe		7 674*54
Osiągnięto ze spisanych dubiosa		1 251*85
Ustępstwa wierzycieli w myśl Układu Sądowego		22 300*76
Umorzona część podatków		232 214*86
„ „ należn. instyt. socj. ubezpiec.		75 035*50
Strata za 1933 r.		46 306*67
		<u>2 642 887*00</u>

Śląski Zakład Kredytowy, Spółka Akcyjna, Bielsko

Bilans surowy na dz. 30 września 1934 r.

STAN CZYNNY. — Kasa i sumy do dysp. w B-ku Polskim, P. K. O. zł 574 406⁴⁶; Waluty zagraniczne zł 83 164¹⁰; Papiery wart. własne: pożyczki państw. zł 250 601³⁵; papiery hipoteczne zł 248 651⁵⁵; akcje zł 2 496²⁷; Razem zł 501 749¹⁷; Udział i akcje w przeds. konsorcyjnych zł 172 338⁰⁰; Banki krajowe zł 1 838 978²¹; Banki zagraniczne zł 439 096³⁹; Weksle zdyskontowane zł 5 793 459⁴⁴; R-ki bieżące: zabezpieczone zł 4 899 621²⁰; niezabezpieczone zł 1 651 244⁰⁹; Razem zł 6 550 865²⁹; Nieruchomości zł 336 523⁸⁴; Różne r-ki zł 144 029¹⁶; Koszty handlowe zł 520 078¹⁰; Oddział zł 949 455⁰⁰; Ogółem zł 17 904 143¹⁶.

STAN BIERNY. — Kapitały własne: zakładowy zł 3 000 000⁰⁰, zapasowy zł 850 000⁰⁰, inne rezerwy zł 1 696 000⁰⁰, fundusz amortyzac. zł 18 600⁰⁰; Razem zł 5 564 600⁰⁰; Wkłady: terminowe zł 1 474 984⁸³, a vista zł 1 948 060⁷⁹; Razem zł 3 423 045⁶²; R-ki bieżące zł 4 029 164⁴⁴; Redyskonto weksli zł 619 968¹²; Banki krajowe zł 2 193 944⁹¹; Banki zagraniczne zł 403 810⁹²; Różne r-ki zł 107 190⁶⁵; Procenty, prowizje zł 697 121²⁴; Zyski z lat ubiegłych zł 6 357³⁹; Oddział zł 858 939⁸⁷; Ogółem zł 17 904 143¹⁶.

Gwarancje: zł 1 403 909¹⁶; Inkaso zł 896 832⁸³.

Bank Towarzystw Spółdzielczych, Spółka Akcyjna

Bilans surowy dn. 30 września 1934 r.

STAN CZYNNY. — Kasa i sumy do dyspozycji w Banku Polskim, P.K.O., Banku Gospodarstwa Krajowego oraz bony bezprocentowe Funduszu Inwestycyjnego zł 596 994⁹⁶; Waluty zagraniczne zł 59 461⁹¹; Papiery wartościowe własne: a) pożyczki państwowe zł 599 196⁸⁵; b) papiery hipoteczne zł 130 408⁶⁸; c) akcje zł 164 759³⁹; Razem zł 894 364⁹²; Banki krajowe zł 366 134⁹⁸; Banki zagraniczne zł 45 969⁶⁷; Weksle zdyskontowane zł 4 977 659³⁸; Akcepty Banku Akceptacyjnego zł 94 157¹⁵; Rachunki bieżące (saldo debetowe) a) zabezpieczone zł 2 040 700⁰²; b) niezabezpieczone zł 31 904³⁸; Razem zł 2 072 604⁴⁰; Pożyczki terminowe zł 104 791⁶⁷; Należności z tytułu układów konwersyjnych zaopatrzonych w akcept Banku Akceptacyjnego zł 1 165 264¹⁵; Nieruchomości zł 5 282 296⁵²; Różne rachunki zł 2 603 672⁵²; Koszty, różnice kursowe i t. p. zł 579 802²⁵; Oddziały zł 268 536⁷⁹; Ogółem zł 19 017 554¹².

STAN BIERNY. — Kapitały własne: a) zakładowy zł 3 000 000⁰⁰; b) zapasowy zł 481 814³⁰; c) fundusz amortyzacyjny zł 591 173¹⁶; d) inne rezerwy zł 1 165 007⁵⁷; Razem zł 5 237 995⁰³; Wkłady: a) terminowe zł 3 425 939⁶²; b) a vista zł 7 763 999³⁹; Razem zł 11 189 939⁰¹; Rachunki bieżące (saldo kredytowe) zł 516 228⁴⁷; Zobowiązania inkasowe zł 11 382⁷⁵; Redyskonto weksli zł 638 714⁰¹; Dyskonto akceptów Banku Akceptacyjnego zł 94 157¹⁵; Banki krajowe Loro zł 286 211²³; Banki zagraniczne zł 2 372³⁷; Bank Akceptacyjny zł 94 157¹⁵; Wierzyciele hipoteczni zł 5 796⁸⁷; Różne rachunki zł 23 843⁹⁴; Procenty, prowizje, różne zyski zł 721 284¹⁵; Oddziały zł 289 629¹⁴; Ogółem zł 19 017 554¹².

Gwarancje zł 145 330⁰⁸; Inkaso zł 503 691⁷⁶.

Prenumerując

„Lot Polski”

popieracie L. O. P. P.

Prenumerata roczna zł 12 — P. K. O. 7.860

Warszawa — Długa 50

Ziemski Bank Hipoteczny, Spółka Akc. we Lwowie

Bilans surowy na dz. 30 września 1934 r.

STAN CZYNNY. — Kasa i sumy do dyspozycji w Banku Polskim i P. K. O. zł 134 542⁶⁸; Waluty zagraniczne zł 26 074⁷⁷; Papiery wartościowe własne: a) pożyczki państwowe zł 46 049⁰⁰; b) papiery hipoteczne zł 8 676⁰¹; c) akcje zł 5 143⁶⁰; Udziały i akcje w przeds. konsorc. zł 33 589⁵⁰; Papiery wart. ust. kapit. zapas. zł 118 335⁷⁵; Banki krajowe zł 11 244⁷²; Banki zagraniczne zł 27 500⁹⁸; Weksle zdyskontowane zł 4 962 193⁰⁸; Rachunki bieżące (saldo debet.): a) zabezpieczone zł 743 474³³; b) niezabezpieczone zł 74 463⁰⁶; Pożyczki terminowe zł 389 717⁴²; Nieruchomości zł 474 469³¹; Koszty i t. p. zł 207 088⁹⁷; Oddziały zł 107 096⁹⁹; Różne rachunki zł 1 897 709⁵¹; Długotermin. pożycz. hipoteczne zł 223 754⁰⁸; Różne działu długotermin. zł 26 181⁷¹; Razem zł 9 517 305⁴⁷.

STAN BIERNY. — Kapitały własne: a) zakładowy zł 5 000 000⁰⁰, b) zapasowy zł 232 309⁶⁵, c) inne rezerwy zł 25 047¹⁹, d) amortyzacyjny zł 160 950⁰⁰; Wkłady: a) terminowe zł 1 122 392⁴⁹, b) a vista zł 962 411⁵⁸; Rachunki bieżące (saldo kred.) zł 314 517⁸⁸; Zobowiązania inkasowe zł 1 767²⁰; Redyskonto weksli zł 749 293¹⁸; Banki zagraniczne zł 1 270⁴⁵; Procenty, prowizje i różne zyski zł 293 841¹⁸; Oddziały zł 107 524⁴⁹; Różne rachunki zł 290 458⁷⁶; Listy zastawne zł 223 754⁰⁸; Fundusz umorzenia list. zast. zł 7 153²⁹; Różne działu długoterm. zł 24 614⁰⁵; Razem zł 9 517 305⁴⁷.

Gwarancje zł 5 861⁰⁰; Inkaso zł 25 731³⁸.

W ogłoszeniu firmy

Spółka Akcyjna „Kolej Lokalna Lwów — Jaworów”

drukowanym w zesz. 30 tygodnika (str. I) mylnie podano sygnaturę firmy, gdyż **powinno być**
„Spółdz. III 139”

GOSPODARKA NARODOWA

NIEZALEŻNY DWUTYGODNIK GOSPODARCZY

wychodzi 1 i 15 każdego miesiąca

Prenumerata kwartalna wraz z dodatkiem

;; „PRASA GOSPODARCZA” zł 4⁵⁰ ;;

GRUPUJE młodsze pokolenie niezależnych ekonomistów ;;
ZAWIERA, obok artykułów teoretycznych i polityczno-gospodarczych, obszerny dział uwag i notatek na aktualne tematy polityczno-gospodarcze

DAŻY do ujmowania zagadnień w sposób nowy i uwzględniający zagadnienia „długiej fali”
WSPÓŁDZIAŁA w wytwarzaniu niezależnego, samodzielnego poglądu na sprawy gospodarcze ;; ;; ;; ;; ;;

ŻĄDAJ bezpłatnych okazowych egzemplarzy

Adres Redakcji i Administracji
WARSZAWA, UL. SZPITALNA 4
tel. 6-76-73 konto w P. K. O. 25656

„POLMIN”

Państwowa Fabryka Olejów Mineralnych

CENTRALA: LWÓW, ULICA AKADEMICKA 7

TELEFONY: 102-20 do 102-23

RAFINERJA W DROHOBYCZU

REPREZENTACJA W GDAŃSKU
POLISH PETROLEUM COMPANY
KREBSMARKT 7/8

PRZEDSTAWICIELSTWA ZAGRANICZ-
NE WE WSZYSTKICH STOŁECZNYCH
MIASTACH EUROPY

DZIĘKI DŁUGOLETNIJ PRAKTYCE RAFINE-
RYJNEJ I DOŚWIADCZENIOM NA POLU TECHNIKI
SMARNICZEJ, DOSTARCZAMY PRODUKTY SMA-
ROWE NAJWYŻSZYCH GATUNKÓW PO JAK
NAJŚCIŚLEJ SKALKULOWANYCH CENACH. —

WŁAŚCIWE ZASTOSOWANIE WYSOKOWAR-
TOŚCIOWYCH OLEJÓW I SMARÓW „POLMIN”,
DOSTOSOWANYCH DO WARUNKÓW PRACY
WSZYSTKICH MASZYN I SILNIKÓW, ZAPEWNI
UZYSKANIE WSZELKICH KORZYŚCI, ZWIĄZANYCH
Z RACJONALNĄ GOSPODARKĄ SMARNICZĄ.

**OLEJE I SMARY AUTOMOBILOWE „POLMIN”
SĄ DO NABYCIA WE WSZYSTKICH NASZYCH ODDZIAŁACH ORAZ
W PIERWSZORZĘDNYCH SKŁADACH Z AKCESORJAMI SAMOCHODOWEMI**

O D D Z I A Ł Y: BIAŁYSTOK, BYDGOSZCZ, DOLINA GDYNIA, JAROSŁAW, KALISZ,
KOWEL, KRAKÓW, LUBLIN, LWÓW, ŁÓDŹ, PIŃSK, PŁOCK, POZNAŃ,
RÓWNE, SIEDLCE, STRYJ, SOSNOWIEC, TOMASZÓW MAZOWIECKI,
TORUŃ, WARSZAWA, WILNO

POCZTOWA KASA OSZCZĘDNOŚCI P. K. O.

CENTRALA: WARSZAWA, JASNA 9
ADRES TELEGRAFICZNY: PKO

ODDZIAŁY: KATOWICE, KRAKÓW,
POZNAŃ, WILNO, ŁÓDŹ, LWÓW

C Z Y N N O Ś C I B A N K O W E :

INKASO WEKSLI I INNYCH DOKUMENTÓW WIERZYTELNOŚCIOWYCH:

P. K. O. PRZYJMUJE DO INKASA WEKSELE I INNE DOKUMENTY (CZEKI, KWITY I T. P.) PŁATNE WE WSZYSTKICH MIEJSCOWOŚCIACH KRAJU. WALUTA ZAINKASOWANA DOPISYWANA JEST NATYCHMIAST NA KONTO ZLECENIODAWCY

PRZECHOWYWANIE PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH (DEPOZYTY):

ZŁOŻONE DO DEPOZYTU WALORY SĄ NIE TYLKO PRZECHOWYWANE, LECZ I ADMINISTROWANE, TO ZNACZY, ŻE P. K. O. BEZ DALSZYCH ZLECEŃ, SAMA DOKONUJE REALIZACJI ZAPADŁYCH KUPONÓW I WYŁOSOWANYCH PAPIERÓW, ORAZ PRZEPROWADZA KONWERSJE I NOWE EMISJE (CENTRALA W WARSZAWIE).

Z L E C E N I A G I E Ł D O W E :

ZLECENIA GIEŁDOWE KUPNA I SPRZEDAŻY WYKONUJE P. K. O. NA WARUNKACH NAJKORZYSTNIEJSZYCH ŚCIŚLE WEDŁUG KART UMOWY (SZLUSÓW GIEŁDOWYCH). P. K. O. SKUPIJE RÓWNIEŻ KUPONY WALORÓW PAŃSTWOWYCH ORAZ REALIZUJE WYŁOSOWANE OBLIGACJE PAŃSTWOWE, .. (CENTRALA W WARSZAWIE). ..

OBRÓT PIENIĘŻNY Z ZAGRANICĄ

P. K. O. NA ZLECENIE UCZESTNIKÓW OBROTU CZEKOWEGO LUB OSZCZĘDNOŚCIOWEGO PRZEKAZUJE ZAGRANICĘ DOWOLNE KWOTY BĄDŹ TO CZEKAMI NA BANKI ZAGRANICZNE DO WSZYSTKICH ZNACZNIEJSZYCH PAŃSTW, BĄDŹ TO CZEKAMI PRZEKAZOWEMI NA URZĘDY CZEKOWO-POCZTOWE, JAK RÓWNIEŻ ZAPOMOCA PRZELEWÓW NA ZAGRANICZNE KONTA CZEKOWO-POCZTOWE DO AUSTRJI, BELGJI, DANJI, FRANCJI, CZECHOSŁOWACJI, HOLANDJI, JUGOSŁAWJI, LOTWY, WŁOCH, TUNISU, SZWECJI, SZWAJCARJI.

PRZEKAZYWANE Z ZAGRANICY PIENIĄDZE DO POLSKI DOPISYWANE SĄ NA KONTA P. K. O. W POLSCE LUB PRZEKAZYWANE DO WSKAZANYCH MIEJSC ZAMIESZKANIA ADRESATÓW W KRAJU.

UDZIELANIE POŻYCZEK (LOMBARD):

UCZESTNICY OBROTU CZEKOWEGO I OSZCZĘDNOŚCIOWEGO MOGĄ OTRZYMYWAĆ POŻYCZKI LOMBARDOWE NA ZASTAW PAPIERÓW PAŃSTWOWYCH, KOMUNALNYCH ORAZ AKCYJBANKU POLSKIEGO NA DOGODNYCH WARUNKACH.

WSZYSTKIE FORMALNOŚCI MOGĄ BYĆ ZAŁATWIANE RÓWNIEŻ W DRODZE KORESPONDENCJI.

SAFESY (CENTRALA I ODDZIAŁY W KRAKOWIE, LWOWIE)

P. K. O. wynajmuje kasetki (safesy) różnych wymiarów na bardzo dogodnych warunkach